

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

10/2022

Říjen

**Finanční a ekonomické
INFORMACE
Dokumentační bulletin MF
Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
Mgr. J. Machonský, Bc. H. Nováková,
S. Pelech, PhDr. L. Tvrda,
Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Vnější vztahy a komunikace,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 1. 11. 2022

Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)

[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
Bc. H. Nováková, PhDr. L. Tvrda,
S. Pelech, Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám říjnové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

Když v loňském roce začala v celé Evropské unii růst inflace, tak Evropská centrální banka (ECB) zachovávala ledový klid a nadále pokračovala v uvolněné měnové politice realizované kvantitativním uvolňováním a zápornými úrokovými sazbami. Nedbala tak na varování mnohých ekonomů, že si tím pouze přitápí pod inflačním kotlem. Rok se s rokem sešel, a i ECB musí, vzhledem k bezprecedentně roztočené inflační spirále utahovat měnové šrouby. Bankéře ve Frankfurtu ovšem neděsí pouze inflace, ale také kondice jednotlivých států eurozóny, především Itálie. V přehledovém článku Měnová politika Evropské centrální banky a riziko nové dluhové krize: zvyšování úrokových sazeb, situace v Itálii a nástroj proti tzv. fragmentaci vám přiblížíme jednak protiinflační kroky podniknuté ECB, ale také komentáře k opatření proti tzv. fragmentaci evropského trhu s dluhopisy (situaci, kdy dochází k výrazným rozdílům ve výnosnosti státních dluhopisů různých zemí eurozóny).

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Machonský

člen redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Evropská komise (DG ECFIN) publikovala zprávu "Housing Market Developments in the Euro Area: Focus on Housing Affordability" analyzující současný stav trhu s bydlením ve státech eurozóny se zaměřením na dostupnost bydlení, viz:

https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/housing-market-developments-euro-area-focus-housing-affordability_cs.

Analýzu dostupnosti bydlení ve městech České republiky publikovalo OECD, viz:

https://www.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/housing-affordability-in-cities-in-the-czech-republic_bcddcf4a-en.

Bělorusko vyhlásilo platební neschopnost pro obligace v zahraničních měnách v důsledku sankcí

<https://www.cbsnews.com/news/belarus-russia-ukraine-war-debt-payments-sanctions/>

OECD publikovala zprávu k automatické výměně daňových informací týkajících se kryptoaktiv, viz:

<https://www.oecd.org/tax/exchange-of-tax-information/crypto-asset-reporting-framework-and-amendments-to-the-common-reporting-standard.htm>

Monitoring tisku

Pravidelný speciální monitoring za období 1. 10. 2022 – 31. 10. 2022 se tentokrát věnuje tématu:

Zastropování cen plynu

Byl zpracován z tištěných médií, televize, rozhlasu a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:

<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

O B S A H

Podrobně k tématu..... 4

Měnová politika Evropské centrální banky a riziko nové dluhové krize:
zvýšování úrokových sazeb, situace v Itálii a nástroj proti tzv. fragmentaci ... 4

Dokumentace českého a zahraničního tisku.....11

Daně.....	11
Ekonomické vědy. Ekonomie	18
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	19
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	27
Informatika. Počítače	31
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	31
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	32
Podnik a podnikání	34
Pojišťovnictví. Sociální péče	35
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	35
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	36
Právo.....	39
Statistika. Demografie. Sociologie	40
Účetnictví	41
Veřejná správa	41
Veřejné finance. Rozpočet.....	43
Životní prostředí	45
Životní úroveň	45
Ostatní	45

Přehled nových knih..... 52

Měnová politika Evropské centrální banky a riziko nové dluhové krize: zvyšování úrokových sazeb, situace v Itálii a nástroj proti tzv. fragmentaci

Mgr. Ing. Taťána Dudáčková

Oddělení 7403, Informační podpora a knihovna

S rostoucí inflací v eurozóně na jaře letošního roku vyvstala po mnoha letech otázka nutnosti zpřísnění měnové politiky Evropskou centrální bankou. V červnu, kdy meziroční míra inflace dosahovala v Estonsku téměř 22 %¹, centrální banka eurozóny stále ještě prováděla agresivní uvolněnou měnovou politiku prostřednictvím kvantitativního uvolňování a záporných úrokových sazeb², což nebylo do budoucna udržitelné. Zároveň ale tato situace vzhledem ke zkušenostem z předchozího desetiletí rozpoutala diskuzi o možné nové dluhové krizi. Nejproblematictější zemí eurozóny je v tomto směru nyní Itálie – ta se přitom nepotýká jen s vysokým zadlužením, ale i s turbulentní politickou situací. V příspěvku budou vedle souvisejících komentářů představena opatření Evropské centrální banky proti tzv. fragmentaci evropského trhu s dluhopisy (situaci, kdy dochází k výrazným rozdílům ve výnosnosti státních dluhopisů různých zemí eurozóny³).

Zpřísnování měnové politiky a dilema Evropské centrální banky

Nezáviděníhodné situace centrálních bank a dilematu při zvyšování úrokových sazeb se týkal přehledový článek v červencovém čísle tohoto bulletinu⁴. Pozice Evropské centrální banky je oproti jiným centrálním bankám ještě ztíženější: instituce stanovuje úrokovou sazbu pro celou měnovou unii, v každé z 19 členských zemí se však aktuální míra inflace liší. Zvýšení úrokových sazeb sice přispěje k potlačení inflace, zároveň ale vzrostou náklady na obsluhu dluhu u vysoce zadlužených ekonomik na jihu eurozóny. Celé téma přehledně shrnuje příspěvek *European economy: Lagarde wrestles with an 'impossible situation'*⁵ deníku Financial Times z poloviny července. Text nejprve připomíná obtížnou hospodářskou situaci eurozóny. Zatímco Itálie se potýká s politickou krizí, v Německu a dalších zemích se ekonomové obávají energetické krize kvůli nedostatku zemního plynu. Ekonomické vyhlídky nejsou příznivé, což se promítá i do kurzu eura vůči dolaru (dochází k rekordnímu oslabování evropské měny vůči dolaru – nicméně posilování dolaru je způsobeno i dalšími faktory⁶). Evropská centrální banka by tak vzhledem k vysoké inflaci měla zpřísnovat měnovou politiku, zároveň však hrozí recese právě kvůli energetické krizi. Objevují se názory, že Evropská centrální banka reaguje na vysokou inflaci příliš pomalu a pozdě – např. americký Fed zvyšuje úrokové sazby razantněji, zvýšení úrokových sazeb je třeba vhodně načasovat a neodkládat jej. Navíc se eurozóna stále potýká s „příznakem dluhové krize“. Evropská centrální banka je proti Fedu v nevýhodě kvůli individuální fiskální politice jednotlivých členských států eurozóny, což se projevuje ve zranitelnosti eura při rozdílných výpůjčních nákladech mezi členskými státy. Na úrovni euroskupiny se v červenci již hovořilo o potřebě vzájemné koordinace ve fiskální oblasti – protichůdné kroky členských států by mohly přispět k dalšímu zhoršení důvěry trhů. Ministři financí eurozóny se dohodli, že v příštím roce nebudou podporovat poptávku prostřednictvím dalšího zadlužování, aby nedošlo k zesilování inflačních tlaků. Podobné plány by však mohla zhatit již zmíněná politická krize v Itálii.

¹ HANKEWITZ, Sten. Estonia's year-on-year inflation hits a whopping 22%. In: *Estonian World* [online]. July 15, 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://estonianworld.com/business/estonias-year-on-year-inflation-hits-a-whopping-22/>.

² Key ECB interest rates. In: *European Central Bank* [online]. Copyright 2022, European Central Bank [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/key_ecb_interest_rates/html/index.en.html.

³ Should traders be worried about the ECB and fragmentation risk? In: *Forex.com* [online]. June 16, 2022 11:19 AM [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.forex.com/en/market-analysis/latest-research/should-traders-be-worried-about-the-ecb-and-fragmentation-risk/>.

⁴ Více viz: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2022-07-31_Financi-a-ekonomicke-informace-72022.pdf.

⁵ ARNOLD, Martin a FLEMING, Sam. European economy: Lagarde wrestles with an 'impossible situation'. In: *FT.com* [online]. July 19 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/2d2faef3-e101-49fa-9d48-e07bae0beab7>.

⁶ K příčinám silného dolaru více viz např. článek Pretty green: currencies (3). *The Economist*. 2022, 444(9312), 73. ISSN 0013-0613. Dostupné také ze sítě MF z: <https://www.proquest.com/magazines/pretty-green/docview/2712288699/se-2?accountid=45378>.

Hlasy o pozdní reakci Evropské centrální banky ne příliš překvapivě zaznívají především z Německa. Např. obsáhlejší článek *Die EZB erhöht den Leitzins spät – jetzt droht der Crash*⁷ z počátku srpna reflektuje zvýšení úrokových sazeb na červencovém zasedání a zavedení nového nástroje proti fragmentaci „TPI“ (The Transmission Protection Instrument; „nástroj na ochranu transmise“)⁸. Tak jako jiné centrální banky má ECB na výběr mezi „dvěma zly“ (vysoká inflace, nízký růst), ke kterému přibývá ještě třetí – riziko rozpadu měnové unie. Načasování růstu sazeb je sporné: na potlačení inflace už v jejím zárodku je pozdě, může dojít k posílení recese a z pohledu zadlužených zemí není vhodná doba na zvyšování sazeb nikdy. Článek se vrací i k diskuzím o odbornosti Christiny Lagarde, prezidentky Evropské centrální banky, a dalším vztahům uvnitř instituce – Lagarde je původní profesí právnička, není odbornicí na měnovou politiku. Uvnitř ECB funguje jako „moderátorka“ (usměrňovatelka) diskuzí, a oproti předchozímu prezidentovi Mariu Draghimu méně jako ta, která rozhoduje. U měnových otázek Lagarde spoléhá na hlavního ekonoma Philipa Lanea, Lane nicméně zřejmě přisuzoval nadměrnou váhu ekonomickým modelům, které vycházely z historických dat a jejichž výsledky nebyly odpovídající kvůli bezprecedentním krizím z posledních let – podle modelů měla být inflace daleko nižší. O budoucnosti eura se rozhodne v Římě. Italská ekonomika je v rámci EU třetí největší po Německu a Francii, zároveň je však země vzhledem k HDP po Řecku druhá nejzadluženější a trend se stále zhoršuje⁹. Největším problémem je ovšem slabý hospodářský růst, přičemž potřebné strukturální reformy se v Itálii nedaří prosazovat kvůli chronické politické nestabilitě. Článek poukazuje i na souvislost slabé produktivity a růstu s nadměrně uvolněnou měnovou politikou, na kterou si všichni zvykli. Opakovaně trestání jsou střadatelé – nejprve nízkými úrokovými sazbami, nyní vysokou inflací.

Na počátku září se k tématu vyjádřil pro deník Handelsblatt Jens Münchrath v příspěvku *Lagarde Schuld*¹⁰. Nejcennější je pro centrální banky jejich důvěryhodnost. Inflace v eurozóně se vyšplhala téměř na pětinásobek inflačního cíle (nemluvě o pobaltských republikách, kde již přesáhla 20% hranici), což důvěryhodnost instituce jasně narušuje. Münchrath kritizuje, že Evropská centrální banka uznala, že inflace není pouze přechodná, až když už nebylo zbylí, což může přispívat k podezření, že centrální banka sleduje vedle inflace i další záměry – udržitelnost dluhového břemene některých zemí. Nástroj TPI toto podezření ještě posiluje. ECB až příliš odvážně tvrdí, že je schopna posoudit, jaké rizikové prémie jsou přiměřené či oprávněné, když se jí dlouhodobě nedaří předvídat inflaci. Návrat inflace je přelomovou událostí, ze strukturálních důvodů přitom zřejmě půjde o trvalejší jev. V současné době již nebudou centrální bance stačit slova, je nutné zvyšovat úrokové sazby.

Možných „nevylovených úkolů“ a obrany ECB proti fiskální dominanci (situaci, kdy fiskální politika diktuje centrální bance měnovou politiku) se dotýká bývalý komentátor Financial Times Wolfgang Münchau ve svém sloupku *How to resist fiscal dominance*¹¹ z poloviny června. Většina diskuzí o měnové politice v eurozóně je podle něj zatížena „skrytými cíli“, které mnozí sledují (tlaky německých ekonomů na co nejnižší inflaci, nebo naopak názory Keynesiánců, že by inflační cíl mohl být i vyšší). ECB již nicméně dala najevo, že se pokusí dostát svému mandátu a že se pokusí zabránit fiskální dominanci. Je otázkou, zda bude instituce úspěšná – fiskální dominance není otázkou volby. Centrální banka nemůže ignorovat rozevírající se nůžky mezi výnosností dluhopisů (*spreads*) kvůli jejich dopadům na transmisní mechanismus měnové politiky. Problém by vyřešily společné evropské dluhopisy (eurobondy) – bez jejich existence se centrální banka musí uchýlovat k mimořádným opatřením typu kvantitativního uvolňování. Dlouhodobým problémem ECB je pak oproti USA neschopnost tato původně mimořádná opatření rušit.

⁷ MALLIEN, Jan a WIEBE, Frank. Die EZB erhöht den Leitzins spät - jetzt droht der Crash. In: *Handelsblatt.com* [online]. Erstpublikation: 21.07.22, 19:45 Uhr [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: https://archiv.handelsblatt.com/document/HBON_HB_28536072.

⁸ ČTK. Evropská centrální banka poprvé za dekádu zvýšila základní úrokovou sazbu. In: *E15.cz* [online]. 21. července 2022 14:29 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/finance-a-bankovnictvi/evropska-centralni-banka-poprve-za-dekadu-zvysila-zakladni-urokovou-sazbu-1391813>.

⁹ Porovnání zadlužení zemí eurozóny z července 2022 podle Eurostat viz: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/14644644/2-21072022-AP-EN.pdf/ce72169d-1c4a-076c-d9da-4e87577a18dd>.

¹⁰ MÜNCHRATH, Jens. Lagarde Schuld. In: *Handelsblatt.com* [online]. 02.09.2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: https://archiv.handelsblatt.com/document/HBON_HB_28642830.

¹¹ MÜNCHAU, Wolfgang. How to resist fiscal dominance. In: *Eurointelligence.com* [online]. 19 June 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.eurointelligence.com/column/how-to-resist-fiscal-dominance>.

Ve svém dalším komentáři *The trend is a curve, not a line*¹² pak Münchau připomíná, že Evropa již vyčerpala prostředky měnové i fiskální politiky a recese je neodvratná. Uvolněnou měnovou politikou po předchozí finanční krizi se nikdy nepodařilo „normalizovat“, během pandemie pak byla uvolněna i fiskální politika. Předchozímu prezidentovi ECB se sice podařilo ukončit akutní fázi dluhové krize v eurozóně, zároveň však zmizel tlak na provádění reform. Nejsou k dispozici nástroje, kterými by bylo možné zabránit recesi, zároveň recese sama o sobě nemusí vyřešit problém nadměrné inflace. Dlouhodobým problémem je klesající růst produktivity a neschopnost „kreativní destrukce“. Ekonomika se nakonec nějak přizpůsobí, potrvá to však delší dobu a do „původního normálu“ se už nevrátíme.

Na to, že dřívějšímu zpřísnění měnové politiky ECB mohl bránit nástroj „forward guidance“ (verbální závazek centrální banky), pak upozorňuje článek *‘We are not offering forward guidance’: ECB ditches policy that blocked earlier rate rise*¹³. Část představitelů ECB údajně zvažovala zvýšení úrokových sazeb už na červnovém zasedání, převážily však obavy ze ztráty důvěryhodnosti. ECB se nakonec rozhodla v červenci forward guidance opustit. Nově se bude o nastavení měnové politiky rozhodovat vždy na aktuálním zasedání podle čerstvých dat, což by mělo vést k větší flexibilitě. Analytici konec forward guidance vesměs přivítali, již dříve použití tohoto prostředku ukončila americká i britská centrální banka.

Paralely s dluhovou krizí v předchozím desetiletí a přetrvávající problémy eurozóny

V souvislosti se zvyšováním úrokových sazeb a prohlubujícími se rozdíly mezi výnosností dluhopisů členských zemí bývá diskutováno, zda se eurozóna v blízké budoucnosti může ocitnout uprostřed další dluhové krize. Rozdílných okolností oproti dění před deseti lety si všímá článek *What crisis? Inflation and EU funds help Italy's debt to 'fall like a rock'*¹⁴ Martina Arnolda. Jednoznačně se kvůli pandemii nemoci covid-19 a invazi Ruska na Ukrajinu prohloubilo zadlužení (italský dluh vůči HDP nyní činí více než 150 % ve srovnání se 127 % před deseti lety; u Řecka jde o zvýšení ze 162 % na 185 % v r. 2021), jiné faktory se však vyvíjejí daleko příznivěji. Banky jsou mnohem odolnější, vznikl fond obnovy (*recovery fund*) jako společný fiskální nástroj, ECB získala v boji s krizemi více zkušeností a během dluhové krize padla různá „tabu“ měnové politiky. Inflace činí státní dluhy do určité míry udržitelnějšími (rostoucí ceny zvyšují výběr daní i nominální HDP).

Ani Alan Beattie se dle svého komentáře *The euro's drama is not an existential crisis*¹⁵ nedomnívá, že by nová dluhová krize byla bezprostředně na pořadu dne. Autor připomíná dřívější problémy a krize eurozóny (vývoj kurzu eura vůči dolaru na přelomu tisíciletí, dluhovou krizi před deseti lety) a dále hodnotí dnešní situaci. Evropská centrální banka se nachází v nesmírně těžkém období, kdy na evropské země dopadá energetický šok způsobený válkou na Ukrajině, rozevírají se nůžky mezi výnosností dluhopisů a Itálie se v červenci ocitla v politické krizi. Měnová unie je stále neúplná. V současné situaci není divu, že evropská měna vůči dolaru oslabuje, ale to automaticky neznamená snížení důvěry investorů v euro nebo ECB. Debaty, které se vedou okolo TPI, jsou spíše technické než fundamentální, oproti dluhové krizi nezaznívá z Německa ostré odmítání nových opatření a předmětem diskuzí není ani rozpad eurozóny. Dokud nebudou provedeny nutné reformy (bankovní unie, unie kapitálových trhů), nemůže se sice euro v pozici světové měny vyrovnat dolaru, i přes to všechno a přes potenciálně hlubší krizi je ale pozice ECB daleko silnější a trhy jí oproti dluhové krizi více věří.

Wolfgang Münchau ve svém dalším komentáři *Return of the euro crisis*¹⁶ tvrdí, že dluhová krize eurozóny vlastně nikdy neskončila, jen jsme se jí rozhodli přehlížet. Samotný vznik eura vyvolal uvnitř EU napětí a vzájemnou nedůvěru, které by jinak nenastaly. Společná měna je dlouhodobě

¹² MÜNCHAU, Wolfgang. The trend is a curve, not a line. In: *Eurointelligence.com* [online]. 04 September 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.eurointelligence.com/column/the-trend-is-a-curve-not-a-line>.

¹³ ARNOLD, Martin. ‘We are not offering forward guidance’: ECB ditches policy that blocked earlier rate rise. In: *FT.com* [online]. July 22 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/58d173b3-dc32-4a88-b36b-1f58fd396fa8>.

¹⁴ ARNOLD, Martin. What crisis? Inflation and EU funds help Italy's debt to 'fall like a rock'. In: *FT.com* [online]. June 16 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/f63b8aa4-9dd4-4287-b834-124e828a44e9>.

¹⁵ BEATTIE, Alan. The euro's drama is not an existential crisis. In: *FT.com* [online]. July 27 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/725f3ac4-77ea-4d7c-a8ff-5947b9d04231>.

¹⁶ MÜNCHAU, Wolfgang. Return of the euro crisis. In: *Eurointelligence.com* [online]. 16 July 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.eurointelligence.com/column/return-of-the-euro-crisis>.

zranitelná. Münchau kritizuje i příliš mnoho cílů, které Evropská centrální banka sleduje (zelené finance, snahu o snížení rozdílu mezi výnosností dluhopisů různých zemí), stejně jako existenci forward guidance (verbálního závazku) – ten dokonce označuje za „neodpustitelnou chybu“ (ECB si sama svázala ruce, závazek zabránil centrální bance zvýšit úrokové sazby včas). Problémy měnové unie by se zmírnily prohloubením integrace (vznik eurobondů) a dokončením započatých projektů (bankovní unie, unie kapitálových trhů) namísto vymýšlení nových projektů. Autor je nicméně skeptický a podobný výsledek spíše neočekává.

Silvia Ardagna v příspěvku *Co-ordination is needed to avoid reawakening ghost of eurozone debt crisis*¹⁷ stejně jako jiní autoři spekovala o budoucí podobě nástroje na omezení fragmentace (ECB oznámila záměr jej vytvořit už v červnu, přesná podoba však až do červencového zasedání nebyla známá), dále také ale hovořila o potřebě koordinovat fiskální a měnovou politiku, aby se neopakovaly problémy předchozí krize. Tehdy státy musely zpřísnovat fiskální politiku, zatímco měnová politika byla uvolněná. Fiskální konsolidace je potřeba, neměla by však poškodit hospodářský růst. Určitá míra fiskální disciplíny je zapotřebí ke snížení rizik a morálního hazardu; ECB by pak mohla zpřísnovat měnovou politiku pozvolněji. Koordinace bude obtížná, stále však představuje reálnější kompromis, než vysoké zadlužení a primární schodky za současného zpřísnování měnové politiky Evropskou centrální bankou.

V odlehčenějším duchu se k tématu vyjádřil Edward Price svým komentářem *Streaming now: eurocrisis, the sequel*¹⁸, ve kterém nastínil různé více či méně reálné varianty řešení krize. Na rozdíl od první dluhové krize, kterou pomohla vyřešit komunikace ECB (slavné sdělení Maria Draghiho „Whatever it takes“) spolu s uvolněnou měnovou politikou však tyto nástroje dnes nebudou stačit. Zbývají už jen fiskální opatření, přičemž rozhodnutí bude na Německu.

Italské zadlužení a tamní politická situace

Červnový článek *Italy and its banks feel the heat of spooked bond market*¹⁹ Patricka Jenkinse popisoval obtíže, kterým bude čelit italská ekonomika po zpřísnění měnové politiky – zvyšování úrokových sazeb a možné „kvantitativní utahování“ (zmenšování rozvahy ECB) přitom bude bolestivé pro všechny členské státy. Italská ekonomika sice v loňském roce rostla tempem 6,5 %, v letošním roce však měl růst být opět chronicky slabý, a to i přes peníze z fondu obnovy a i pokud by nepropukla válka na Ukrajině. Vysoké zadlužení vyvolalo v investorech obavy z fragmentace; italské banky jsou navíc oproti jiným bankám eurozóny výrazněji vystaveny riziku války na Ukrajině. Pozitivním faktorem do budoucna byla dle Jenkinse osoba premiéra Maria Draghiho, jenž byl vnímán jako zdroj stability. Odchod Draghiho by znamenal prohloubení obav investorů o vývoj ekonomiky i bank. Přesně o měsíc později po vydání tohoto článku Mario Draghi po vládní krizi rezignoval²⁰, předčasné parlamentní volby, které podle očekávání vyhrála pravicová koalice pod vedením Giorgie Meloni²¹, proběhly ve druhé polovině září.

Možné důsledky vítězství pravicové koalice pod vedením Giorgie Meloni, předsedkyně strany Bratři Itálie (*Fratelli d'Italia, FdI*) pro italskou ekonomiku komentoval v příspěvku *Das neue Italien-Risiko*²² Christian Wermke v polovině srpna. Trhy volby vyhlížely s obavami, některé agentury pak přistoupily ke snížení ratingu, mj. kvůli vnitropolitickému vývoji a možným významným dopadům na

¹⁷ ARDAGNA, Silvia. Co-ordination is needed to avoid reawakening ghost of eurozone debt crisis. In: *FT.com* [online]. July 7 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/a5fae994-3f99-47d2-9a78-27a1420ce4bb>.

¹⁸ PRICE, Edward. Streaming now: eurocrisis, the sequel. In: *FT.com* [online]. June 30 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/6e1b4292-6619-46bb-85c3-38b5f659e105>.

¹⁹ JENKINS, Patrick. Italy and its banks feel the heat of spooked bond market. In: *FT.com* [online]. June 20 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/779eadf0-fbb4-4df9-b6e8-4aee134fd834>.

²⁰ 2022 Italian government crisis. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. 14 July 2022 12:23, last edited on 29 September 2022, 23:24 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/2022_Italian_government_crisis.

²¹ ČTK. Parlamentní volby v Itálii vyhrál blok s Meloniou v čele. Její krajně pravicová strana má 26 procent hlasů. In: *iRozhlas.cz* [online]. 26. 9. 2022, aktualizováno: 0:26 27. 9. 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/italie-parlamentni-volby-vysledky-vitez-pravice-meloniova_2209260804_ban.

²² WERMKE, Christian. Das neue Italien-Risiko. *Handelsblatt*. 2022, 154, 12. ISSN 0017-7296. Dostupné také z: https://archiv.handelsblatt.com/document/HB_D0A0BC59-50C1-41A9-A1F9-08FF95FC4FEC%7CHBPM_D0A0BC59-50C1-41A9-A1F9-08FF95FC4FEC.

úvěruschopnost. Agentury se obávají, že dojde k pozastavení strukturálních reforem, které jsou však podmínkou pro vyplácení prostředků z evropského fondu obnovy. Předchozí premiér Mario Draghi, zároveň bývalý prezident Evropské centrální banky, který „zachránil euro“, představoval pro trhy záruku stability. Udržitelnost italského dluhu, který se na zadlužení eurozóny podílí ze čtvrtiny, zatím nicméně podle autora ohrožena není.

Italským volbám a jejich dopadům se věnoval i podrobnější článek Financial Times *What an Italy led by the far-right might mean for Europe*²³. Giorgia Meloni dříve vehementně kritizovala Evropskou unii, ačkoli v poslední době svou rétoriku zmírnila (stejně jako Matteo Salvini, předseda strany Liga, která je součástí koalice). Meloni podporuje sankce vůči Rusku, Salvini nicméně zdůrazňuje jejich negativní dopady na italskou ekonomiku a občany. Rétorika obou představitelů se liší i v oblasti dodržování fiskálních pravidel (názory Salviniho, jehož strana se ve volbách umístila třetí, jsou radikálnější). V příspěvku jsou komentovány i další dopady vítězství Georgie Meloni na vztahy uvnitř EU (mj. např. kvůli její podpoře Viktora Orbána). Je zřejmé, že po ekonomické stránce Itálii čeká pod vedením nové vlády oproti „trhy oceňovanému“ Mariu Draghim větší nejistota.

Riziko fragmentace, nástroj TPI a debaty, které jej provázely

Článek *The ECB embraces its responsibility to keep the euro together*²⁴ připomíná sdělení Christiny Lagarde z počátku pandemie, kdy její věta „*We are not here to close spreads*“ („Úkolem ECB není snižovat rozdíly mezi výpůjčními náklady zemí eurozóny“) otřásla trhy²⁵. Tentokrát si ECB počíná opatrněji. Zejména je však podstatné, že si ECB uvědomuje, že je prevence finanční fragmentace nutnou součástí jejího mandátu. Lze nicméně očekávat zpochybňování nástroje u soudů, stejně jako testování ze strany trhů, kam až je instituce ochotná zajít. Změna myšlení ECB je ale vítaná, jedná se o známku toho, že instituce nebude opakovat staré chyby, které před deseti lety málem způsobily konec eurozóny. Zpříšňování měnové politiky navíc bude bezpečnější, což by mohlo uklidnit i „měnové jestřáby“.

O tom, jak by mohl vypadat nový nástroj proti fragmentaci, se delší dobu spekulovalo. Například Nouriel Roubini v komentáři *The dangers for eurozone are all too real*²⁶ řešil, zda bude použití TPI spojeno s nějakými podmínkami (růst výpůjčních nákladů nemusí být způsoben jen tržními spekulacemi, ale i reálnými faktory), příspěvek *ECB/EU bonds: big bazooka needed to stop spreads blowing up*²⁷ pak kromě různých možností poznamenával, že ECB musí přijít s důvěryhodným a silným krokem, podobným známému sdělení Maria Draghiho „*whatever it takes*“. Eric Lonergan v článku *Can the ECB prevent a second euro crisis?*²⁸ uvádí, že cílit na samotné rozpětí (*spreads*) zatím ještě žádná centrální banka nezkoušela a že by šlo o v praxi těžko proveditelné opatření spojená s mnoha otázkami. Philippa Sigl-Glöckner v článku *Eurozone leaders are pushing the ECB into murky waters*²⁹ kritizuje, že státy přesouvají politické rozhodování na centrální banku (a dále komentuje provázanost fiskální a měnové politiky při nákupu dluhopisů).

Různí autoři dále diskutovali o tom, jaké má Evropská centrální banka možnosti v kontextu již existujících instrumentů. Lorenzo Bini Smaghi připomínal v příspěvku *How the ECB can tackle fragmentation in the eurozone*³⁰ tzv. „přímé měnové transakce“ (*outright monetary transactions, OMT*) z r. 2012, které již ECB umožňují neomezený nákup dluhopisů zemí postižených krizí, spuštění nástroje je však podmíněno přijetím pomoci z Evropského stabilizačního mechanismu, což je ze strany

²³ KAZMIN, Amy. What an Italy led by the far-right might mean for Europe. In: *FT.com* [online]. September 22 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/649d7326-8013-412d-84f3-97fc3a5069e3>.

²⁴ THE EDITORIAL BOARD. The ECB embraces its responsibility to keep the euro together. In: *FT.com* [online]. June 6 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/e4b0558c-fcf5-454e-ba01-ea3ebbd7110>.

²⁵ Více viz: <https://www.reuters.com/article/us-ecb-policy-italy-minister-idUSKBN20Z3DW>.

²⁶ ROUBINI, Nouriel. The dangers for eurozone are all too real. In: *FT.com* [online]. June 17 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/ed4098c6-e808-45b6-bc4d-6c7fab4deb2c>.

²⁷ ECB/EU bonds: big bazooka needed to stop spreads blowing up. In: *FT.com* [online]. June 20 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/3f4d21a9-b3cf-49c4-84bd-b364b4f96852>.

²⁸ LONERGAN, Eric. Can the ECB prevent a second euro crisis? In: *FT.com* [online]. June 21 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/7cfb85d3-c77a-496f-9934-450f2314d311>.

²⁹ GLÖCKNER-SIGL, Philippa. Eurozone leaders are pushing the ECB into murky waters. In: *FT.com* [online]. July 20 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/1a6db30a-18d1-49bb-bd21-ab839b219f39>.

³⁰ BINI SMAGHI, Lorenzo. How the ECB can tackle fragmentation in the eurozone. In: *FT.com* [online]. June 24 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/7b9f7761-4b7a-4707-9252-d639ab9c3ae>.

členských států obtížně akceptovatelné z politických důvodů. Další možností je reinvestování prostředků z programu PEPP (*pandemic emergency purchase programme*), jenž byl spuštěn při pandemii a je flexibilnější, jeho objem je ovšem omezený. Nabízí se tak dvě další možnosti, jak fragmentaci zabránit. První z nich spočívá ve vzniku nového nástroje s neomezenou kapacitou a ne příliš přísnými podmínkami, výzvou by ovšem bylo vhodné nastavení „dělicí čáry“ mezi kompetencemi vlády a centrální banky. Druhá z možností spočívá v odstranění podmínek na nákup dluhopisů, které si ECB stanovila sama a které vycházejí z hodnocení ratingových agentur. Podobné argumenty, jako Eric Lonergan a Lorenzo Bini Smaghi pak použila v příspěvku *Crisis looms of the ECB's new tool comes up short*³¹ Megan Green.

Nový antifragmentační instrument TPI byl představen na zasedání ECB 21. července. O tom, jak bude TPI v praxi fungovat, informuje tisková zpráva ECB *The Transmission Protection Instrument*³², nebo také článek Financial Times *Spread betting: how will the ECB's new bond-buying tool work?*³³. Evropská centrální banka bude mít nově možnost nakoupit neomezený objem cenných papírů země, jejíž podmínky financování se neopodstatněně zhorší. Cílem je ochrana transmisního mechanismu (přenosu měnové politiky) do všech zemí eurozóny a zároveň plnění mandátu v oblasti cenové stability. Spuštění TPI by probíhalo rozhodnutím Rady guvernérů po expertním posouzení tržních a transmisních indikátorů a dalších kritérií. Podmínkou by mělo být provádění zdravé a udržitelné fiskální politiky, konkrétní kritéria se však mohou měnit. Zatím uvádí ECB v tiskové zprávě čtyři kritéria, kterými jsou soulad s fiskálním rámcem EU, neexistence závažné makroekonomické nerovnováhy, fiskální udržitelnost a zdravá a udržitelná makroekonomická politika (dodržování závazků plánu na oživení a odolnost). Nástroj by měl být doplňkem již existujících opatření (reinvestic v rámci programu PEPP, OMT). Článek FT spekuloval, že ke schválení TPI pomohl kompromis – státy, jako např. Německo či Nizozemí, záměr ECB zřejmě podpořily výměnou za vyšší než očekávané zvýšení úrokových sazeb. Podmínky použití TPI jsou dle FT relativně mírné. Analytici se nicméně nedomnívají, že by Itálii nástroj pomohl, pokud by země upadla do hluboké politické krize, kterou si sama způsobí (např. pokud by Itálie odmítla provést již odsouhlasené strukturální reformy).

Názory na opatření se pochopitelně zatím různí. Např. v příspěvku *So will die EZB fragile Euro-Staaten stützen*³⁴ zmiňují odborníci riziko soudních sporů kvůli možnému měnovému financování ze strany ECB, příliš mírné podmínky využití nástroje, nebo naopak tvrdá kritéria u OMT a související tlak na reformy (existencí TPI pravděpodobně ještě více klesne pravděpodobnost využití OMT, státy nebudou motivovány k reformám). Proti nástroji se již postavil mj. dlouholetý kritik nakupování státních dluhopisů Markus Kerber – na počátku srpna oznámil, že zvažuje kvůli nástroji podání žaloby. Kerber mj. kritizuje, že se centrální banka staví do pozice trhů – je otázkou, jak instituce pozná, jaké rozpětí je opodstatněné. Instrument je podle Kerbera v rozporu s filozofií EU (podporou hospodářské soutěže)³⁵.

Ekonom a bývalý irský centrální bankéř Stefan Gerlach kritizuje v komentáři *Letter: ECB has to avoid mislabelling and own up to its TPI agenda*³⁶ skutečnost, že ECB není příliš upřímná, když tvrdí, že je jejím hlavním cílem ochrana transmisního mechanismu. Kvůli rozdílné hospodářské situaci v různých zemích eurozóny se síla transmisí v členských zemích pochopitelně liší, což v minulosti nikomu nevadilo. Například je transmisní mechanismus silnější v zemích s vysokou mírou hypoték, nebo v zemích, které nadprůměrně obchodují se státy mimo eurozónu. Skutečným účelem TPI je ochrana společné měny, nástroj není podle autora v rozporu se Smlouvou o fungování EU a ECB by měla toto jasně komunikovat. Proti TPI jako takovému Gerlach však nic nemá.

³¹ GREENE, Megan. Crisis looms of the ECB's new tool comes up short. In: *FT.com* [online]. June 28 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/bb7634bf-f449-4850-a043-9dde6d7fe926>.

³² The Transmission Protection Instrument. In: *Evropská centrální banka* [online]. 21 July 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2022/html/ecb.pr220721~973e6e7273.cs.html>.

³³ ARNOLD, Martin. Spread betting: how will the ECB's new bond-buying tool work? In: *FT.com* [online]. July 21 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/c5499acd-0271-458d-8363-9e75633399ee>.

³⁴ MALLIEN, Jan. Neues Krisenwerkzeug TPI: So will die EZB fragile Euro-Staaten stützen. In: *Handelsblatt.com* [online]. 24.07.2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: https://archiv.handelsblatt.com/document/HBON_HB_28540132.

³⁵ REUTERS. EZB-Kritiker Kerber erwägt Klage gegen neues Notenbank-Kriseninstrument. In: *Handelsblatt.com* [online]. 01.08.2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: https://archiv.handelsblatt.com/document/HBON_HB_28558962.

³⁶ GERLACH, Stefan. Letter: ECB has to avoid mislabelling and own up to its TPI agenda. In: *FT.com* [online]. July 29 2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/211c0b48-f649-4ed0-8639-8e3b864179b7>.

Podle Franka Wiebeho a jeho komentáře *Die EZB wird noch politischer – das ist gefährlich*³⁷ paradoxně hrozí, že se kvůli novému opatření ocitne Evropská centrální banka v ještě zranitelnější pozici. Nevolení představitelů uvnitř ECB budou hodnotit kroky volených představitelů (zodpovědnost fiskální politiky). Pokud ECB odmítne Itálii poskytnout pomoc, stane se „terčem útoku“ populistických politiků. Ekonom Peter Bofinger naopak považuje nástroj TPI za správný. V příspěvku *Die Notenbank darf die Anleihezinsen nicht allein dem Markt*³⁸ odráží některé kritiky týkající se vměšování ECB do situace na trzích. Trhy podle Bofingera reagují pomalu a pozdě, jak se ukázalo v případě Řecka po přelomu tisíciletí. Když nefunguje „disciplína trhu“, musí na řadu přijít alternativa – politická disciplína. TPI by mělo stát motivovat, aby se držely fiskálních pravidel.

V době, kdy vzniká tento článek, jsou výsledky italských voleb ještě poměrně čerstvé, jak se situace bude vyvíjet a zda Itálie bude pokračovat ve strukturálních reformách, se ještě ukáže. Také není jisté, zda bude TPI nutné skutečně uvést v praxi. Např. Martin Sandbu, komentátor Financial Times, se domnívá, že nástroj funguje zejména jako prevence³⁹. Jiné ze zmíněných opatření, reinvestice z programu PEPP, již nicméně Evropská centrální banka na obranu rizikových zemí dle srpnových čísel zřejmě použila⁴⁰. Boj s inflací prostřednictvím zvyšování úrokových sazeb pak bude v následujících měsících dle sdělení představitelů ECB pravděpodobně pokračovat⁴¹ – v září meziroční inflace v eurozóně přesáhla 10% míru, což představuje nové rekordní číslo⁴².

³⁷ WIEBE, Frank. Die EZB wird noch politischer - das ist gefährlich. In: *Handelsblatt.com* [online]. 24.07.2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: https://archiv.handelsblatt.com/document/HBON_HB_28539882.

³⁸ BOFINGER, Peter. Die Notenbank darf die Anleihezinsen nicht allein dem Markt überlassen. In: *Handelsblatt.com* [online]. 28.07.2022 [cit. 2022-09-30]. Dostupné z: https://archiv.handelsblatt.com/document/HBON_HB_28546112.

³⁹ SANDBU, Martin. The ECB turns the tables on panicky markets and policymakers. In: *FT.com* [online]. July 24 2022 [cit. 2022-10-03]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/fa4a9798-016d-495e-8e59-1b691a2e1aa3>.

⁴⁰ MENDEZ-BARREIRA, Victor. ECB uses bond reinvestments to support Italy and Spain. In: *Central Banking* [online]. 05 Aug 2022 [cit. 2022-10-03]. Dostupné z: <https://www.centralbanking.com/central-banks/monetary-policy/unconventional-monetary-policy/7951816/ecb-uses-bond-reinvestments-to-support-italy-and-spain>.

⁴¹ ARNOLD, Martin. ECB officials back another big rate increase to tame inflation. In: *FT.com* [online]. September 28 2022 [cit. 2022-10-03]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/480fd251-32c0-42c6-aa14-314a94d2cc16>.

⁴² ARNOLD, Martin. Eurozone inflation hits record 10% as energy prices continue to soar. In: *FT.com* [online]. September 30 2022 [cit. 2022-10-03]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/0a7d5bba-4355-4e4c-9f2a-d42b2298fed3>.

Daně

Brian J. Arnold

**An investigation into the interaction of CFC rules and the OECD Pillar Two global minimum tax
Analýza vztahu mezi pravidly pro ovládané zahraniční společnosti a globální minimální daní
podle Pilíře 2 iniciativy OECD BEPS 2.0**

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 6, p. 270-289

Příspěvek se zabývá vztahem mezi pravidly pro ovládané zahraniční společnosti (controlled foreign companies, CFCs) a podmínkami patnáctiprocentní globální minimální daně, která je ukotvena ve druhém pilíři pravidel OECD BEPS 2.0. Téma se týká i zemí, které nepřijaly pravidla pro CFCs, vzhledem k tomu, že aplikace globální minimální daně se odvíjí od daní uvalených v zahraniční zemi. Nejprve jsou v článku shrnuta pravidla pro ovládané zahraniční společnosti, dále je představen obsah druhého pilíře a následně je již detailně zkoumána jejich interakce. Autor se mj. zabývá i možnými rozpory mezi pravidly - pravidla OECD by měla mít vždy přednost, což by mělo být výslovně zohledněno v domácí legislativě každého státu. Výklad obsahuje i několik konkrétních příkladů. - Poznámky.

Alice Hancock, Sam Fleming, Tom Wilson

Brussels eyes windfall taxes in bid to lower energy bills

Brusel se snaží snížit účty za energie zdaněním neočekávaných zisků

Financial Times, Vol. 2022, No. 41109 (2.9.2022), p. 3

Vzhledem k tomu, že ceny plynu v letošním roce rekordně vzrostly, zejména kvůli rozhodnutí Moskvy snížit dodávky do Evropy, stouply i náklady na elektřinu. Brusel doporučuje členským státům, aby v rámci plánu, jak zmírnit nárůst velkoobchodních cen elektřiny pro domácnosti, zdanily podíl z nadměrného zisku energetických společností, které nejsou závislé na plynu, a pomohly tak snížit účty spotřebitelů za energii. Evropská komise doporučuje, aby státy stanovily maximální cenu, kterou mohou výrobci neplynové elektřiny zaúčtovat, a přerozdělily veškerý nadměrný zisk, který vytvoří nad tuto úroveň - systém podobný zdanění neočekávaných zisků.

Christian Pelke

Bundesfinanzhof zeigt Kriterien auf : Ertragsteuern

Spolkový finanční soudní dvůr poukazuje na kritéria zdanění zisků

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 177 (13.9.2022), S. 32

Komentář k zdanění zisků z fotovoltaických elektráren podle spolkového práva, zejm. v hranici posuzování podle živnostenského nebo firemního daňového práva (§ 24 Körperschaftsteuergesetz, resp. § 11 odst. 1 Gewerbesteuergesetz). Stručný příspěvek komentuje případ, podaný ke Spolkovému finančnímu soudnímu dvoru, kdy předmětem sporu byl způsob zdanění fotovoltaických zařízení patřících jednomu právnímu subjektu, ale provozovaných na oddělených parcelách. Podle verdiktu BFH se v daném případě jedná o samostatné jednotky.

Rezan Ökten and Gijs van Koeveringe

Burden of proof and transfer pricing documentation: when one approach does not fit all : a comparative analysis of the rules in Germany, Italy, the Netherlands and the United States

Důkazní břemeno a dokumentace k převodním cenám: když jeden přístup nevyhovuje všem : srovnávací analýza pravidel platných v Německu, Itálii, Nizozemí a Spojených státech

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 8, p. 372-378

OECD vyvinula tzv. třívrstvý přístup k dokumentaci o převodních cenách (tzv. "masterfile" - základní dokumentace, "localfile" - specifická dokumentace, "country-by-country report" - podávání zpráv podle zemí). V příspěvku jsou nejprve stručně shrnuty příslušné pokyny OECD a následně autoři představují a srovnávají přístup Německa, Itálie, Nizozemí a USA. Je také zhodnoceno, kdo je v daných zemích nositelem důkazního břemene - zda daňová správa (případ Německa, Itálie i Nizozemí) a příp. do jaké míry, či nadnárodní podnik (případ USA). - Poznámky.

By Terry S. Moon

Capital gains taxes and real corporate investment : evidence from Korea

Daně z kapitálových příjmů a reálné podnikové investice : zjištění z Jižní Korey

The American Economic Review, Vol. 112, (2022) No. 8, p. 2669-2700

V příspěvku jsou na datech z Jižní Korey zjišťovány dopady zdanění kapitálových zisků na podnikové investice, přičemž výše zdanění se liší podle velikosti firmy. Firmy, jimž byly při reformě v r. 2014 daně sníženy, investovaly oproti reformou nedotčeným firmám více. Účinek však ovlivnily i další faktory (zda je firma veřejně obchodovatelná, cash flow). - Poznámky.

Václav Benda

Dodání elektřiny, plynu, tepla a DPH

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 23, (2022) č. 10-11, s. 20-23

Při uplatňování DPH při dodání elektřiny, plynu a tepla se postupuje podle příslušných ustanovení zákona o dani z přidané hodnoty, která upravují pravidla pro dodání zboží. V článku je nejprve vymezen předmět DPH u elektřiny, plynu a tepla a pravidla pro stanovení místa plnění. V návaznosti na to jsou vysvětlena pravidla pro uplatnění DPH jak při tuzemském dodání a přeúčtování, tak i u jejich intrakomunitárních dodávek a při dovozu a vývozu. Poté autor rozebírá, za jakých podmínek se při dodání elektřiny a plynu v tuzemsku uplatní režim přenesení daňové povinnosti na příjemce plnění. V závěru se věnuje důsledkům prominutí daně při dodání plynu a elektřiny v období od 1.11.2021 do 31.12.2021.

Václav Benda

DPH u přeshraničních služeb

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 23, (2022) č. 10-11, s. 34-41

Pravidla pro uplatňování DPH při poskytování přeshraničních služeb vyplývají z evropské směrnice o společném systému daně z přidané hodnoty a z prováděcího nařízení ke směrnici o DPH (č. 282/2011). Článek se nejprve zaměřuje na vymezení předmětu daně a na místo plnění v systému DPH v EU. Poté rozebírá základní pravidlo pro určení místa plnění u služeb a také speciální pravidla pro určení místa plnění (poskytnutí služby vztahující se k nemovité věci, stravovací služby, poradenské služby, u krátkodobého i dlouhodobého nájmu dopravního prostředku, u zprostředkovatelské služby osobě nepovinné k dani, přepravy zboží, telekomunikační služby, elektronicky poskytované služby i cestovní služby). Problematika je ilustrována na řadě příkladů.

Till Gross, Paul Klein, Miltiadis Makris

Dynamic capital tax competition under the source principle

Dynamická konkurence zdanění kapitálu dle principu zdroje

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 14, (2022) No. 3, p. 365-410

Studie se zaměřuje na krátkodobé a dlouhodobé důsledky daňové konkurence mezi jurisdikcemi států, kde vlády mohou zdaňovat kapitál pouze u zdroje. Autoři vytvořili neoklasický model růstu za podmínek závazku a kapitálové mobility. Poskytují nový teoretický pohled na dynamické daňové externality kapitálu, které se v tomto modelu objevují. Výsledky ukazují, že čistá externalita zdanění kapitálu je v krátkém období kladná, ale v dlouhém období konverguje k nule, a také, že nekooperativní kapitálové daně založené na zdrojích jsou zpočátku kladné a pomalu klesají k nule. - Poznámky.

Sam Fleming

EU states vow to enforce corporate tax deal

Státy EU slibují, že budou prosazovat dohodu o dani z příjmů právnických osob

Financial Times, Vol. 2022, No. 41116 (10.9.2022), p. 4

Některé z největších členských států EU slíbily, že zavedou plánovanou globální minimální daň z příjmů právnických osob, a to i přes odpor Maďarska, které tento návrh odmítlo podpořit. Ministři financí Německa, Francie, Itálie, Španělska a Nizozemska se ve společném prohlášení zavázali, že ve svých zemích do r. 2023 zavedou minimální 15procentní sazbu daně z příjmů právnických osob. Cílem dohody je vymýtit využívání daňových rájů nadnárodními společnostmi.

Jan Hildebrand, Martin Greive

Fristverlängerung für den Staat : Grundsteuer

Prodloužení lhůty pro stát : pozemková daň

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 189 (29.9.2022), S. 10

Některá německá města začínají posouvat termín podání příznání pozemkové daně z 31. října na konec r. 2022 kvůli přehlcení úřadů. Autoři poukazují na absurdnost situace, kdy stát není s to žádosti a daňová příznání zpracovat, nicméně požaduje dodržení téhož termínu po občanech. Uvedeny jsou příklady Jeny a Mnichova, autoři článku nicméně očekávají, že se bude jednat o širší problém.

By Laurent Simula and Alain Trannoy

Gini and optimal income taxation by rank

Giniho koeficient a optimální zdanění příjmu podle pozice

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 14, (2022) No. 3, p. 352-379

Autoři ve vysoce teoreticky zaměřeném článku propojují výzkum optimálního zdanění příjmů s výzkumem nerovností. Použit je přístup založený na pořadí ("rank-based approach"), konkrétně funkce společenského blahobytu (social welfare function) dle Yaariho založená na pořadí (pozici). Při praktickém ověření na datech z USA autoři zjistili, že při některých simulacích se skutečná daňová politika blíží optimu, kromě zdanění nejvyšších příjmů (pro nejvyšší příjmy vycházejí optimální daňové sazby oproti skutečnosti vyšší). - Poznámky.

Christoph Herwartz, Carsten Volkery

Mehr als 140 Milliarden Euro : Übergewinnabgabe

Přes 140 miliard eur : odvod z mimořádného zisku

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 179 (15.9.2022), S. 6-7

Předsdkyně Evropské komise Ursula von der Leyen představila podobu zdanění mimořádných příjmů, které pomůže financovat státní pomoc domácnostem a podnikům s ohledem na vysoké ceny energií. Zvláštnímu zdanění („Solidaritätsabgabe“, solidární odvody) budou podléhat energetické firmy, jejichž aktuální zisk překročí alespoň o 20 % průměr zisku za uplynulé tři roky, dále zisky distributorů, nabízejících energie za cenu vyšší, než 180 € /MWh, což celkově přinese očekávané daňové příjmy ve výši 140 miliard eur. Kritické ohlasy (mj. Christian Lindner (FDP) či Markus Ferber (CSU)) plánu vytykají nejen nedostatečnost ve financování podpor, zejména ale razanci zásahu do trhu s energiemi v podobě odčerpávání značného objemu finančních prostředků a v důsledku další zkrsování ceny. Zatím nebylo pevně stanoveno, zda bude zdanění mimořádných zisků zpětně platné pro r. 2022.

Karel Svoboda

Obrana proti účelové volbě způsobu vymáhání daňového nedoplatku

Správní právo, Sv. 55, (2022) č. 5, s. 307-317

Článek se věnuje situaci, kdy správce daně zvolí nesprávný způsob exekuce daňového nedoplatku. Přibližuje pojem nákladů exekuce a zjišťování jejich pravděpodobné výše i možnou obranu věřitele před následky nesprávné volby způsobu exekuce (daňová exekuce vedená správcem daně vs. exekuce dle exekučního řádu). Autor shrnuje argumenty pro moderaci nákladů exekuce a dále řeší odpovědnost za újmu, která byla způsobena nesprávnou volbou způsobu exekuce daňovému dlužníkovi dle zákona č. 82/1998 Sb. V závěru vysvětluje, proč nesprávně provedená volba nemá mít za následek zastavení nekorektně zvolené exekuce, ale rozhodnutí o nákladech exekuce, které vznikly na straně správce daně, v neprospěch správce daně. - Poznámky.

Václav Benda

Přepravní služby a DPH

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 23, (2022) č. 10-11, s. 29-33

Pro správné uplatnění daně z přidané hodnoty u přepravních služeb je klíčové vymezení místa plnění a smluvní podmínky, za nichž jsou tyto služby poskytovány. V článku jsou nejprve vysvětlena pravidla pro stanovení místa plnění, a to jak u přepravy zboží, tak i u přepravy osob. Dále jsou s využitím příkladů představeny postupy při uplatnění DPH u přepravy zboží v tuzemsku, v případě přepravy mezi členskými státy i v případě přepravy spojené s dovozem a vývozem, na kterou se vztahuje osvobození

od daně podle § 69 zákona o DPH. Návazně jsou rozebrána aktuálně platná pravidla pro uplatňování daně u přepravy osob, včetně podmínek pro jejich osvobození, které vyplývají z § 70 zákona o DPH.

Ludmila Klimešová

Převodní ceny v kontextu znaleckého posudku

Odhadce a oceňování majetku, Sv. 28, (2022) č. 1-2, s. 5-15

Článek seznamuje s problematikou převodních cen, zejména z pohledu činnosti znalce a odhadce. Od vysvětlení základních odborných pojmů i postupů (srovnávací analýza v převodních cenách, metody zjišťování převodních cen, spojené osoby, tržní odstup) jsou v průběhu výkladu pro konkrétní řešené případy uváděny odkazy na související právní předpisy, případně na judikáty při řešení sporů o správnosti určené výše "transferové ceny". - Poznámky.

Bob Michel

Report of the proceedings of the eleventh Assembly of the International Association of Tax Judges held online on 22 October 2021

Zpráva z průběhu jednání 11. shromáždění Mezinárodní asociace daňových soudců, které se konalo online 22. října 2021

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 6, p. 297-307

Autor v článku shrnuje témata řešená na 11. shromáždění Mezinárodní asociace daňových soudců (IATJ) konaném kvůli pandemii online v říjnu 2021. Během shromáždění se probírala dvě hlavní témata: vztah a interakce mezi soudy a jinými institucemi; práva daňových poplatníků. - Poznámky.

Luigi Caltagirone and Raffaele Villa

Selected issues regarding the new Italian exit tax rules

Některé problémy týkající se nových italských pravidel zdanění při odchodu

European taxation, Vol. 62, (2022) No. 8, p. 354-359

Od ledna 2019 je v Itálii účinný nový režim zdanění při odchodu (exit tax), který je součástí zákona o zdanění konsolidovaných příjmů. Změna režimu zdanění při odchodu nicméně zapříčinila některé problémy, zejména v daňových důsledcích příslušných pro aktiva a závazky, které nejsou přesouvány, a pro zahraniční společnosti se stálými provozovny v Itálii. Autoři v článku kriticky analyzují vybrané problémy a navrhují jejich vhodná řešení. - Poznámky.

Pavel Novák

Svoz a likvidace odpadu - sazby DPH

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 17, (2022) č. 10-11, s. 95-99

Článek se zaměřuje na oblast, ve které lze pro jedno konkrétní plnění použít více sazeb DPH, a to v závislosti na okolnostech poskytování plnění. Jedná se o činnosti, které souvisejí s nakládáním s odpady (např. komunálním odpadem), ať už jde o jeho sběr, přepravu, přípravu k likvidaci a konečnou likvidaci, dále pak o zpracování odpadu či dodání použitého materiálu a odpadu. Autor se věnuje otázce aplikace snížené sazby daně u odpadu produkovaného podnikateli, který není rozlišitelný od obvyklého komunálního odpadu z domácností, charakteristice komunálního odpadu i zařazení jednotlivých činností podle zákona o DPH. Problematika je doplněna několika příklady.

Michael O'Dwyer

Tax officials show distrust of Big Four

Daňoví úředníci projevují nedůvěru Velké čtyřce

Financial Times, Vol. 2022, No. 41113 (7.9.2022), p. 6

Většina daňových úředníků si myslí, že účetní firmy Velké čtyřky se alespoň v některých případech snaží využít mezer v zákonech, aby pomohly klientům, a pouze čtvrtina z nich věří, že důsledně dodržují ducha zákona. Domnívají se také, že Deloitte, EY, KPMG a PwC častěji než místní účetní firmy radí klientům využívat agresivní daňové strategie a umělé struktury daňového plánování, což podtrhuje nedostatek důvěry mezi těmito firmami a úředníky. Studie OECD rovněž zjistila, že menšina úředníků je přesvědčena o tom, že auditorské firmy využívají lobbistické síly nezákonně.

Ravi Chatlani

The income tax landscape in Latin America : a new crypto hub?

Prostředí zdanění příjmů v Latinské Americe : nové centrum kryptoměn?

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 8, p. 358-371

Příspěvek popisuje běžně známá specifika kryptoměn a kryptoaktiv, autor se ale zároveň soustředí na jejich zdanění prostřednictvím daně z příjmů, a to konkrétně v několika státech Latinské Ameriky (v Argentině, Brazílii, Chile, na Kostarice, v Ekvádoru, El Salvadoru, Mexiku, Panamě a Uruguayi). V přehledné tabulce je srovnána právní klasifikace kryptoměn v daných zemích, dále pak autor vysvětluje, jaký moment se považuje v dané zemi za zdanitelnou událost. Následně je stručně shrnut přístup k regulaci kryptoměn v Latinské Americe obecněji (některé země je jako platidlo zcela zakazují, jiné země pak zvažují vznik digitálních měn centrálních bank - CBDCs). - Poznámky.

Anna Binder-Gutwinski and Katharina Kubik

The new national Emission Trading System : Austria's approach to carbon taxation

Nový národní systém obchodování s emisemi : rakouské pojetí zdanění uhlíkových emisí

European taxation, Vol. 62, (2022) No. 8, p. 342-344

Rakousko s účinností od 1. dubna 2022 zavedlo novou právní úpravu oceňování uhlíkových emisí (carbon pricing). Příspěvek shrnuje pozadí přijetí nového zákona o zdanění uhlíkových emisí, který je součástí rakouské "ekologicko-sociální daňové reformy", a zdůrazňuje, že rakouský zákon má fungovat jako doplněk k evropskému systému obchodování s emisemi (emission trading system, EU ETS) pro odvětví, která ETS nepokrývá. Autorky přibližují působnost a rámec nového rakouského systému obchodování s uhlíkovými emisemi, hlavní rysy projektu a postupný vývoj systému do r. 2026, od kterého by měl fungovat aukční systém. - Poznámky.

Anna Vvedenskaya

The role of platforms as intermediaries under simplified tax regimes : the example of the Russian professional income tax regime

Úloha platforem jako zprostředkovatelů zjednodušeného daňového režimu : na příkladu ruského daňového režimu pro pracovní příjmy

European taxation, Vol. 62, (2022) No. 8, p. 335-341

V r. 2018 byl v Rusku zaveden daňový režim pro pracovní příjmy z některých sektorů šedé ekonomiky. Pracovníci poskytující osobní služby, na které se tento režim vztahuje, mohou k vytváření faktur a hlášení svých příjmů používat aplikaci My Tax App vyvinutou ruskou daňovou správou. Příspěvek popisuje daňový režim pro pracovní příjmy a použití My Tax App, jejíž úlohou je automatizace a zjednodušení procesu daňových hlášení. Dále zvažuje některé problémy související se zavedením tohoto zvláštního daňového režimu a fungováním aplikace, např. otázku dodržování daňových povinností, propojení daňových platforem a jejich synchronizace, problematiku ochrany údajů a soukromí. - Poznámky.

Grahame Jackson

The utility of tax residence tests beyond taxing rights and the concept of "tests of belonging" given the growing number of multilateral provisions in the context of territorial tax regimes with special reference to Gibraltar and Hong Kong

Přínosnost testů pro určení daňové rezidence nad rámec práva zdanit a koncept "testů příslušnosti" vzhledem k rostoucímu počtu mnohostranných ustanovení v kontextu teritoriálních daňových režimů se zvláštním ohledem na Gibraltar a Hongkong

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 6, p. 290-296

Příspěvek se na příkladu Hongkongu a Gibraltaru zabývá problematikou teritoriálního zdanění, tj. režimů, podle kterých jsou daně pouze příjmy, jež vznikly na území daného státu. Autor rozebírá význam definice pojmu "daňová rezidence" v legislativě těchto regionů, kdy z pohledu zdanění v těchto regionech by se definice mohla jevit jako nadbytečná, podstatná je však pro zapojení do mezinárodního daňového systému. Dále se autor zabývá také tzv. "testem příslušnosti" (test of belonging) v kontextu daňové svrchovanosti (sovereignty). - Poznámky.

Ivan Macháček

Varianty zdanění autorských honorářů

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 30, (2022) č. 11, s. 3-9

Autor se nejprve zabývá vymezením autorských honorářů dle autorského zákona v ČR, dále přibližuje zdanění daní z příjmů u autorských honorářů autora získaných v rámci pracovněprávního vztahu (podle § 6 ZDP) a následně autorských honorářů zdaňovaných jako příjmy ze samostatné činnosti (podle § 7 odst. 6 ZDP). Rozebírá rovněž otázku zdaňování ve vazbě na daňové příznání a zdanění příjmů ze zděděných autorských práv podle § 10 ZDP. Problematika je ilustrována několika praktickými příklady.

Werner Widmann

Was Sie schon immer über die Umsatzsteuer(sätze) wissen wollten

Co jste vždy chtěli vědět o (sazbách) DPH

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 71, (2022) Nr. 18, S. 681-688

V reakci na obsáhlou „malou interpelaci“ (kleine Anfrage) CDU s titulem „Nové oblasti působnosti daní z přidané hodnoty“ o 164 otázkách, podanou v návaznosti na evropskou směrnici č. 2022/542/EU (týkající se sazeb DPH), vydal Bundestag odpověď (15.7.2022, BT-Drucks. 20/2833), kde 90 otázek shrnuje v jedné odpovědi. Dle ní „neexistuje žádné příslušné rozhodnutí spolkové vlády, které by upravovalo, zda a v jakém rozsahu by měla být iniciována změna sazeb DPH“. Autor poukazuje na ožehavý politický rozměr současné německé debaty o daňových úlevách, v čemž vidí hlavní příčinu neutrální vládní odpovědi a její důraz na skutečnost, že směrnice nezavazuje členské země k adaptaci daných pravidel. Obsáhlá reforma daní z obratu by podle autora vyžadovala široký společenský a politický konsensus na oblastech a službách, na něž by se daň vztahovala. Článek přináší výběr 40 jednotlivých odpovědí, přinášejících ilustrativní průřez napříč spornými oblastmi německého daňového práva, kterých se evropská směrnice dotýká (od energetiky, přes spotřební zboží, po přeshraniční dopravní služby). - Poznámky.

Niels Bammens and Filip Debelva

What is tax on capital for the purposes of a tax treaty? : an analysis of two recent Belgian Supreme Court decisions on the Belgian net asset tax

Co se považuje za daň z kapitálu pro účel daňové smlouvy? : analýza dvou nedávných rozhodnutí belgického Nejvyššího soudu, která se týkají belgické daně z čistých aktiv

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 8, p. 379-393

Fondy kolektivního investování jsou v Belgii předmětem tzv. daně z čistých aktiv (net asset tax, NAT), přičemž daň se vztahuje i na některé fondy se sídlem v zemích mimo Belgii. Dlouhodobě se nicméně diskutuje o tom, zda je Belgie oprávněna danit fondy ze zemí, se kterými má uzavřenu dohodu o zamezení dvojího zdanění. Důvodem je charakteristika NAT, ta je pro účely dohod kapitálovou daní; dle dohod, které Belgie uzavírá, by tato daň měla být vybírána v domácí zemi. Příspěvek detailně analyzuje dvě nedávná rozhodnutí belgického Nejvyššího soudu k tomuto tématu. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 27, (2022) č. 9

Při zrušení registrace plátce DPH se nově dodávají i dluhy (s. 2-9); Uplatnění mimořádných odpisů v roce 2022 (s. 10-13); Specifika používání služebních vozidel aneb co nového v daních (s. 14-15); Zvláštnosti zdaňování veřejně prospěšných poplatníků (s. 16-17); Rozdělení společností rozštěpením či odštěpením - co zvážit a na co nezapomenout? - přeměny obchodních společností (s. 18-21); K připravované novele zákona o zadávání veřejných zakázek (s. 27-30); Mezinárodní výměna informací pohledem správce daně: směrnice Rady 2014/107/EU (DAC II.) (s. 31-36); Doručování v judikatuře správních soudů (s. 37 a násled.).

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále**Sv. 23, (2022) č. 10-11**

Změny v ZDP - zákon č. 142/2022 Sb. (s. 3-4); Dluhy z hlediska daně z příjmů - podnikatelé (s. 9-10); Management pohledávek (s. 13-16); Dodání elektřiny, plynu a tepla a DPH (s. 20-23); Prodej stavby plátcem: čtyři různé režimy DPH (s. 24-28); Převážné služby a DPH (s. 29-33); DPH u přeshraničních služeb (s. 34-41); Pohonné hmoty v paušální výši (s. 42-44); Časové rozlišení z účetního pohledu (s. 57-59); Práva v pracovněprávních vztazích (s. 60-63); Příklady z praxe: cestovní náhrady při pracovních cestách (s. 70-71); Poskytování zaměstnaneckých benefítů: zásady a výhody (s. 72-73); Agenturní zaměstnávání (s. 77-80); Home-office: jak řešit právní problémy (s. 81-84); Stravování zaměstnanců (s. 85-88); Srážky ze mzdy - změna k 1.7.2022 (s. 93-96).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK**Sv. 30, (2022) č. 11**

Variety zdanění autorských honorářů (s. 3-9); Dovoz zboží v celních předpisech - znáte nejdůležitější pojmy a jejich aplikaci v praxi? (s. 10-14); Přijaté zálohy v účetnictví (s. 15-20); Účtování měnových forwardů - kontrakty na zajištění měnového rizika (s. 21-27); Odstupné - právní a daňové aspekty (s. 28-33); Judikatura v daňové praxi - rozsudek NSS 4 Afs 264/2018-85 - doručení fikcí do datové schránky dle daňového řádu může nastat pouze v pracovní den (s. 34-35); Zaměstnavatelé a nemoc ve zdravotním pojištění (s. 36-40); Poradenský servis - dotazy čtenářů: vrácení DPH při rekonstrukci budovy - změna na bytové jednotky, přidělení zaměstnanců podle § 43a zákoníku práce z pohledu DPH a účetnictví (s. 41-44).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2022, č. 19**

Daňový doklad se zpožděním - jak s ním naložit (s. 1-3); Zaměstnanecké benefity a jejich význam v současnosti - formy a daňové možnosti benefítů (s. 4-5); Kurz při poskytnutí a vyúčtování zálohy na pracovní cestu - dotazy a odpovědi (s. 6); DPH a prodej nemovitosti po jednom roce - dotazy a odpovědi (s. 7); Výstavba nové stavby místo původní - dotazy a odpovědi (s. 7-8); Sazba DPH při prodeji bytu - dotazy a odpovědi (s. 8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2022, č. 20**

Poskytnutí manažerského vozidla a změny v roce 2022 - daňové řešení (s. 1-5); DPH při prodeji pozemku - dotazy a odpovědi (s. 5); Daň z příjmu při prodeji rekreačního objektu - dotazy a odpovědi (s. 6-7); Rozdělení likvidačního zůstatku v družstvu - dotazy a odpovědi (s. 7-8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2022, č. 19**

Vrácení daně - vrácení odpočtu DPH v zahraničí (s. 1-4); Odpočet DPH - pravidla uplatňování, možnosti, rizika (s. 4-6); Dodání zboží EU, fakturace do třetí země - dotazy a odpovědi (s. 7-8); DPH a prodej firemního osobního vozu - dotazy a odpovědi (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2022, č. 20**

DPH u předčasného ukončení dodávek energie (s. 1-3); Odpočet DPH - pravidla uplatňování, možnosti, rizika - 2. část (s. 3-5); Nárok na odpočet DPH u nápojů pro zaměstnance - dotazy a odpovědi (s. 5-6); DPH a prodej ojetého auta do Polska - dotazy a odpovědi (s. 6-7); DPH a pronájem nebytových prostor - dotazy a odpovědi (s. 7-8).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Juraj Medzihorský, Peter Krištofik

Can individual human financial behaviour be mathematically modelled? : a case study of Elon Musk's dogecoin tweets

Lze matematicky modelovat individuální lidské finanční chování? : případová studie tweetů Elona Muska o dogecoinu

Statistika, Vol. 102, (2022) No. 2, p. 198-204

Cenu kryptoměny dogecoin několikrát ovlivnily tweety Elona Muska. Kromě toho se v cenách dogecoinu opakují určité vzorce. Autoři zkoumají, zda existuje také nějaký vzorec v načasování Muskových tweetů. Za použití lineární regrese zjišťují vztah finančních dat (ceny) k lidskému chování (tweety). Pokud by se v cenách dogecoinu nebo v načasování tweetů neopakovaly žádné vzorce, nebylo by možné načasování lidského chování modelovat pomocí jednoduché přímky. Jaká motivace, pokud vůbec nějaká, by se mohla skrývat za načasováním tweetů, však není jasné. Stejně tak není jasné, jestli by načasování tweetů mohlo částečně určovat dlouhodobý vývoj ceny dogecoinu. - Poznámka.

Carola Binder and Rupal Kamdar

Expected and realized inflation in historical perspective

Očekávaná a realizovaná inflace z historického pohledu

The Journal of economic perspectives, Vol. 36, (2022) No. 3, p. 131-155

Moderní měnová politika je založena na vztahu mezi očekávanou a realizovanou inflací (jejich vzájemné ovlivňování). Autorky v článku popisují vývoj přístupu k inflačním očekáváním v čase v ekonomické teorii - nejprve připomínají teorie o formování inflačních očekávání (prvotní teorie Irvinga Fishera z období okolo 1. sv. války, adaptivní očekávání, racionální očekávání), následně se zabývají měřením inflačních očekávání a vztahem mezi skutečnou a realizovanou inflací v praxi v USA v klíčových obdobích (Velká deprese ve 30. letech minulého století, období vysoké inflace v 70. letech, Velká recese v letech 2008-2009, pandemie nemoci covid-19). - Poznámky. -- K inflačním očekáváním firem a domácností a jejich měření viz příspěvek na s. 157-184.

Carol Corrado, Jonathan Haskel, Cecilia Jona-Lasinio, and Massimiliano Iommi

Intangible capital and modern economies

Nehmotný kapitál a moderní ekonomiky

The Journal of economic perspectives, Vol. 36, (2022) No. 3, p. 3-28

Prostřednictvím produkční funkce, při které je výstup funkcí práce, kapitálu a technologií, je v ekonomii vysvětlována řada skutečností týkajících se hospodářského růstu, inovací či hospodářské situace. Učebnicové příklady přitom obvykle pracují s hmotným kapitálem a ekonomikou založenou na výrobě či zemědělství. Moderní ekonomika je nicméně založena především na nehmotném kapitálu. Autoři se v příspěvku zabývají nehmotným kapitálem a investicemi do nehmotného majetku v makroekonomickém prostředí. Popisují přístup ekonomické vědy k nehmotnému kapitálu v teorii hospodářského růstu a zkoumají mj. i možnosti měření nehmotného kapitálu. - Poznámky. -- Ze sympózia o nehmotném kapitálu viz i další dva příspěvky na s. 29-52 a s. 53-74.

Katharine G. Abraham and Justine Mallatt

Measuring human capital

Měření lidského kapitálu

The Journal of economic perspectives, Vol. 36, (2022) No. 3, p. 103-129

Příspěvek popisuje několik různých přístupů k měření lidského kapitálu - tzv. indikátorový přístup (indicator approach), nákladový přístup (cost approach) a příjmový přístup (income approach). Autoři se dále zabývají mezinárodním srovnáváním (jak lidský kapitál přispívá k hospodářskému růstu, jak zajistit srovnatelnost měření, jaké přístupy volí mezinárodní organizace) a porovnávají odhady založené na nákladovém a příjmovém přístupu. V závěru jsou nastíněny možné směry výzkumu do budoucna (např. jak zohlednit různorodost školního vzdělávání, kdy je délka školní docházky stejná, ale liší se náplň, což může zkreslit hodnotu lidského kapitálu, jak zohlednit odlišný význam určitého typu vzdělání v čase). - Poznámky. -- K tématu "lidský kapitál" viz i příspěvek na s. 75-102.

Pedro Bordalo, Nicola Gennaioli, and Andrei Shleifer

Overreaction and diagnostic expectation in macroeconomics

Nadměrná reakce a diagnostická očekávání v makroekonomii

The Journal of economic perspectives, Vol. 36, (2022) No. 3, p. 223-244

V praxi se ukazuje, že předpoklad racionálních očekávání, se kterým obvykle ekonomie pracuje, neplatí. Subjekty (spotřebitelé, investoři, ale i tvůrci prognóz) reagují na novinky v ekonomice přehnaně a očekávání bývají v "dobrých časech" příliš optimistická, naopak ve "špatných časech" neopodstatněně pesimistická. Autoři nejprve připomínají výzkum týkající se očekávání od 40. let 20. století až do současnosti a následně se zabývají predikovatelností tzv. chyb odhadu (forecast errors) ve statistických šetřeních týkajících se očekávání. Dále navrhují model tzv. "diagnostických očekávání", který pracuje jak se sledováním budoucího vývoje ze strany ekonomických subjektů (forward looking behavior), tak s přehnanou reakcí na nové informace. Prostřednictvím nadměrné reakce je možné vysvětlit i různé empirické jevy, které v ekonomice nastávají (např. nadměrnou volatilitu na akciových trzích, finanční krize či hospodářské cykly). - Poznámky. -- Viz i příspěvek "Overreaction in macroeconomic expectation" od stejných autorů v čas. The American Economic Review (9/2020, s. 2748-2782).

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Birgit Rodolphe ; rozhovor vedli Andreas Kröner, Yasmin Osman

"Geldwätschebekämpfung ist wie Kindererziehung"

"Boj s praním peněz je jako výchova dětí"

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 186 (26.9.2022), S. 28-29

Rozhovor s Birgit Rodolphe, vedoucí oddělení německého Úřadu pro dozor nad finančním trhem (BaFin). Dotýká se témat kauzy Wirecard a zvýšených nároků na německý bankovní a finanční sektor, kauzy Deutsche Bank, delegace odpovědnosti za dodržování zákonných norem u kryptoměn a nové zprávy FATF (Financial Action Task Force).

Ruchir Sharma

A post-dollar world is coming

Přichází postdolarový svět

Financial Times, Vol. 2022, No. 41105 (29.8.2022), p. 19

Autor komentuje současný tržní vývoj dolaru. Ať už je hodnota dolaru vůči ostatním hlavním měnám očištěna o inflaci, nebo ne, je nyní o 20 % nad svým dlouhodobým trendem a nad maximem dosaženým v r. 2001. Od 70. let 20. století trvá typický vzestupný cyklus dolaru přibližně sedm let; současný vzestup trvá již 11. rok. Navíc fundamentální nerovnováha nevěští pro dolar nic dobrého. V srpnu 2022 dolar vzrostl na úroveň, která byla naposledy zaznamenána před téměř 20 lety. Autor se obává, že dolar je blízko poklesu, který v podobné situaci před 20 lety trval šest let. Tentokrát by pokles mohl být ještě delší.

Malte Fischer

Auf der Suche nach dem magischen Zins

Hledání magické úrokové sazby

WirtschaftsWoche, Jg. 2022, Nr. 38, S. 38-39

Centrální banky musí pokračovat ve zvyšování klíčových úrokových sazeb. Neutrální úroková sazba jim má říci, o kolik zvyšovat. Neutrální úrokovou sazbu však nelze nikde vyčíst a je obtížné ji určit. Její odhad často vede centrální banky na tenký led.

Chris Giles, Emma Dunkley, Owen Walker, Peter Foster, George Parker, Jim Pickard

Bank of England unleashes £65bn bid to avert crisis in debt markets

Bank of England uvolnila 65 miliard liber na odvrácení krize na dluhových trzích

Financial Times, Vol. 2022, No. 41132 (29.9.2022), p. 1

Bank of England přijala 28.9.2022 mimořádná opatření a zahájila program nákupu dluhopisů v hodnotě 65 miliard liber, jehož cílem je zastavit krizi na trzích se státními dluhopisy. Centrální banka varovala před podstatným rizikem pro finanční stabilitu Spojeného království v důsledku turbulencí na trhu britských státních dluhopisů, které minulý týden vyvolalo snížení daní a plán půjček ministra financí Kwartenga.

BoE pozastavila program prodeje zlatých dluhopisů, který je součástí protiinflačního boje, a místo toho se zavázala nakupovat dlouhodobé dluhopisy tempem až 5 mld. liber denně po dobu následujících 13 pracovních dnů. -- Související příspěvky na s. 3 a 19.

Yasmin Osman

Banken sind für die Krisen gewappnet : Stresstest

Banky jsou obrněny proti krizím : zátěžový test

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 189 (29.9.2022), S. 28

Zátěžový test německých bank, provedený dozorčím úřadem Bafin a Bundesbank, prokázal, že tamní bankovní sektor je v dobré kondici a je schopen poskytovat půjčky i za ztížených podmínek. J. Wuermeling, člen představenstva Deutsche Bundesbank se specializací na kontrolu rizik a finanční a bankovní dozor, výsledek testu komentoval pozitivně, včetně skutečnosti, že banky jsou ochotny a schopny přijmout uměřené riziko, aby zvýšily výnosy. Pravidelného modelového testu se zúčastnilo přes 1300 bankovních institucí. Wuermeling také zdůraznil význam dostatečného vlastního kapitálu bank v kontextu energetické krize a rostoucích úrokových sazeb. Výrazný skokový nárůst úrokových sazeb také tvořil jeden z modelových scénářů testu, provedený samostatně Bundesbankou i Bafinem.

Martina Sobková

Datový sandbox jakožto základ digitální transformace Česka

Bankovníctví, Sv. 30, (2022) č. 9, s. 10-13

Článek představuje projekt ministerstva financí k podpoře fintechu a využití datových digitálních služeb v České republice. Bude zahrnovat studii k využití dat ve finančních službách a potenciálu zřízení sandboxu v ČR s cílem podpořit fintech inovace. Studie by měla přinést doporučení, jaká konkrétní podoba datového sandboxu by odpovídala potřebám českého fintechového trhu. Zřízení fintech sandboxu je součástí Digitálního pilíře Národního plánu obnovy ČR. V článku jsou přiblíženy cíle a úkoly projektu, jeho jednotlivé fáze, spolupráce a komunikace s OECD, která na projekt spolupracuje, i pohled ČNB a fintechové scény na cíle projektu. Krátce je zmíněn i obdobný německý projekt Financial Big Data Cluster (FBDC) umožňující aktérům na finančních trzích veřejně sdílet anonymizovaná data. -- K tématu viz také s. 14-15 a s. 28-29.

M. Greive, J. Hildebrand, J. Klöckner, J. Olk, K. Stratmann, C. Volkery

Deckel drauf : Gaspreis

Strop na to : cena plynu

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 188 (28.9.2022), S. 6-7

Shrnutí současné německé debaty o zastropování cen plynu v kontextu EU. Článek se zaměřuje na vztah řešení na úrovni EU a na úrovni členských států. 13 členských zemí, mj. Polsko, Itálie a Španělsko, jsou podporovateli koordinace nákupu a zastropování cen, a i přes rostoucí politický tlak autoři článku předpokládají komplikace při aplikaci evropského rozhodnutí na státní úroveň. V případě Německa očekávají rychlejší řešení na státní úrovni, s nejpravděpodobnějším řešením v podobě zastropování cen a kompenzací dodavatelům. Jako jeden z předních problémů je uvedena otázka cílové skupiny a politické debaty o financování kompenzací. -- Viz též HB č. 191/2022, s. 6-7 "Funktioniert die Gaspreisbremse?", kde je problematika německého cenového stropu pojata formou rozhovoru s Isabellou Weber a Clemensem Fuestem.

Michael Maisch, Torsten Riecke

Der Flash-Crash

Bleskový pád

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 187 (27.9.2022), S. 24-25

Britská libra prudce oslabila oproti americkému dolaru na 1,035 GBP/USD, nejnižší hodnotu od r. 1971, zejm. v důsledku připravovaných reforem nové vlády. Chystané snižování úrokových sazeb a daňové zátěže však za situace očekávané hospodářské recese a mimořádných státních výdajů budí nedůvěřivé reakce zahraničních investorů, což v důsledku může propad libry dále prohloubit. Článek zmiňuje obdobnou situaci v průběhu 70. let, kdy kurz libry pomohl stabilizovat Mezinárodní měnový fond.

Moritz Koch, Jan Mallien, Carsten Volkery

Deutschland treibt digitalen Euro voran

Německo urychluje projekt digitálního eura

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 181 (19.9.2022), S. 10-11

Německo, Francie, Španělsko, Itálie a Nizozemsko ve společném strategickém programovém prohlášení apelují na efektivnější postup EU při vývoji vlastní digitální podoby eura (CBDC). Přední motivací pro zprovoznění vlastní digitální měny je vlastní služba CBDC, tedy digitální měny centrální banky, v režii EU s odpovídajícími možnostmi prevence praní špinavých peněz a ochrany uživatele. S tím souvisí i záměr zprovoznit vlastní službu dříve, než poptávku naplní nabídka soukromých společností. Článek akcentuje převážně technické, infrastrukturní a koordinační výzvy, které projekt digitálního eura představuje. Návrh Evropské komise k vytvoření vlastní digitální měny by mohl být podán během třetího čtvrtletí r. 2023, spuštění je prozatím plánováno ve čtyřletém horizontu.

J. Mallien, T. Riecke, F. Wiebe

Die Notenbanken machen Ernst

Centrální banky zvážněly

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 185 (23.9.2022), S. 30-31

Ve čtvrtek 22.9. došlo k souběžnému zvýšení úrokových sazeb v několika státech (kromě USA ve Velké Británii, Švýcarsku, Norsku, Turecku a Japonsku). Bank of England zvýšila úrokové sazby o 50 bazických bodů na 2,25 %, nejvyšší hodnotu od r. 2008, v reakci na propad libry oproti dolaru, 9,9% inflaci a chystané zastropování cen energií. Schweizer Notenbank zvýšila sazbu z -0,25 % na 0,5 % s 3,5% inflací ke konci letošního srpna a 2,4% očekáváním na r. 2023. Norges Bank zvýšila sazbu na 2,25 %, jedná se o šesté zvýšení od září 2021, při 6,5 % inflaci, s rizikem ochromujícího efektu při příliš razantním skokovém zvýšení sazeb. Turecká centrální banka naopak snížila hlavní úrokovou sazbu z 13 % na 12 %, ačkoli inflace dosáhla ke konci srpna 80 %, navzdory riziku opakování loňského scénáře, kdy snížení úrokové sazby vedlo ke spirále rostoucí inflace a oslabení měny, která během letošního roku ztratila 27 % hodnoty oproti dolaru. Bank of Japan se setrvale drží politiky nízkých sazeb, stejně jako nízkých výnosů z krátkodobých (-0,1 %) a desetiletých (max. 0,25 %) dluhopisů.

Dodging the dollar : currencies (2)

Vyhýbání se dolaru : měny (2)

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9312, p. 70-72

Závislost čínské ekonomiky na dolaru představuje pro Peking z různých důvodů zdroj obav (vyšší zranitelnost v případě uvalení sankcí, vystavení ekonomiky makroekonomickým výkyvům v USA). Od května 2020 země experimentuje s digitální měnou zvanou "e-CNY" (digitální jüan). Digitální měna by se mohla pro Čínu stát nástrojem, prostřednictvím něhož sníží svou finanční závislost na USA a který zároveň pomůže měně získat vyšší vliv v zahraničí (o e-CNY by pravděpodobně projevil zájem zejména chudší ekonomiky). V příspěvku jsou tyto aspekty blíže analyzovány - vše se zatím nicméně pohybuje v rovině spekulací.

Martin Arnold, Harriet Clarfelt

ECB raises interest rates by 75 basis points

ECB zvyšuje úrokové sazby o 75 bazických bodů

Financial Times, Vol. 2022, No. 41115 (9.9.2022), p. 6

Evropská centrální banka zvýšila úrokové sazby o 75 bazických bodů ve snaze vypořádat se s rekordní inflací, a to navzdory obavám, že rostoucí ceny energií uvrhnou eurozónu do recese. Tento krok, který jednomyslně podpořilo 25 členů Rady guvernérů a který odpovídá předchozímu největšímu zvýšení výpůjčních nákladů ECB, zvyšuje základní depozitní sazbu z nuly na 0,75 %, což je nejvyšší úroveň od r. 2011. Prezidentka ECB Christine Lagardeová uvedla, že investoři by neměli předpokládat, že kroky v tomto rozsahu jsou normou, nicméně v nadcházejících měsících dojde k několika zvýšením sazeb, aby se inflace snížila z příliš vysoké hodnoty 9,1 % zpět k cíli banky ve výši 2 %.

Eswar Prasad

Enduring preeminence : the US dollar might slip, but it will continue to rule

Trvalé prvenství : americký dolar může klesat, ale bude i nadále vládnout

Finance & development, Vol. 59, (2022) No. 2, p. 12-15

Mezinárodní měnový systém může projít významnými změnami způsobenými kombinací ekonomických, geopolitických a technologických sil. Je otázkou, zda tyto síly změní dominantní postavení amerického dolaru jako mezinárodní měny. Autor zmiňuje vícero faktorů. V první řadě, americká ekonomika se nyní podílí na světovém HDP přibližně 25 %, což je o 5 % méně než v r. 2000. Těžiště ekonomické moci se přesouvá směrem k rozvíjejícím se tržním ekonomikám v čele s Čínou. Dalším faktorem jsou digitální technologie ovlivňující i další aspekty peněz. S rychlým poklesem používání hotovosti se mnoho centrálních bank pouští do digitálních měn (CBDC) nebo s nimi alespoň experimentuje. Pravděpodobnější vyhlídkou je změna relativního významu ostatních měn, zatímco dolar si udrží své prvenství.

J. Mallien, J. Münchrath, J. Olk, F. Wiebe

Historischer Zinsschritt

Historický krok v oblasti úrokových sazeb

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 175 (9.9.2022), S. 3, 6-7

Evropská centrální banka zvýšila diskontní sazbu z 0 na 0,75 %, hlavní úroková sazba pak byla zvýšena z 0,5 % na 1,25 %. Jedná se o dosud nejrazantnější nárazové zvýšení úrokových sazeb v eurozóně. Ch. Lagardeová zvýšení označila za mezikrok a v projevu uznala chyby v dosavadním postupu ECB, zejm. dlouhou reakční dobu, a zdůraznila osobní zodpovědnost za fungování instituce, v jejímž čele stojí. Razantní krok ECB přichází v situaci, kdy inflace v eurozóně v srpnu 2022 dosáhla 9,1 %. Spolu s tím rostou výnosy desetiletých státních dluhopisů, zejm. Itálie (3,84 %), Španělska (2,72 %), Francie (2,15 %) a Německa (1,58 %).

Edward White, Cheng Leng

China's 'financial monsters' struggle to help resolve property sector crisis

Čínská "finanční monstra" se snaží pomoci vyřešit krizi v sektoru nemovitostí

Financial Times, Vol. 2022, No. 41085 (5.8.2022), p. 7

Před více než dvaceti lety Peking vytvořil skupinu bank, do níž vložil neškodlivější dluhy země s cílem zmírnit následky asijské finanční krize. S prohlubujícími se potížemi v čínském realitním sektoru, který hrozí širšími hospodářskými ořesy, se nyní tyto "špatné banky" snaží pomoci. Problém spočívá v tom, že rozvahy těchto čínských společností "velké čtyřky" pro správu aktiv - China Cinda Asset Management, China Huarong Asset Management, China Great Wall Asset Management a China Orient Asset Management - se natolik nafoukly, že jejich kapacita je omezená. Peking má tak problém s mobilizací záchranných možností při řešení krize v oblasti nemovitostí.

J. Mallien

Chinesischer Yuan fällt auf Rekordtief

Čínský yuan klesl na rekordně nízkou hodnotu

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 189 (29.9.2022), S. 29

Yuan klesl na hodnotu 7,2344 juanu za americký dolar, nejnižší hodnotu od finanční krize v r. 2008 (tzv. "onshore-yuan", tedy zákonná měna pevninské Číny). Článek porovnává měnovou politiku centrálních bank USA a Číny, kdy země zastávají opačné přístupy – zatímco Federal reserve v průběhu letošního roku opakovaně zvyšovala úrokové sazby, aby stabilizovala kurz měny, People's Bank of China preferuje uvolněnou peněžní politiku ve snaze stimulovat investice a hospodářství. PBoC také důrazně vystupuje proti domácím spekulacím s kurzem juanu.

Laura de la Motte

Im Bann der Inflation

V klatbě inflace

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 181 (19.9.2022), S. 36

Intervence Fedu v podobě postupného zvyšování úrokových sazeb budou mít pravděpodobně delší trvání, než se původně očekávalo. I přes mírný pokles inflační míry z 8,5 % na 8,3 % (v období červenec-srpen 2022) se analytici bank Goldman Sachs a Dekabank shodují, že původně očekávané 3,5 % maximum výše úrokové sazby může být překročeno až na 3,75-4 %, což může vyvolat

negativní efekt při podpoře hospodářské konjunktury. Potenciálně rizikové signály vyvolávají odezvu na akciových trzích (index Dax zaznamenal od 12.9. propad 3,3 %, S&P 500 propad 4,1 %) a obavy investorů. Prodloužení trvání konzervativní měnové politiky se však týká nejen USA, ale zvýšení úrokové sazby je očekáváno i v případě EU.

Jakub Szabó, Peter Jančovič

Inflation dynamics in the Czech Republic : new evidence on the cost-based hybrid New Keynesian Phillips Curve

Dynamika inflace v České republice : nové údaje vycházející z nákladové hybridní novokeynesiánské Phillipsovy křivky

Ekonomické rozhledy, Vol. 51, (2022) No. 2, p. 129-148

Autoři prostřednictvím rozšíření novokeynesiánské Phillipsovy křivky (NKPC) o regresivní nastavení cen zkoumají vliv inflačních očekávání, opožděné inflace, jednotkových nákladů práce, dovozních cen a reálných efektivních směnných kurzů na dynamiku inflace v České republice v letech 2000-2020. Po shrnutí odborné literatury zabývající se hybridní NKPC z obecného pohledu autoři detailně popisují zvolenou metodologii, tvorbu modelu i zkoumaná data. Vzhledem k nestacionaritě časových řad používají pro odhad krátkodobého vztahu mezi inflací a reálnými jednotkovými náklady práce modely ECM (error correction model) a ARDL (autoregressive distributed lag). V závěru shrnují zjištěné výsledky (pro malou otevřenou ekonomiku) a rozebírají, zda je koncept novokeynesiánské Phillipsovy křivky vhodný pro studium dynamiky inflace v ČR. - Poznámky.

Nikou Asgari

Investors struggle to trade debt without ECB safety net

Investoři se snaží obchodovat s dluhopisy bez záchranné sítě ECB

Financial Times, Vol. 2022, No. 41101 (24.8.2022), p. 8

Německé státní dluhopisy zaznamenávají největší výkyvy od dluhové krize v eurozóně před deseti lety. Zároveň se obchodníci již nemohou spoléhat na ECB jako na zaručeného kupce dluhopisů poslední instance poté, co banka v letošním roce odstranila kritickou záchrannou síť. Zhoršující se obchodní podmínky vedly k silnému zvýšení volatility na trhu, který funguje jako měřítko pro výpůjční náklady v celém regionu. Podle výpočtů Financial Times se výnos německého desetiletého dluhopisu Bund pohyboval v 79 dnech tohoto roku v širokém rozmezí nejméně 0,1 procentního bodu. Výrazné fluktuace v posledních měsících pocítily také italské dluhopisy.

Ian Johnston, Eric Platt

Junk bonds rebound strongly on easing inflation worries

Podřadné dluhopisy se díky zmírnění obav z inflace výrazně odrazily ode dna

Financial Times, Vol. 2022, No. 41094 (16.8.2022), p. 10

Investoři se začátkem letošního roku stáhli z obchodování s americkými podnikovými dluhopisy s vysokým výnosem v obavě, že agresivní zvyšování úrokových sazeb ze strany Fedu přiměje největší světovou ekonomiku ke zpomalení - což nejvíce postihne nejslabší podniky v zemi. Znamky toho, že tempo růstu cen se možná ustálí - údaje o inflaci z minulého týdne byly nižší, než se předpokládalo - však přispěly k oživení cen těchto aktiv. Množství amerických dluhopisů obchodovaných na úrovních signalizujících vážné obavy investorů v posledních pěti týdnech rychle kleslo, což je odrazem zvýšeného optimismu investorů ohledně stavu americké ekonomiky.

Mareike Müller

Leitzins nochmals gesenkt

Základní úroková sazba ještě jednou snížena

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 181 (19.9.2022), S. 33

Ruská centrální banka snižuje základní úrokovou sazbu z 8 % na 7,5 %. Očekávaný krok byl podniknut k podpoře ekonomiky, která v období od letošního dubna do června zaznamenala oproti loňskému roku 4% propad. Snížení úrokové sazby přichází v očekávané 11-13% hladině zdražování pro letošní rok; oficiální výše inflace není ruskou stranou zveřejněna, předválečná míra inflace se pohybovala okolo 9,5 %. Snížení sazeb je reakcí na skokový propad hospodářství, který nastal vlivem sankcí po ruské invazi na Ukrajinu, a snahou o jeho stimulaci.

Jan Hildebrand, Michael Maisch

Lindner will Banken in die Pflicht nehmen

Lindner se chce více zaměřit na banky

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 175 (9.9.2022), S. 30

Blíže k záměrům spolkového ministra financí Ch. Lindnera (FDP) s německým bankovním sektorem v kontextu očekávaného propadu ekonomiky. Lindner klade dlouhodobě důraz na mezinárodní konkurenceschopnost německých bank a akcentuje jejich roli v rámci finanční i ekonomické sféry. Je také proponentem evropské kapitálové bankovní unie a pojištění vkladů. Za klíčovou považuje roli bank při zachování dostatečné hladiny likvidity, i v kontextu vládních balíčků podporujících spotřebitele při rostoucích cenách energií. Článek zmiňuje Lindnerovu podporu progresivní regulaci, kdy menší bankovní instituce budou podléhat nižší míře regulací, než přední bankovní domy, a zmiňuje specifickou roli Commerzbank, od krize v letech 2008/2009 částečně vlastněné státem.

Kateřina Joklíková

Otázky spojené s praktickou implementací nové evropské regulace finančního crowdfundingu

Obchodní právo, Sv. 31, (2022) č. 9, s. 28-38

Článek přibližuje novou unijní úpravu finančního crowdfundingu (nařízení č. 2020/1503 o evropských poskytovatelích služeb skupinového financování pro podniky z října 2020) a požadavky na poskytovatele skupinového financování. Zároveň autorka poukazuje na aktuální problémy spojené s implementací regulace do praxe a na možné přesahy do stávajících předpisů finančního trhu. - Poznámky.

Tommy Stubbington, Chris Giles, George Parker, Jim Pickard, Stephanie Findlay, Hudson Lockett, Adam Samson, Leo Lewis, Colby Smith

Pound resumes slide after BoE and UK Treasury seek to steady markets

Libra pokračuje v poklesu i poté, co se BoE a britské ministerstvo financí snaží stabilizovat trhy

Financial Times, Vol. 2022, No. 41130 (27.9.2022), p. 1

Kurz libry šterlinků klesl v září vůči americkému dolaru na historické minimum, což přimělo Bank of England a britské ministerstvo financí vydat prohlášení a ujistit trhy, že by neměly být znepokojeny stavem britských veřejných financí a odhodláním bojovat proti inflaci. Centrální banka odmítla možnost mimořádného zvýšení úrokových sazeb, ale uvedla, že v případě potřeby nebude váhat změnit sazby. Ministerstvo financí přislíbilo, že v listopadu zveřejní plán na řešení prudce rostoucího zadlužení. -- Viz také komentář K. Martin na s. 17 a související příspěvky na s. 8 a 10.

Pretty green : currencies (3)

Příčiny silného dolaru a související problémy : měny (3)

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9312, p. 73

Stručná analýza příčin silného dolaru a problémů, které stávající kurz americké měny způsobuje. Dolar posílil zejména kvůli zpřísněné měnové politice americké centrální banky i celosvětovým problémům, kdy v krizových časech roste zájem o dolar jako o bezpečné útočiště. Silný dolar zdražuje úvěry zemím i podnikům, jež si půjčují v dolarech. Aby dolar oslabil, musí být splněny tři podmínky: musí dojít ke zlepšení vyhlídek hospodářského růstu mimo USA a ke snížení tlaků na růst mezd a cen ve Spojených státech a zároveň musí zeslábnout energetická krize. Splnění uvedených podmínek však nelze dle článku v dohledné době očekávat. -- Ke kurzu dolaru viz i článek na s. 15-16.

Harris Dellas and George S. Tavlas

Retrospectives: on the evolution of the rules versus discretion debate in monetary policy

Retrospektiva: k vývoji debaty o měnové politice založené na pravidlech a o diskreční měnové politice

The Journal of economic perspectives, Vol. 36, (2022) No. 3, p. 245-260

Měnová politika založená na pravidlech spočívá v tom, že centrální banka dodržuje své sliby a aktivně reaguje na hospodářské dění tak, jak se předem zavázala, popř. se řídí jinými ("exogenními") pravidly nezávislými na ekonomickém dění (např. zvyšovat konstantně nabídku peněz). Diskreční měnová politika podle autorů naopak v praxi znamená "porušování slibů" daných centrální bankou (např. nezvýšení úrokových sazeb, když si to žádá situace vzhledem k inflaci). Autoři popisují vývoj debat okolo těchto dvou přístupů ve třech historických obdobích – v období stagflace v 70. letech minulého století, v období tzv. Velké deprese a během napoleonských válek. Z debat nastíněných v článku vyplývá, že lepší výsledky vykazuje měnová politika založená na pravidlech. - Poznámky.

Madison Darbyshire

Robinhood suffers harsh post-covid hangover

Společnost Robinhood trpí těžkou kocovinou po covidu

Financial Times, Vol. 2022, No. 41090 (11.8.2022), p. 6

Tradingová platforma Robinhood, jejíž růst dosáhl obrovských rozměrů v době pandemie, tvrdě přistála. Přichází o aktivní mladé obchodníky, počet investičních účtů se ustálil. Tržní kapitalizace společnosti Robinhood klesla od jejího vstupu na burzu loni v létě o dvě třetiny. Společnost pocítila problémy citelněji než ostatní brokeři. Její příjmy ve druhém čtvrtletí r. 2022 meziročně klesly o 44 %, zatímco u Interactive Brokers došlo k očištěnému nárůstu o 10 % a u Charles Schwab o 13 %. Společnost Schwab rovněž vykázala v tomto čtvrtletí rekordní zisk.

Chris Flood, Nikou Asgari

Sterling hit by worst monthly drop since Brexit vote fallout

Libru šterlinků zasáhl nejhorší měsíční propad od hlasování o brexitu

Financial Times, Vol. 2022, No. 41109 (2.9.2022), p. 9

Britská libra zaznamenala na pozadí silící ekonomické a politické nejistoty nejprudší měsíční pokles vůči dolaru. Libra se v srpnu propadla o 4,5 % na 1,16 USD, což představuje největší měsíční pokles od října 2016. O téměř 3 % klesla také vůči euru, září zahájila dalším poklesem o 0,8 % vůči dolaru, ačkoli vůči euru získala přibližně 0,3 %. Propad měny odráží zhoršující se vyhlídky britské ekonomiky, protože energetická krize způsobuje podnikům a spotřebitelům potíže.

Andreas Kröner, Jan Mallien, Carsten Volkery

Streit über billige EZB-Kredite an die Banken

Spor o levné půjčky bankám ze strany ECB

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 184 (22.9.2022), S. 22-23

Evropská centrální banka v rámci programu podpory likvidity bankovního sektoru TLTRO III (Targeted longer-term refinancing operations, Cílené dlouhodobé refinanční operace) poskytla půjčky v celkové výši 2,1 bilionu eur. Program, spuštěný v r. 2020 v reakci na dopady pandemie koronaviru, stanovuje výrazně nižší úrokovou sazbu, než je sazba v současnosti stanovená ECB (program TLTRO stanovil úrok z půjček ve výši -0,5 %, stávající úroková sazba ECB je 0,75 % oproti -0,5 % v době spuštění programu). Změna v peněžní politice ECB tak znamená nečekaný zisk bankovního sektoru. ECB na příštím zasedání bankovní rady projedná aktualizaci podmínek programu, který se za současných okolností stal terčem kritiky. Autoři článku uvádí tři přední možnosti dalšího postupu ECB: změnu podmínek TLTRO, změnu minimální výše aktiv uložených bankami u ECB, nebo zavedení systému reverzního tieringu.

Grégoire De Warren

The crypto boom : challenges and risks [elektronický zdroj]

Boom kryptoměn : výzvy a rizika

Trésor-economics, No. 309 (2022), p. 1-10

Zhodnocení situace na trzích kryptoměn a kryptoaktiv v r. 2022. Článek nejprve informuje o vývoji uživatelské základny od r. 2020 a typech kryptoaktiv (kryptoměny, tokeny, stablecoiny), následně je zhodnocen vývoj na trzích (od května 2021 dochází k poklesu) a jsou popsány funkce kryptoaktiv (oblíba mezi investory, ale nezájem o kryptoměny jako platidlo). Investování do kryptoaktiv je vysoce rizikové (jak pro investory samotné, tak pro finanční stabilitu), další nevýhodou jsou pak technologická omezení (mj. při potvrzování transakcí). Podle autora bude pro udržitelnost kryptoměn nezbytná regulace nad rámec legislativy proti financování terorismu a praní špinavých peněz. - Poznámky.

[Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/09/Tresor_economics_309_2022.pdf](http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/09/Tresor_economics_309_2022.pdf)

Joshua Oliver

The lawless world of crypto scams

Bezprávný svět kryptoměnových podvodů

Financial Times, Vol. 2022, No. 41124 (20.9.2022), p. 17

Autor se v článku věnuje vlně podvodů, jež doprovázela kryptoboom během pandemie covid-19, kdy se o investice do kryptopeněz zajímalo stále více lidí. Podvodníci proto využili situaci a odhalili tak

díru v ochraně spotřebitelů. Podle výzkumu podvodníci v r. 2021 obětem na celém světě ukradli 6,2 miliardy dolarů, což představuje meziroční nárůst o zhruba 80 %. Ztráty z podvodů souvisejících s kryptoměny nahlášené britskému národnímu centru pro hlášení podvodů Action Fraud se loni oproti r. 2020 více než zdvojnásobily na 190 milionů liber. Přesto vyšetřovatelé nemají dostatek prostředků na vyšetřování podvodů - zejména když částky, o které se u jednotlivých případů jedná, jsou považovány za relativně malé. -- Viz také čas. Euro č. 40/2022, s. 30-35.

The merge : currencies (1)

Fúze : měny (1)

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9312, p. 67-69

Kryptoměna ethereum přechází na nový způsob těžby (z "proof-of-work" na "proof-of-stake"). Tato výrazná a roky připravovaná změna se označuje jako "fúze" (kvůli vzniku samostatného odděleného blockchainu, který se s původním řetězcem sloučí). Změna by měla mj. přispět k razantnímu snížení energetické náročnosti kryptoměny. V příspěvku je blíže popsáno fungování etherea, včetně podrobností okolo fúze (mj. postoje zainteresovaných stran, zabezpečení či některá rizika). -- K tématu viz také čas. Euro č. 37/2022, s. 36-37.

Vertiginous views

Závratné vyhlídky

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9311, p. 65

Na pravidelném setkání centrálních bankéřů v americkém Jackson Hole se diskutovalo o vysoké inflaci a o tom, že faktory, které ji pomáhaly po desetiletí udržovat na nízké úrovni, postupně slábnou a mizí. Centrální bankéři sice mají k dispozici řadu nástrojů, jak omezit utrácení v ekonomice, ekonomiky se však vyvíjejí a zkrocení inflace může být za určitých okolností obtížnější než jindy. Oproti dřívějšímu se například změnil přístup států k fiskální politice a k zadlužení (v důsledku toho by do budoucna mohla klesnout kredibilita centrálních bank, pokud začnou pomáhat vládám tvořením nových peněz k nákupu dluhopisů). Trhy práce budou kvůli stárnutí populace pravděpodobně napjaté i do budoucna, po finanční krizi nastal útlum růstu produktivity a navíc se nyní světová ekonomika potýká s geopolitickým napětím a obchodními válkami. Na setkání nicméně zazněly i pozitivnější zprávy - zmíněné faktory by do určité míry mohly inflaci také oslabit (stárnoucí populace preferuje úspory před utrácením, což inflaci tlumí). Kromě toho jsou si nyní centrální bankéři již vědomi své odpovědnosti za vývoj inflace (v 70. letech tomu tak zpočátku nebylo).

Michael B. Greenwald

What will determine the future of money?

Co určí budoucnost peněz?

The European financial review, Vol. 13, (2022) No. August - September, p. 19-21

Esej k budoucnosti platebních prostředků. Vedle očekávaného růstu významu digitálních měn s důrazem na soukromí (Monero, Horizen, railgun, Dash, ZCash atd.) rozebírá možný budoucí vývoj role kryptoměn, digitálních měn centrálních bank (CBDC) a stablecoinů. Popisuje "vrstvy" digitálních měn, které dělí podle uživatelských motivací a požadavků (např. anonymita, rychlejší průběh transakcí, interoperabilita) a blíže se věnuje roli států ve spolupráci na tvorbě analogických sítí pro využití ve zdravotnictví, financích a dalších státních službách (Tezos, Fantom). V závěru se zabývá rolí Číny a autoritativních režimů a jejich vlivem na rodící se novou podobu platebního a finančního systému.

Wie steht es um den Euro?

Jak si stojí euro?

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 180 (16.9.2022), S. 54-55

Anotace k vydání sborníku „20 Jahre Euro. Zur Zukunft unseres Geldes“ (20 let eura. K budoucnosti našich peněz) u příležitosti 20. výročí zavedení eura. Titul, vydaný nakladatelstvím Siedler v srpnu 2022 v autorské redakci Johannese Beermann, člena představenstva Bundesbank, obsahuje příspěvky od více než 30 autorů. Rekapituluje dvě dekády společné evropské měny a přináší bližší pohledy na krizová období a dlouhodobě problematická témata, daná růzností domácích ekonomik států eurozóny, dále na měnové koncepcce, současné výzvy i budoucí vývoj měny včetně její možné digitální podoby. Mezi autory příspěvků patří mj. Otmar Issing, Clemens Fuest, Hans-Jürgen Papier, Peter Sloterdijk, Barry Eichengreen, Viviana Zelizer a Gaspard Koenig.

Ruchir Agarwal, Miles Kimball

Will inflation remain high? : the answer depends on the distribution of shocks to the economy and how central banks respond

Zůstane inflace vysoká? : odpověď závisí na rozložení šoků v ekonomice a na tom, jak reagují centrální banky

Finance & development, Vol. 59, (2022) No. 2, p. 24-27

Na začátku r. 2022 byla inflace ve většině vyspělých ekonomik výrazně nad cílem centrálních bank. Autor v článku vysvětluje hlavní příčiny současné vysoké inflace. Řadí mezi ně výpadky v dodavatelských řetězcích, posun poptávky směrem ke zboží a odklon od služeb, agregátní stimuly pro oživení po pandemii, šok v nabídce práce a ořesy v dodávkách energií a potravin v důsledku ruské invaze na Ukrajinu. Jak vysoká inflace v následujících měsících bude záviset na rozložení šoků v ekonomice a na reakci centrálních bank (a ministerstev financí). Délka trvání současné inflační epizody bude dle autorova názoru záviset na vzájemném působení přetrvávajícího napětí na trhu práce a výpadků v dodavatelských řetězcích, ale také na délce války na Ukrajině a jejím dopadu na ceny energií, potravin a na globální růst.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 30, (2022) č. 9

Příspěvky do Garančního systému finančního trhu opět vzrostly (s. 8); Datový sandbox jakožto základ digitální transformace Česka (s. 10-13); Fintech může být pro každou zemi velkým přínosem - Nástroj technické podpory v zemích EU (s. 14-15); DORA aneb jednotná pravidla a stabilita pro IT ve finančním sektoru (s. 20-21); Čekají nás změny na kapitálovém trhu aneb co nového v regulaci (s. 22); Jedním z pilířů transformace české ekonomiky by měl být fintech (s. 28-29); Liquidity pools - jeden z válců DeFi motoru. Jak fungují? (s. 30-31); Využívání úvěrových registrů v době klesající poptávky po úvěrech (s. 38-39); Korporátní klienti chtějí inovace i hedging - korporátní bankovníctví (s. 40-41); Akci Milostivé léto zopakuje nejen stát, ale i banky (s. 44-45); Několik poznámek proti zavedení daně z mimořádného zisku (s. 46); Windfall tax? Ano i ne... (s. 47-49).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Kenneth Rogoff ; rozhovor vedl Jens Münchrath

"Ein harter Winter für die Weltwirtschaft"

"Těžké období světového hospodářství"

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 175 (9.9.2022), S. 8-9

Rozhovor s Kennethem Rogoffem, profesorem ekonomie na Harvardské univerzitě. Interview se zabývá v širším kontextu politikou úrokových sazeb a zákonitostmi sazeb v krizových obdobích, kdy K. Rogoff upozorňuje, že politika nízkých sazeb v období krizí není zákonitost, ale spíše projev přesvědčení, že prostřednictvím přívětivé peněžní politiky lze z krize vyrůst. V rostoucích cenách energií, poptávkovém šoku a vzrůstajícím významu geopolitických rizik pro světovou ekonomiku i finance nachází určitou paralelu se 70. lety 20. století. Dále se v několika bodech vyjadřuje k éře exprezidenta D. Trumpa a neefektivitě příliš plošných a necílených záchranných balíčků, které schválila americká vláda během covidové pandemie. Komentuje též dopady deglobalizace a otázku růstu daní v souvislosti s vyššími náklady na sociální zabezpečení v USA.

A narrowing path : the energy shock (1)

Zužující se cesta : energetický šok (1)

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9311, p. 59-60

Evropa směřuje k recesi, jak hluboká ale tato recese bude? Ekonomický výhled je zatížen řadou nejistot a téměř veškeré "varovné kontrolky" svítí - ať už se jedná o ruskou válku na Ukrajině, nerovnoměrné zotavení z pandemie, vysokou inflaci či výpadky v dodavatelských řetězcích. Hloubka recese bude záviset na závažnosti energetického šoku a odezvě politiků. Ačkoli evropské státy vstoupily do krize ekonomicky relativně silně, existují tři důvody k pesimismu: průmysl, zejména

německý, ale také středoevropský, se nachází pod tlakem (v příspěvku je explicitně zmíněna i ČR jako zranitelný stát); spotřebitelé si "utahují opasky" a pravděpodobně tak omezí výdaje na služby; kvůli vysoké inflaci je nutné zvyšovat úrokové sazby. Dle faktorů diskutovaných v článku je tak jisté, že Evropu čeká recese, zejména vlivem situace v Německu, Itálii a státech střední a východní Evropy. -- Viz i příspěvky "Lines of defence: the energy shock (2)" na s. 60 a "Keeping the lights on: energy in Europe" na s. 10.

Torsten Riecke

Auf Reagans und Thatchers Spuren ins Abseits

Ve stopách Reagana a Thatcherové mimo hru

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 189 (29.9.2022), S. 14-15

Finanční politika nové britské vlády v čele s Liz Trussovou a ministrem financí Kwasi Kwantengem („trussonomics“) je terčem široké kritiky odborné veřejnosti kvůli destabilizačnímu efektu. Velká Británie se za krátké období působení Liz Trussově a Kwasi Kwantenga ve vnímání zahraničních investorů propadla v ohledu na očekávanou stabilitu mezi země třetího světa, uvedl ekonom z harvardské univerzity L. H. Summers. Směřování ekonomiky je předmětem i oficiální výtky Mezinárodního měnového fondu. Britská národní banka, stojící v opozici vůči proponovaným změnám, intervenovala ke stabilizaci měny odkupem dluhopisů.

Kiran Stacey

Biden accused of fuelling 'inflationary fire' with move to cancel student debt

Biden obviněn z rodmýchávání "inflačního požáru" kvůli rušení studentského dluhu

Financial Times, Vol. 2022, No. 41103 (26.8.2022), p. 3

Historické odpuštění miliard dolarů dluhů ze studentských půjček, na kterém Joe Biden dlouho pracoval, přišlo v nevhodný okamžik pro americkou ekonomiku. Prezident tak plní svůj předvolební slib, krok ale zároveň znepokojil některé ekonomy, kteří se domnívají, že vzhledem k vysoké míře inflace spotřebitelských cen, která je na čtyřicetiletém maximu, je nejhorší doba na její další podporování. Mohlo by v důsledku dojít ke zhoršení inflace a k potlačení veškerého deflačního dopadu zákona o snižování inflace.

Duncan Weldon

Britain has no good options with the threat of recession looming

Británie nemá dobré vyhlídky s hrozbou recese na obzoru

Financial Times, Vol. 2022, No. 41086 (6.8.2022), p. 7

Nové prognózy Bank of England jsou mimořádně nepříznivé, Velké Británii hrozí pokračující vysoká inflace a recese. BoE předpovídá, že inflace dosáhne svého vrcholu na úrovni více než 13 % meziročně a po většinu r. 2023 zůstane nad 10 %. Předpokládá, že britská ekonomika se v nadcházejícím čtvrtletí propadne do recese a k růstu se vrátí až v r. 2024. Podle autora může být pro Británii vhodná kombinace volnější fiskální politiky a přísnější měnové politiky.

James Kynge, Sun Yu, Leo Lewis

Fortress China

Pevnost Čína

Financial Times, Vol. 2022, No. 41121 (16.9.2022), p. 17

Čína se podle autorů snaží stát státem řízenou a soběstačnou technologickou supervelmocí, která již nebude tolik závislá na Západu. Základním cílem je podle analytiků vybudovat "pevnost" - přebudovat druhou největší ekonomiku světa tak, aby byla schopna fungovat na základě vnitřních zdrojů energie a v případě potřeby odolala vojenskému konfliktu. Tato strategie má několik složek - v oblasti technologií je cílem podpořit domácí inovace. V oblasti energetiky je snahou zvýšit využívání obnovitelných zdrojů energie a snížit závislost na ropě a plynu z moře. V oblasti potravinářství zahrnuje cesta k větší soběstačnosti oživení místního semenářského průmyslu. V sektoru financí je nutné čelit potenciálnímu zneužití amerického dolaru proti Číně.

Peter Marinič

Is Industry 4.0 revolutionary or evolutionary change? : analysis of chosen economic indicators for Slovak and Czech economy

Přináší průmysl 4.0 revoluční nebo evoluční změnu? : analýza vybraných ekonomických ukazatelů slovenského a českého hospodářství

Ekonomické rozhledy, Vol. 51, (2022) No. 2, s. 171-193

Autor zkoumá, zda je vliv průmyslu 4.0 v české a slovenské ekonomice možno chápat jako revoluční změnu výrobního procesu nebo spíše jako postupný vývoj spojený zejména s pozitivním dopadem na produktivitu práce. V té souvislosti analyzuje vybrané ukazatele všech sektorů české a slovenské ekonomiky za období 1995-2018 a jejich prostřednictvím pak vývoj hospodářského procesu v uvedených zemích na sektorové úrovni. V období postupné transformace ekonomik v 90. letech 20. století se revoluční změna na úrovni všech sektorů nepotvrdila, nicméně situace se jeví odlišně při analýze jednotlivých odvětví.

Alexander Busch, Ozan Demircan

Leben mit der Hyperinflation

Život s hyperinflací

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 176 (12.9.2022), S. 14-15

Dva pohledy na státy stížené vysokou inflací. Článek A. Busche "Von Flucht und aufpolierten Zahlen" (O útěku a naleštěných číslech) se věnuje situaci v Argentině, kde tamní spotřebitelské ceny vzrostly od r. 2017 o 71 % a podle odhadů může v r. 2023 inflace překročit 100 %. Poukazuje na dopady hyperinflace na bankovní sektor, falšování peněz a emigraci. Článek O. Demircana "Kaufrausch und Mondpreise" (Nákupní horečka a ceny jako na Měsíci) shrnuje situaci v Turecku, kde spotřebitelské ceny meziročně vzrostly o více než 80 %, a oslabení měny je tamní obchodní komorou vyčísleno na 99,9 %, nezávislémi odhady pak až na 181 %. Autor zmiňuje rostoucí využití směnného obchodu a mírnou peněžní politiku Turecka, jejímž prostřednictvím (zejm. nízkými úrokovými sazbami) Anraka podporuje růst hospodářství a trhu práce.

Not like China

Čínská ekonomika už není vzorem

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9314, p. 66

V období po finanční krizi byla čínská ekonomika dávana za příklad (její hospodářský růst, inovace či investice). Teď Čína zažívá období slabého růstu i oslabování měny. Proč se nedaří nyní nejlepší nepříznivý vývoj zvrátit, když si v r. 2008 země počínala tak úspěšně? V článku jsou rozebrány různé důvody - mj. jsou zmíněny napjaté místní finance kvůli krizi na trhu s nemovitostmi a jejich omezená schopnost provádět podpůrná opatření. Jako jedna z příčin je však uvedena i tzv. politika nulového covidu (zero covid policy), která je pro Čínu nyní hlavní prioritou a která mj. oslabuje důvěru v ekonomiku a odvádí pozornost místních samospráv od veřejného investování k minimalizaci nálezů.

Power corrupts

Situace na evropském trhu s elektřinou

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9312, p. 74

Rozbor fungování trhu s elektřinou a mechanismu, prostřednictvím kterého je na tomto trhu formována cena, v kontextu současné krize. Politici stojí před obtížným rozhodováním. Snížení cen podobným opatřením, ke kterému již přikročilo Španělsko a Portugalsko, by dle článku vyžadovalo zavedení přidělového systému; zdanění neočekávaných zisků ("windfall profits") se v praxi může ukázat jako obtížné kvůli zajištění (hedging) a tedy tomu, že skutečnými příjemci neočekávaných zisků mohou být subjekty mimo energetický trh; je nutné energetický trh připravit na další krize a zároveň neobětovat jeho výhody. Výzkumníci z MIT navrhuje vznik speciálních opcí ("affordability options"), které by vracely zisky vzniklé díky nadměrně vysokým cenám do kapes spotřebitelů (šlo by o automatickou formu daně z nadměrných zisků). -- K cenám energií viz i několik dalších článků v čísle: s. 14, 28 a 65.

Tomáš Harák

Služby se zotavují

Statistika & my, Sv. 12, (2022) č. 9, s. 10-11

Statistický pohled na výkon odvětví služeb v členských státech EU v prvním čtvrtletí r. 2022. Autor uvádí, že po meziročních poklesech v prvních čtvrtletích v letech 2020 a 2021 dochází v ČR k překonání předpandemické úrovně tržeb ve službách. Ještě rychleji se zvyšují tržby ve službách v rámci celé Evropské unie (meziroční nárůst o 20,8 %). Článek přináší podrobnější rozbor odvětví dle ekonomických sekcí, také s ohledem na dopad vládních proticovidových restrikcí. Graf ukazuje porovnání bazických indexů tržeb za služby v letech 2019-2022.

Drago Bergholt, Francesco Furlanetto, Nicolò Maffei-Faccioli

The decline of the labor share : new empirical evidence

Pokles podílu práce : nové empirické důkazy

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 14, (2022) No. 3, p. 163-198

Článek se zaměřuje na hodnocení a kvantifikaci hlavních pozorovaných trendů podílu práce na ekonomice USA. Pomocí technik časových řad autoři odhadují význam čtyř hlavních vysvětlení poklesu podílu práce na národním důchodu: rostoucí firemní přírážky, klesající vyjednávací síla pracovníků, vyšší růst technologií specifických pro investice a automatizovanější výrobní procesy. Podíl práce na národním důchodu se v USA snížil, mezi hlavní faktory patří zvýšení automatizace jako hlavní hnací síly podílu práce, ačkoli rostoucí přírážky hrály v posledních 20 letech také důležitou roli. Autoři přicházejí také s důkazy o komplementaritě kapitálu a práce, což naznačuje, že prohlubování kapitálu mohlo zvýšit podíl práce. - Poznámky.

Kathrin Hille

The information vacuum

Informační vakuum

Financial Times, Vol. 2022, No. 41131 (28.9.2022), p. 15

Znalosti a zkušenosti o Číně, které nashromáždila generace vědců, diplomatů a obchodníků, v souvislosti s mocenským růstem země nabývají na hodnotě. Mnohé z těchto zdrojů se však nyní vyčerpávají. Za vlády čínského vůdce Si Ťin-pchinga se zpřísnila cenzura, moc se více soustředila na nejvyšší místa a přístup cizinců byl výrazně omezen. Zbaveni mnoha poznatků a osobních kontaktů, které si odborná komunita vytvořila, je pro vlády západních zemí ještě těžší pochopit, co se v Číně skutečně děje, což přispívá k většímu pocitu nepředvídatelnosti rozhodování Pekingu.

Truss's rusty Reaganomics : Britain's economy

Zrezivělá reaganomika Liz Trussové : britská ekonomika

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9314, p. 10-11

Rozbor hospodářské politiky preferované britskou premiérkou Liz Trussovou a důvodů, proč v aktuální situaci Velké Británie tato hospodářská politika nemůže fungovat. Liz Trussová propaguje snižování daní jako nástroj pro podpoření produktivity (inspirace americkou reaganomikou 80. let), zapomíná však na vliv silné měny na úspěšnost této politiky (silný kurz dolaru vs. slabá libra), oslabená je navíc strana nabídky (Reaganovi pomohl nástup žen na trh práce, britský pracovní trh nicméně negativně ovlivňuje stárnutí populace a brexit). Navíc britské daňové škrty zřejmě ještě více zhorší inflaci (ani v USA nebyly první výsledky reaganomiky jednoznačné a stejně nakonec muselo dojít ke zvyšování daní). -- K názorům L. Truss na hospodářskou politiku v porovnání s názory krále Karla III. viz článek na s. 27.

H. Anger, M. Greive, J. Olk

Wer wie von den Entlastungen profitiert

Kdo jak profituje z úlev

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 172 (6.9.2022), S. 6-7

Německá spolková vláda zveřejnila první vyhodnocení efektivity balíčku podpory pro zmírnění dopadu cen energií. Článek porovnává efektivitu progresivní podpory pro příjmové skupiny a poukazuje na další související podpůrné programy, např. zvýšené příspěvky na bydlení. Zvláštní pozornost je věnována kompenzacím cen plynu, které nejsou kromě snížení DPH předmětem zvláštních opatření.

Informatika. Počítače

Digital overreach?

Digitální přesah?

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9311, p. 26

Evropská unie je průkopníkem v oblasti regulace velkých technologických firem, co ale pokulhává, je vymáhání pravidel. Symbolem regulace se stalo nařízení GDPR, vymáhání nařízení je nicméně v pravomoci států, kde technologická firma sídlí. V praxi jde převážně o Irsko, to ale na vymáhání nemá dostatečnou kapacitu a stává se tak "úzkým místem". Nyní EU plánuje dvě nové regulace (Digital Services Act - DSA, Digital Markets Act - DMA) a vznik nového úřadu, který by měl vymáhání na starosti, i přesto je však možné, že kapacita úřadu nebude dostatečná. Pokud nové evropské regulace nebudou úspěšné, hrozí "tříštění" světa, tzn. vznik alternativních legislativ v jiných regionech (USA, Velká Británie) regulujících digitální oblast.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Alice Hancock, Marton Dunai

EU plans to pull €7.5bn from Hungary over rule of law violations

EU plánuje stáhnout 7,5 miliardy eur z Maďarska kvůli porušování právního státu

Financial Times, Vol. 2022 (19.9.2022), No. 41123, p. 2

Brusel oznámil, že hodlá Maďarsku odeprít finanční prostředky ve výši 7,5 miliardy eur kvůli porušování zásad právního státu v souvislosti s korupcí při zadávání veřejných zakázek. Jednalo by se o pozastavení přibližně třetiny maďarských prostředků z kohezních fondů, které jsou určeny pro méně ekonomicky rozvinuté části EU. Rozhodnutí o zadržení prostředků musí ještě schválit většina členských států EU s výjimkou Maďarska.

The Reverse Luxembourg

Obrácený Lucemburský kompromis

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9314, p. 24

O zneužívání práva veta při hlasování v EU ze strany některých členských států (Maďarsko) v otázkách, kde je vyžadována jednomyslnost, a o tom, jaké možnosti řešení se nabízejí. Článek zmiňuje pozadí vzniku tzv. Lucemburského kompromisu, který v 60. letech právo veta umožnil, a diskutuje o možnosti vzniku nových pravidel, které by zneužívání práva veta postihovaly, např. prostřednictvím omezení vyplácených evropských prostředků. Určité zpřísnění práva veta by pomohlo i v situaci, kdy se hovoří o dalším možném rozšiřování Evropské unie (čímž by vzrostl počet zemí, které mohou svým vetem blokovat jednání).

Carsten Volkery

Totalblockade in der Euro-Gruppe

Blokáda v euroskupině

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 183 (21.9.2022), S. 47

Již několik měsíců se radě ministrů financí států eurozóny nedaří zvolit nového vedoucího Evropského stabilizačního mechanismu (ESM). Dosavadní kandidáti, Lucemburčan Pierre Gramegna a Portugalec João Leão, svou kandidaturu odvolali. Nutnost 80% shody v hlasování o novém vedoucím ESM oživuje letitý spor mezi severní a jižní částí Evropy. Německo bylo v čele států, které nepodpořily J. Leão, Portugalsko s italskou podporou naopak blokovalo P. Gramegna, navrženého německým ministrem financí Ch. Lindnerem. Funkční období dosavadního vedoucího Klause Reglinga končí 7. října.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Martin Wolfgang Zankl

Austria's new foreign direct investment law : review and outlook

Nový rakouský zákon o přímých zahraničních investicích : zhodnocení a výhled do budoucna

Global trade and customs journal, Vol. 17, (2022) No. 6, p. 241-247

V Rakousku nabyl v červenci r. 2020 účinnost nový spolkový zákon o kontrole zahraničních investic (Investment Control Act, InvKG). Zákon se vztahuje na investice ze zemí mimo Evropskou unii, které směřují do rakouských firem se strategickým významem. V příspěvku je představen obsah zákona, přičemž krátce jsou zhodnoceny i jeho dopady na oblast fúzí a akvizic (M&A). - Poznámky.

James J. Nedumpara

Dispute settlement in international trade agreements : prospective pathways

Řešení sporů v mezinárodních obchodních dohodách : budoucí cesty

Global trade and customs journal, Vol. 17, (2022) No. 7-8, p. 261-265

Mechanismus pro řešení sporů na úrovni WTO je kvůli krizi odvolacího orgánu (Appellate Body) už několik let zablokovaný a řešení není v dohledné době pravděpodobné. Zároveň dochází k vzestupu dohod o volném obchodu (free trade agreements, FTAs), které mají ukotvené své vlastní mechanismy pro řešení sporů. Autor v úvodním příspěvku k monotematickému dvojčíslu k řešení mezinárodních obchodních a investičních sporů porovnává tyto mechanismy a stručně shrnuje obsah sympózia, ze kterého vycházejí jednotlivé články. - Poznámky. -- Viz články k řešení obchodních sporů na s. 266-331, řešení investičních sporů viz s. 332-346.

Entrepreneurs : Dubai's boom

Finanční centrum pro všechny : vzestup Dubaje

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9314, p. 60-61

Dubaj zažívá jako finanční centrum období rozmachu, a to nejen díky vysokým cenám energií, ale paradoxně i vlivem sankcí. Dubaj se odmítla přidat k západním sankcím proti Rusku a stala se tak posledním finančním centrem, kde všichni zatím mohou obchodovat se všemi, což vedlo k vlně zájmu a přesídlování některých firem z Ruska. Existují sice určité obavy ze zahraniční reakce (zejména ze strany USA), zatím se však Dubaj jeví pro Spojené státy jako nepostradatelný partner v regionu a žádné výrazné reálné kroky (např. kvůli vztahům Dubaje s Íránem) podnikány nejsou.

Sam Fleming, James Politi, David Sheppard, Ian Smith

G7 sets out how oil price cap would work

G7 stanovuje, jak by fungovalo zastropování cen ropy

Financial Times, Vol. 2022, No. 41111 (5.9.2022), p. 2

Představitelé zemí G7 od letošního jara zvažují zavedení stropu na cenu ruské ropy jako způsobu, jak snížit příjmy Moskvy z fosilních paliv, aniž by to způsobilo prudký nárůst na světových trzích s ropou. Ministři financí prohlásili, že systém by tak navázal na stávající ekonomické sankce a posílil jejich dosah. Země se také dohodly na dokončení komplexního zákazu služeb umožňujících přepravu ruské oceánské ropy a ropných produktů. Tyto služby budou povoleny pouze v případě, že by produkty byly nakupovány za stanovenou cenu nebo levněji.

Arnoud Willems, Bregt Natens, Maryanne Kamau

Inward processing in EU anti-dumping proceedings

Aktivní zušlechťovací styk v antidumpingovém řízení EU

Global trade and customs journal, Vol. 17, (2022) No. 6, p. 233-240

Aktivní zušlechťovací styk (inward processing regime, IPR) umožňuje evropským firmám dovézt zboží za účelem jeho dalšího zpracování (zušlechťování) na území EU a opětovně jej vyvézt, aniž by zboží bylo propuštěno do volného oběhu. Takto dovezené zboží nepodléhá clu ani antidumpingovým opatřením. Autoři v příspěvku popisují přístup Evropské komise ke zboží dovezenému v rámci IPR při antidumpingových šetřeních a poukazují na nekonzistentní praxi, což je doloženo na konkrétních případech. - Poznámky.

Tom Wilson

Sanctions make 'limited impact' on Russian oil output and revenue

Sankce mají "omezený dopad" na těžbu a příjmy z ruské ropy

Financial Times, Vol. 2022, No. 41091 (12.8.2022), p. 1

Mezinárodní agentura pro energii uvedla, že západní sankce měly od začátku války na Ukrajině pouze "omezený dopad" na produkci ropy v Rusku. Zároveň IEA zvýšila svou prognózu produkce ropy v Rusku. Vývoz ropy a ropných produktů z Moskvy do Evropy, USA, Japonska a Koreje se snížil o téměř 2,2 milionu barelů denně. Přesměrování toků do zemí včetně Indie, Číny a Turecka však zmírnilo finanční ztráty Kremlu. Ruská produkce ropy byla v červenci pouze o 310 tisíc barelů denně nižší než před válkou, což představuje pokles o necelá 3 %, zatímco celkový vývoz ropy byl nižší přibližně o 580 tisíc barelů denně.

Samer Al-Atrush

Soaring energy prices propel Saudi Aramco to profit record

Rostoucí ceny energií hnaly společnost Saudi Aramco k rekordnímu zisku

Financial Times, Vol. 2022, No. 41093 (15.8.2022), p. 5

Saúdská ropná společnost Saudi Aramco překonala svůj květnový čtvrtletní rekord v zisku, protože rostoucí ceny energií způsobené ruskou invazí na Ukrajinu přinesly producentům ropy nečekané zisky. Čistý zisk vzrostl ve druhém čtvrtletí r. 2022 na 48,4 miliardy dolarů, což představuje 90procentní meziroční nárůst a nejvyšší zisk skupiny od vstupu na burzu v r. 2019. Výkonný ředitel společnosti však varoval, že volné kapacity zůstávají omezené, protože poptávka roste s tím, jak se očekává zmírnění pandemických omezení v Číně, která je druhým největším spotřebitelem ropy na světě.

Jessica Reed

The IMF: Handle with caution

MMF: zacházejte opatrně

The European financial review, Vol. 13, (2022) No. August - September, p. 2-4

Srovnání příkladů využití fondů Mezinárodního měnového fondu na Seychelách a v Mozambiku. Zatímco Seychely jsou ze strany MMF uváděny jako příklad úspěšných ekonomických reforem (i v rámci EFF, Extended fund facility), využití fondů v Mozambiku mělo naopak celkově negativní efekt na chod státu i společnosti. Článek poukazuje na potíže spojené se strukturálními reformami, které podmiňují využití financí MMF, v kontextu teorie závislosti aplikované na rozvojové země.

Alban Aubert

The income balance in France and in the euro area [elektronický zdroj]

Bilance výnosů ve Francii a eurozóně

Trésor-economics, No. 307 (2022), p. 1-7

Analýza vývoje francouzské bilance výnosů (součást běžného účtu platební bilance) v letech 2009-2019 ve srovnání s eurozónou. Francouzská bilance výnosů je přebytková, přičemž přebytek je daný příjmy z investic v zahraničí a odměnami přeshraničních pracovníků. Bilance eurozóny vykazuje strukturální deficit. Během pandemie se stav bilance výnosů ve Francii a eurozóně dočasně zhoršil, a to vlivem snížení výdělků poboček francouzských podniků v zahraničí. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Nicholas Mulder

The sanctions weapon : economic sanctions deliver bigger global shocks than ever before and are easier to evade

Sankční zbraň : hospodářské sankce přinášejí větší globální otřesy než kdykoli předtím a je snazší se jim vyhnout

Finance & development, Vol. 59, (2022) No. 2, p. 20-23

Autor v článku rozebírá nevhodnost nastavení hospodářských sankcí západních zemí v souvislosti s válkou na Ukrajině. Od 30. let minulého století nebyla na tak velkou ekonomiku, jako je Rusko, uvalena tak široká škála obchodních omezení jako v současnosti. Problémem je, že Rusko je významným vývozcem ropy, obilí a dalších klíčových komodit a globální ekonomika je mnohem integrovanější. V důsledku toho mají dnešní sankce mnohem větší globální ekonomické dopady. Autor proto nabízí 5 hlavních doporučení pro úpravu politik světového hospodářství pro zmírnění dopadu sankcí s významnými globálními důsledky.

Gabrielle Hass, Julia Pfeil ; rozhovor vedla Viola C. Didier

Ukraine-Krieg : Sanktions-Compliance ist unerlässlich

Válka na Ukrajině : dodržování sankcí je nezbytné

Der Betrieb, Jg. 75, (2022) Nr. 36, S. M14-M16

Dodržování opakovaně zpříšňovaných sankcí uvalených na Rusko západními zeměmi představuje problém pro německé společnosti s obchodními kontakty v Rusku. Podle průzkumu auditorské společnosti KPMG je pro dvě ze tří společností (64 %) největší výzvou identifikace dotčených obchodních partnerů, skupin výrobců a služeb a dodržování kontrol dovozu a vývozu. V rozhovoru objasňují současnou situaci advokátky a partnerky globální advokátní kanceláře Dentons ve Frankfurtu nad Mohanem.

Podnik a podnikání

Lukáš Vacuška, Jakub Kóňa

Regulace Airbnb jako ubytovací služby v České republice a na Slovensku

Obchodní právo, Sv. 31, (2022) č. 9, s. 17-27

V poslední dekádě došlo k obrovskému rozvoji sdílené ekonomiky, a to i v oblasti cestovního ruchu, kde je fenoménem poskytování ubytovacích služeb s využitím platformy Airbnb. Předmětem článku je právní pohled na poskytování krátkodobého ubytování přes Airbnb a porovnání, zda jsou v současnosti nějaké rozdíly v regulaci Airbnb v České republice a na Slovensku. Autoři se zaměřují na právní regulaci, daňové povinnosti poskytovatele sdíleného ubytování, poplatkové a ohlašovací povinnosti i na návrhy nové právní úpravy poskytování krátkodobých ubytovacích služeb. - Poznámky.

The missing pandemic boom : innovation

Postpandemický boom, který zatím nenastal : inovace

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9311, p. 63-64

Rychlý vznik vakcín proti onemocnění covid-19 před dvěma lety vzbuzoval v lidech naději, že díky pandemii nastanou rychlé změny a inovace i v jiných oblastech a že po letech dojde konečně k vzestupu produktivity (růst produktivity práce byl ve vyspělých zemích po r. 2010 velmi pomalý). Růstu produktivity měla pomoci zvýšená digitalizace, veřejné i firemní výdaje na vědu, výzkum a vývoj i vyšší efektivita při práci z domova. Očekávané zvýšení produktivity však nenastalo. Ačkoli je možné, že k němu ještě dojde (efekt se může projevit až v delším časovém horizontu), článek The Economist nabízí několik možných příčin, proč jsou tyto úvahy možná až příliš optimistické. Podniky skutečně více utrácí, ale je otázkou, nakolik do oblastí, které povedou k růstu produktivity (krátkodobé krizové řízení má nyní přednost - investuje se spíše do skladů a zásob, což produktivitu nezvyšuje); ani práce z domova se na produktivitě zatím neprojevila a pandemie navíc přispěla k novým zdrojům neefektivity (mj. stále vysoká nemocnost pracovníků).

Hartwin Bungert, Oliver Rieckers, Eric Becker

Virtuelle Hauptversammlung 3.0 - Praktischer Umgang mit der Neuregelung

Virtuální valná hromada 3.0 - jak zacházet s novým nařízením v praxi

Der Betrieb, Jg. 75, (2022) Nr. 35, S. 2074-2081

Zákonem o zavedení virtuální valné hromady akciové společnosti a o změně ustanovení družstevních, insolvenčních a restrukturalizačních předpisů zákonodárce v Německu zakotvil trvalou úpravu virtuální valné hromady do zákona o akciových společnostech. Zákon byl vyhlášen dne 26. července 2022 a nová úprava virtuální valné hromady vstoupila v platnost následujícím dnem. To umožnilo plynulý přechod od nařízení COVMG (Zákon o opatřeních v právu obchodních společností, družstev, spolků, nadací a společenství vlastníků jednotek v boji proti následkům pandemie covid-19), která byla přijata v reakci na pandemii covid-19 a jejichž platnost končí 31. srpna 2022. Článek se zabývá budoucím praktickým užitím nového nařízení. - Poznámky. -- Shrnutí na str. M9.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Reinhold Höfer

Das BMF zur Altersbestimmung bei Pensions- und Jubiläumsrückstellungen

Spolkové ministerstvo financí o určování věku pro rezervy důchodového zabezpečení a jubilea

Der Betrieb, Jg. 75, (2022) Nr. 33, S. 1928-1930

Spolkové ministerstvo financí povolilo přehodnocení rezerv na důchody a jubilea v rámci provádění rozhodnutí Spolkového finančního dvora. To však vyvolává pochybnosti, na které se autoři článku snaží odpovědět. - Poznámky. -- Shrnutí viz s. M9.

Jolana Gubalová, Petra Medved'ová, Jana Špírková

The Global Pension Index of Slovakia

Globální důchodový index Slovenska

Statistika, Vol. 102, (2022) No. 2, p. 117-137

Vzhledem k tomu, že Slovensko není zařazeno mezi země v hodnocení důchodového systému poradenské firmy Mercer CFA Institute, přináší tato studie výpočet Globálního důchodového indexu Slovenska za r. 2020. Na základě získaných údajů a známkování od A do E patří Slovensko mezi země, které jsou hodnoceny známkou C+ s celkovým počtem 65 bodů ze 100. Autorky uvádějí, že se jedná o zemi s penzijním systémem, který má některé dobré vlastnosti, ale obsahuje také významná rizika a nedostatky, které by se měly řešit. Bez jeho zlepšení lze pochybovat o účinnosti, integritě a nebo o dlouhodobé udržitelnosti systému. Mezi hlavní problémy ovlivňující důchodový index Slovenska v r. 2020 patří velmi nízké důchody pro nízkopříjmové skupiny, důchodová aktiva v poměru k HDP na úrovni 14,35 %, míra účasti na trhu práce u osob ve věku 65 let a více na úrovni 4,5 % a nízký reálný hospodářský růst. - Poznámky.

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Britain can't build : green and fettered land

Británie nemůže stavět : zelená a oplocená půda

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9311, p. 27-29

V dalším příspěvku z volné série článků o problémech Velké Británie, které poškozují hospodářský růst, jsou detailně rozebírána legislativní omezení, která v Británii brání výstavbě. Stavět je ve Velké Británii administrativně velmi náročné. Ačkoli jsou mnohdy obavy veřejnosti opodstatněné (jako příklad je zmíněno poválečné bourání a výstavba velkých silnic v centrech měst), situace může nabývat i absurdních rozměrů, kdy jsou z ekologických důvodů zamítnuty projekty, které měly být klimaticky prospěšné. Výstavbě však nepomáhá ani dvojitá role britského ministerstva financí, které je zároveň ministerstvem hospodářství. Úkolem ministerstva financí by měl být dohled nad výdaji, ministerstvo hospodářství pak investuje ve prospěch budoucnosti - a v případě Velké Británie vítězí dle článku úloha ministerstva financí na úkor investic do budoucnosti. To, že Británie nestaví, je nicméně v souladu s přáním voličů. -- K tématu "Britain's growth crisis" viz i články v několika předcházejících číslech The Economist (mj. 9300/2022, s. 27-30; 9308/2022, s. 27-30; 9302/2022, s. 14, č. 9315/2022, s. 30); dále pak článek na s. 14 v tomto čísle ("Free the bulldozers: Britain's building problem").

Groaning : the Chinese economy

Sténající : čínská ekonomika

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9313, p. 59-61

Situace na čínském trhu s nemovitostmi je stále neutěšená, odvětví přitom tvoří pětinu čínského HDP. Veřejnost v trh s nemovitostmi ztratila důvěru a vláda na situaci reaguje příliš pomalu. Krize má dvě hlavní příčiny: opatření proti nadměrnému zadlužování developerů z r. 2020 a tvrdá protipandemická opatření (zero-covid policy). Likvidita na čínském trhu s nemovitostmi je založena na prodeji nemovitostí ještě před jejich dostavbou, s klesající poptávkou kvůli pandemii i neochotou bank poskytovat půjčky tomuto sektoru ale bublina praská. I firmy dříve považované za spolehlivé se ocitají v problémech. Nezáviděníhodná je i situace lidí, kteří za nemovitost zaplatili již před lety a měli dávno bydlet, byty však nebyly nikdy dostavěny. Nyní sice vznikají podpůrná opatření, některá

z nich na úrovni měst jsou však v rozporu se státní politikou, další pak mají svá vlastní rizika a nevýhody. -- K tématu viz také HN č. 187/2022 (26.9.2022), s. 14.

By Asaf Bernstein and Daan Struyven

Housing lock : Dutch evidence on the impact of negative home equity on household mobility

Uzamčení trhu s bydlením : zjištění z Nizozemí o vlivu negativní hodnoty nemovitosti na mobilitu domácností

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 14, (2022) No. 3, p. 1-32

Hodnota nemovitosti je negativní, pokud hypotéka převyšuje tržní hodnotu nemovitosti. V příspěvku je na základě dat z Nizozemí zkoumána hypotéza, která předpokládá, že domácnosti, jejichž nemovitost má zápornou hodnotu, omezují svou mobilitu (méně se stěhují). Nepříznivý vliv negativní hodnoty nemovitosti na mobilitu byl v článku potvrzen. Jev je silnější u domácností, které zároveň vlastní méně finančních aktiv a jejich přístup k půjčkám je ztížený. - Poznámky.

Elliot Anenberg, Daniel Ringo

The propagation of demand shocks through housing markets

Šíření poptávkových šoků na trzích s bydlením

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 14, (2022) No. 3, p. 481-507

Stimulace poptávky po bydlení vyvolává multiplikační efekt tím, že uvolňuje majitele, kteří se snaží prodat své stávající bydlení, a umožňuje jim znovu vstoupit na trh jako kupující. S využitím šoku pro poptávku kupujících prvního bydlení způsobeného snížením pojištění hypotéky (mortgage insurance premium, MIP) v USA autoři zjišťují, že majitelé nemovitosti si koupí svůj další dům dříve, když se zvýší pravděpodobnost prodeje jejich současného domu. Vytvářejí model vyhledávání, který tato zjištění vysvětluje jako důsledek toho, že se majitelé domů vyhýbají nákladům na vlastnictví dvou domů současně. Výsledky modelové simulace ukazují, že podněty k nákupu domů vytvářejí značný multiplikační efekt, zejména na trzích s nižší poptávkou. - Poznámky.

Augustin Sadílek, Vlastimil Vala, Eva Mačurová, Filip Hakl

Zkušenosti s novou právní úpravou znalecké činnosti z pohledu Státního pozemkového úřadu

Soudní inženýrství, Sv. 33, (2022) č. 1, s. 21-29

Autoři stručně popisují roční zkušenosti Státního pozemkového úřadu s aplikací nové právní úpravy znalecké činnosti (zákon č. 254/2019 Sb. a prováděcí vyhlášky) ve znalecké praxi znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů, kteří pro Státní pozemkový úřad vypracovávají znalecké posudky (jsou využívány zejména pro ocenění nemovitého majetku státu a pro ocenění majetku pro účely restitucí a věcných břemen). Seznamují rovněž se základními rysy a důsledky nové právní úpravy znalecké činnosti a zdůrazňují, že úprava zcela změnila poměry v oblasti znalecké činnosti. - Poznámky.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Jannik Deters, Svenja Gelowicz, Dominik Reintjes

Diese jungen Leute...

Ti mladí...

WirtschaftsWoche, Jg. 2022, Nr. 37, S. 14-21

Požadují dlouhou dovolenou na odpočinek (sabbatical) a vysoké platy, nedbají na hierarchii a nikdy se necítí být nikomu zavázáni. Generace Z je v Německu silnější, než byli baby boomers nebo mileniálové. Zaměstnavatelé to musí překousnout. A manažeři se musí naučit vést lidi jinak.

Malte Fischer, Bert Losse

Eine Zwangsjacke für Notenbanker? Echt jetzt?

Svěrací kazajka pro centrální bankéře? Opravdu nyní?

WirtschaftsWoche, Jg. 2022, Nr. 35, S. 36-37

Jak by měla mzdová politika Německa reagovat na vysokou inflaci? Padesát let starý návrh o zabrání mzdové spirály automatickou kompenzací inflace ukazuje, jak by se mohlo podařit zajistit reálné příjmy zaměstnanců a zároveň ukázat Evropskou centrální banku v oblasti měnové politiky.

Jan Bittner

Evropská minimální mzda jako úkol

Sondy, Sv. 2022, č. 8-9, s. 36-37

Článek přibližuje novou evropskou směnici o přiměřených minimálních mzdách v Evropské unii, stanovující kritéria, která jednotlivé členské státy musí zahrnout do rozhodování o výši své zákonné minimální mzdy (pokud takovou mají). Konečné rozhodnutí o výši minimální mzdy nicméně nadále zůstává v kompetenci jednotlivých států. Jedná se o historicky první evropskou legislativu k posílení kolektivního vyjednávání o ochraně příjmů nejhůře odměňovaných pracovníků. Autor uvádí, že ČR je v evropském srovnání na posledním místě v poměru minimální mzdy k mediánu a třetí od konce v poměru k průměrné mzdě. Zvažuje důvody dlouhodobé podpory nízké minimální mzdy v ČR.

Evropský parlament přijal unijní právní rámec pro přiměřené minimální mzdy pracovníků v EU

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 18, příl. Legislativa, s. i

Informace o připravované evropské směrnici o přiměřených minimálních mzdách v Evropské unii. Směrnice by měla zlepšit pracovní a životní podmínky všech pracovníků v EU stanovením minimálních požadavků na přiměřenou minimální mzdu, určených vnitrostátními právními předpisy a/nebo kolektivními smlouvami, a podporovat kolektivní vyjednávání o stanovování mezd. Cílem směrnice není sjednocení výše minimálních mezd v EU ani zavedení jednotného mechanismu pro jejich stanovení. Mzda je považována za přiměřenou, je-li ve vztahu k rozdělení mezd v členském státě spravedlivá a zajišťuje-li pracovníkům pracujícím na plný úvazek důstojnou životní úroveň. Při posuzování přiměřenosti by státy měly používat ukazatele a s nimi spojené referenční hodnoty, které se běžně používají na mezinárodní úrovni (poměr hrubé minimální mzdy a 60% mediánu hrubé mzdy, poměr hrubé minimální mzdy a 50 % průměrné hrubé mzdy).

Sarah O'Connor

Kwarteng's policies won't get inactive Britain working again

Kwartengova opatření nezajistí, aby neaktivní v Británii znovu pracovali

Financial Times, Vol. 2022, No. 41130 (27.9.2022), p. 17

Velká Británie čelí problémům s inflací a hospodářským růstem. Zemi by pomohlo, kdyby se na trhu práce zapojilo více lidí. Přesto neaktivita - termín, který ekonomové používají pro osoby, které nepracují ani nehledají práci - roste. Podíl neaktivního obyvatelstva se vyšplhal na 21,7 %, což je úroveň blízká se desetiletí po finanční krizi v r. 2009. Autorka v komentáři kritizuje nově navržená opatření ministra financí Kwartenga, které se zaměřují na trh práce. Podle jejího názoru nejsou tyto návrhy adekvátním způsobem řešení problémů.

Martin Štefko

Mzdová (ne)sloboda zaměstnavatele v judikatuře českých soudů

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 17, s. 598-602

Zaměstnavatel je povinen se svými zaměstnanci zacházet rovně, nicméně institut smluvní mzdy může být součástí motivační strategie, kdy zaměstnavatel chce pracovníky, kteří dosahují stanovených úkolů lépe, rychleji či úsporněji, odměňovat spravedlivěji. Článek přináší výstup z analýzy relevantní judikatury českých soudů, u nichž se v konkrétních případech očekává pragmatické posouzení, zda došlo v kauzách k porušení rovnosti a zda zaměstnavatelem zvolený přístup je ještě spravedlivý, a tedy odůvodněný. V řadě zkoumaných případů byli zaměstnanci odměňováni rozdílně s odkazem na jejich různou krátkodobou či dlouhodobou výkonnost. - Poznámky.

Zdeněk Morávek

Odstupné - právní a daňové aspekty

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 30, (2022) č. 11, s. 28-33

Článek rekapituluje právní a daňové aspekty odstupného. To představuje jeden z výrazných prvků ochranné funkce pracovního práva, jehož smyslem je poskytnout přiměřenou peněžní kompenzaci za nezaviněnou ztrátu zaměstnání. Autor se zaměřuje na právní úpravu odstupného v zákoníku práce a věnuje se zejména stanovení jeho výše. Dále upozorňuje na související judikaturu Nejvyššího soudu, která má při výkladu sporných otázek nezastupitelnou roli. Následně se věnuje zdanění tohoto příjmu včetně odvodu sociálního a zdravotního pojištění. Problematika je dokreslena konkrétními příklady.

Peter Pisár, Alexandra Mertinková, Miroslav Šipikal, Mária Stachová

The importance of determinants of transition from unemployment to self-employment : evidence from Slovak micro-data

Význam determinantů přechodu z nezaměstnanosti k samostatné výdělečné činnosti : důkazy ze slovenských mikrodat

Statistika, Vol. 102, (2022) No. 2, p. 138-152

Studie analyzuje faktory ovlivňující přechod z nezaměstnanosti do samostatné výdělečné činnosti na Slovensku v období hospodářské konjunktury. Předchozí zaměstnání před pobíráním podpory se ukazuje jako důležitý faktor při přechodu na soukromé podnikání. Autoři uvádějí, že jeho význam spočívá v získání praktického základu z předchozí profese, v orientaci na trhu a v navázání kontaktů před zahájením podnikání. Praktické kurzy a daňová podpora přispívají k uskutečnění podnikatelských nápadů s přidanou hodnotou, které mají větší šanci na trhu práce. Článek zkoumá krátkodobé a dlouhodobé perspektivy pomocí metod, které se při studiu veřejné podpory používají pouze výjimečně (metody rozhodovacího stromu - "decision trees", metoda náhodný les - "random forest"). - Poznámky.

Simone Evke de Groot, Philipp Weiger

Was bedeutet das neue Nachweisgesetz (NachwG) für die betriebliche Altersversorgung?

Co znamená nový zákon o doložení podstatných podmínek pracovního poměru pro zaměstnanecké penzijní systémy?

Der Betrieb, Jg. 75, (2022) Nr. 34, S. 2025-2030

Článek poskytuje přehled o nových právních požadavcích vyplývajících ze zákona o doložení podstatných podmínek pracovního poměru (NachwG) v Německu. Ukazuje, co se konkrétně změnilo a co se z pohledu podniku zpřísnilo. Kromě praktických zkušeností s implementací a vysvětlení k archivaci je uveden kontrolní seznam jako vodítko k otázce, co vlastně vyplyne z nového zákona pro zaměstnanecké penzijní systémy v podnicích. - Poznámky. -- Shrnutí viz s. M10.

Varinia Bernau, Sophie Crocoll, Bert Losse, Harald Schumacher

Wir stellen ein!

Přijímáme nové zaměstnance!

WirtschaftsWoche, Jg. 2022, Nr. 36, S. 14-21

Německu docházejí pracovníci. To bude zemi stát růst a prosperitu, pokud se politici a podnikatelé hned neprobudí. Kdo bude v budoucnu stavět větrné turbíny a tepelná čerpadla? Kdo se postará o seniory a bude hýčkat přistěhovalce? Článek předkládá deset způsobů, jak se s nedostatkem zaměstnanců vypořádat.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]

Sv. 17, (2022) č. 10-11

Nové slevy na pojistném (s. 3-6); Třetí změna srážek ze mzdy - s praktickým uplatněním od srpna 2022 (s. 7-9); Švarcsystém (s. 10-15); Flexibilní zaměstnávání a pružná pracovní doba (s. 16-19); Cesta do zaměstnání z pohledu práva (s. 25-29); Vedoucí zaměstnanec - kdy ho jmenovat nebo odvolat z vedoucího místa? (s. 38-41); Náhrada mzdy a příplatky (s. 50-52); Manažerské vozidlo (s. 53-56); Opravná hlášení zaměstnavatele ve zdravotním pojištění (s. 60-62); Zdravotní pojištění - dohoda a pojistný vztah (s. 65-66); OSVČ a cestovní náhrady (s. 72-75); Pracovní cesta a možnosti zaměstnanec odmítnout nastoupit na pracovní cestu (s. 76-80); Lex Ukrajina v oblasti školství (s. 90-92); Komunální a senátní volby - pracovněprávní souvislosti (s. 93-94); Svoz a likvidace odpadu - sazby DPH (s. 95-99); Fluktuace zaměstnanců - příčiny a řešení (s. 110-111).

Právo

Josef Pravec

Česko má šanci na digitální transformaci. Nesmí ji ale zadusit příval předpisů

Právní rádce, Sv. 30, (2022) č. 9, s. 6-9

Digitální transformace je jednou z priorit současné české vlády. Článek charakterizuje složitou situaci, ve které se digitalizace státní správy i podnikové sféry nachází, a upozorňuje na zaostávání Česka v přechodu do online prostoru v porovnání s elektronicky nejvyspělejšími státy. V té souvislosti je zdůrazněna důležitost uměřenosti regulace digitálního prostředí. Autor představuje evropské normy, české zákony a další předpisy regulující digitální služby a trhy, nakládání s daty, umělou inteligenci a související oblasti. V tabulce je uveden přehled aktuálních digitalizačních zákonů, které čekají na přijetí. -- K tématu zřízení digitální agentury a problémům digitalizace v ČR viz rozhovor s ministrem I. Bartošem na s. 10-13.

Petr Aigel, Martina Somerlíková, Radek Dohnal

Dopad zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

Soudní inženýrství, Sv. 33, (2022) č. 2, s. 2-10

Článek analyzuje, popisuje a hodnotí dopad zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, na změny ve znalecké činnosti. Analýza je zpracována na základě dotazníkového šetření, které probíhalo v závěru r. 2021 ve formě ankety oslovením 1.002 znalců. Vyhodnocení jednotlivých odpovědí je ilustrováno i volnými citacemi vyjádření znalců. Autoři se zabývají charakteristikou jednotlivých ustanovení nového zákona, jejich negativními dopady i pozitivními přínosy. V závěru formulují doporučení a návrhy opatření. - Poznámky.

Zdeněk Krčmář

Podřízené pohledávky v insolvenčním řízení : (podřízenost vnučená věřitelům insolvenčním zákonem)

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 17, s. 573-578

Blíže k problematice podřízených pohledávek v úpdkovém řízení v českém právním řádu. Autor poukazuje na úskalí, jež souvisejí se změnou problematiky v návaznosti na novelu insolvenčního zákona provedenou zákonem č. 31/2019 Sb. (s účinností od 1.6.2019). Nabízí řešení sporných otázek, které nová právní úprava podřízených pohledávek přináší a které již dnes podstatnou měrou ovlivňují postupy a rozhodovací praxi insolvenčních soudů. Věnuje se rozboru záměru zákonodárce a ústavnosti přijetí zákona č. 31/2019 Sb., časové i věcné působnosti úpravy, otázkám smluvní pokuty i příslušenství pohledávky. Autor zdůrazňuje, že zahrnutí smluvní pokuty mezi podřízené pohledávky nedává smysl tam, kde smluvní pokuta nahrazuje skutečnou škodu vzniklou z porušení povinnosti, ke které se vztahuje. - Poznámky.

Petr Kyselák

Postavení spotřebitele v insolvenčním řízení

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 17, s. 589-594

Autor se zaměřuje na procesní způsob ochrany spotřebitele v insolvenčním řízení a zjišťuje, zda současná právní úprava umožňuje dostát požadavku ochrany ve smyslu judikatury SDEU, která stanoví, že prostředky ochrany nesmějí být méně příznivé než ty, kterými se řídí obdobné situace vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti) a nesmí znemožňovat výkon práv přiznaných právním řádem EU (zásada efektivity). Posuzuje, zda je dostatečně zaručen přezkum přihlášených pohledávek k tomu oprávněným subjektem, zda je umožněn dlužníkovi-spotřebiteli procesní způsob obrany vůči uplatňovaným pohledávkám a zda má insolvenční soud pravomoc přezkoumat pohledávku ze smlouvy o spotřebitelském úvěru. Autor mimo jiné dovozuje, že aktuální právní úprava insolvenčního zákona poskytuje dostatečnou ochranu před nepřiměřenými ujednáními ve spotřebitelských vztazích, která je realizována prostřednictvím insolvenčního správce v pozici orgánu veřejné moci. - Poznámky.

Robert Kledus, Albert Bradáč, Marek Semela, Pavel Maxera

Postup při zpracování znaleckého posudku práce s daty

Soudní inženýrství, Sv. 33, (2022) č. 1, s. 38-49

Nový zákon č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, účinný od 1.1.2021, zavedl do českého právního řádu nové zásady. Přináší mj. i podrobnější úpravu postupu

znalce při zpracování znaleckého posudku a podrobnější požadavky na obsah posudku. V článku jsou shrnuty požadavky nových znaleckých předpisů na činnost znalce. V potřebném kontextu jsou k příslušným ustanovením znaleckého práva doplněna vysvětlení, která vycházejí z důvodových zpráv. Tento právní rámec je provázán se systémovým pojetím činnosti znalce při zpracování posudku, ve kterém se zdůrazňuje praktický obsah jednotlivých činností v návaznosti na ověřené dobré praxe při výkonu znalecké činnosti, zejména v technických a technickoekonomických oborech. - Poznámky.

Lucie Jurečková

Úvahy nad účelem exekučního řízení a nad pozitivními závazky státu vyplývajícími z garantovaných základních práv a svobod v kontextu zákona č. 286/2021 Sb.

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 15-16, s. 544-550

Zákon č. 286/2021 Sb. upravil institut tzv. milostivého léta a zároveň novelizoval § 55 exekučního řádu s ohledem na stanovení délky přípustnosti vedení exekuce v situaci, kdy po dobu posledních 6 let nedošlo ani k částečnému uspokojení vymáhané povinnosti. Autorka se v kontextu uvedené novelizace, která do určité míry oslabuje postavení věřitelů, i v souvislosti s přijatým zákonem č. 214/2022 Sb., jenž umožňuje povinným opětovně využít institut tzv. milostivého léta, zamýšlí nad účelem exekučního řízení a nad pozitivními závazky státu vyplývajícími z garantovaných práv a svobod. Nejprve charakterizuje účel exekučního řízení a jeho ústavněprávní rozměr, dále se věnuje zmíněným změnám exekučního řízení. Autorka také přibližuje některé obtíže, kterým soudní exekutoři při vedení exekuce čelí (hledání povinného, zjišťování a zajišťování jeho majetku). Ty mohou způsobit, že zákonodárcem stanovená maximální přípustná délka vedení exekučního řízení nebude dostatečná, a dojde tak k oslabení účelu exekučního řízení. - Poznámky.

Helena Pullmannová

Základní otázky mezinárodní investiční arbitráže ve vztahu k právům k označení

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 18, s. 620-626

Mezinárodní investiční dohody skýtají pro zahraničního podnikatele (investora) jeden z možných nástrojů, jak se domoci ochrany svých práv k duševnímu vlastnictví, práv k označení, na území hostujícího státu zahájením arbitrážního sporu. Článek nejprve shrnuje obecné výhody a nevýhody vedení arbitrážních řízení a seznamuje se základními aspekty problematiky mezinárodní investiční arbitráže ve vztahu k právům označení. Zejména se jedná o otázku arbitrability sporů a o otázku subsumpce dotčených práv pod pojem "investice". Dále poukazuje na základní režimy zacházení s právy investorů na území hostujícího státu včetně způsobu jejich výkladu. Věnuje se také vybraným procesním důsledkům vedení arbitrážního sporu ve vztahu k národním možnostem obrany investora i výhodě spočívající v uznávání rozhodnutí arbitrážních tribunálů v jurisdikci jiných zemí s odkazem na Newyorskou úmluvu a Washingtonskou úmluvu. V té souvislosti představuje nejznámější arbitrážní případ Philip Morris vs. Uruguay ohledně tvrzeného porušení práv k ochranným známkám investora z r. 2016. - Poznámky.

Statistika. Demografie. Sociologie

Karolína Zábojníková

Ceny zboží rostou v celé EU

Statistika & my, Sv. 12, (2022) č. 9, s. 45

Autorka dokládá meziroční růst spotřebitelských cen v Česku i dalších státech Evropské unie. Jejich rekordní růst je poháněn zejména zdražováním energií, paliv a zboží. HICP se v EU celkově meziročně zvýšil o 9,6 %, největší přírůstek hlásily Estonsko (22,7 %), Lotyšsko (21,0 %), Litva (20,8 %) a Česko (16,6 %). Graf ukazuje porovnání meziroční výše harmonizovaného indexu spotřebitelských cen v jednotlivých členských státech EU v červnu a červenci r. 2022.

Albert Bradáč

Co prozradí statistika seznamu znalců

Soudní inženýrství, Sv. 33, (2022) č. 2, s. 40-45

Článek pojednává o vývoji znalců v České republice, zejména po přijetí nového zákona č. 254/2019 Sb. o znalcích a prováděcích vyhlášek s účinností k 1. lednu 2021, z hlediska počtu znalců a znaleckých ústavů resp. kanceláří. Počty z r. 2022 jsou porovnány s daty z let 2007 a 2016. - Poznámky.

Radka Repiská, Nora Grisáková, Peter Štetka

Hierarchical clustering based on international sustainability indices of EU countries

Hierarchické shlukování na základě indexů mezinárodní udržitelnosti zemí Evropské unie

Ekonomické rozhledy, Vol. 51, (2022) No. 2, p. 149-170

Studie se zaměřuje na hodnocení globální konkurenceschopnosti evropských zemí v oblasti ekonomické, sociální a environmentální udržitelnosti. Na základě výpočtu indexu lidského rozvoje (Human Development Index, HDI) a indexu environmentální výkonnosti (Environmental Performance Index, EPI) se autoři snaží seskupit státy do klastrů udržitelnosti. Socioekonomický rozměr je zastoupen indexem lidského rozvoje (oblast zdraví a vzdělání), k měření environmentálního rozměru (ochrana lidského zdraví a ochrana ekosystému) je použit index environmentální výkonnosti. Autoři zjišťují, zda evropské státy s vyšším hospodářským růstem mají také vyšší hodnoty HDI a EPI. Na příkladu Slovenska a Nizozemska se zaměřují se na rozdíly v indexech a jejich složkách. - Poznámky.

The new economics of fertility

Nové poznatky ekonomické vědy o demografickém ukazateli plodnosti

The Economist, Vol. 444, (2022) No. 9313, p. 65

Po dlouhá léta se ekonomové domnívali, že s rostoucí vyspělostí zemí dochází k poklesu plodnosti (průměrného počtu potomků na jednu ženu), kdy rodiče raději investují do menšího počtu dětí (preferenci kvality nad kvantitou). S rozšířením pracovních příležitostí pro ženy musí zároveň ženy volit mezi rodinou a kariérou. Nejnovější výzkumy však naznačují, že v další fázi rozvinutosti země mohou vstoupit do nové etapy demografické transformace. Za určitých okolností může plodnost opět vzrůstat, popř. klesat pomaleji - země s vyšší mírou participace žen na trhu práce tak zároveň vykazují vyšší plodnost. Podmínkou jsou vhodně nastavená podpůrná opatření, která odpovídají fungování společnosti, přičemž některá z nich bývají obecně účinnější než jiná (podpora zařízení pro péči o děti vs. rodičovská dovolená). I přes tato zjištění však zatím není zřejmé, do jaké míry je popsán trend trvalý - ovlivnit jej může mj. stárnutí populace a s ním spojená vysoká poptávka po pečovatelských službách, která povede ke zdražení jejich služeb.

Účetnictví

Miloslav Janhuba, Jaroslava Janhubová

Historický vývoj - zdroj inspirace (?)

Účetnictví, Sv. 2022, č. 9, s. 16-18

V r. 2022 uplynulo 95 let od přijetí zákona o stabilizačních bilancích ze dne 15. června 1927 (zákon č. 78/1927). Jedná se o jeden z mála zákonů, který za první republiky měnil účetní pravidla z období monarchie. Dle důvodové zprávy, jejíž část je citována v článku, předpis mj. reagoval na přijetí nové měny a měl odstranit zmatky v účetnictví, kdy součástí výkazů většiny podniků byly položky vedené v různých do té doby na našem území platných měnách. Měl podnikům umožnit převod položek v rozvahách na jednu měnu (československou korunu). Autoři v příspěvku popisují změny, které zákonem v účtování vznikly, i jeho důsledky, někdy nežádoucí (zvýšení odpisů a snížení daňového výnosu). - Poznámky.

Veřejná správa

Michaela Machálková

Co přinese novela zákona o zadávání veřejných zakázek?

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 10, (2022) č. 5 (září), s. 13-16

Článek popisuje změny obsažené ve vládním návrhu novely zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Patří mezi ně úprava transpozice evropských zadávacích směrnic (způsob určení předpokládané hodnoty veřejných zakázek pravidelné povahy, upřesnění pravidel pro písemnou komunikaci v zadávacím řízení) i zpřesnění právní úpravy zadávání VZ (instituty zadávací lhůty a jistoty, jejichž současná regulace se jeví nepřiměřeně přísná; vyjasnění pravidel ve vztahu k dokladům prokazujícím splnění kvalifikace; prokazování splnění podmínek účasti u dodavatelů přistupujících do zavedeného DNS; prokázání základní způsobilosti ve zjednodušeném podlimitním řízení). Dalším

cílem je snížení administrativní zátěže zadavatelů i dodavatelů; rozšíření práv účastníků zadávacího řízení; odstranění nepřiměřené přísnosti stanovených pravidel (vypuštění limitu 50 % pro změnu smlouvy dle ust. § 222 odst. 5 a 6) i legislativně technických nedostatků.

Tomáš Kruták

K možnostem změn smluv na veřejné zakázky v turbulentních časech

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 10, (2022) č. 5 (září), s. 4-7

Autor rozebírá možnosti změn smluv na veřejné zakázky (zejména zvýšení ceny, zohlednění ztížených podmínky plnění) z pohledu zákona o zadávání veřejných zakázek a občanského zákoníku. Zdůrazňuje, že při řešení požadavku dodavatelů je vždy třeba dodržet omezení změn závazků ze smlouvy na VZ podle § 222 ZZVZ. Při posuzování možného zvýšení ceny musejí osoby na straně zadavatele postupovat s péčí řádného hospodáře, tj. s potřebnou loajalitou k zájmům zadavatele. Ten musí vyhodnotit, zda je či není povinen změnu přijmout, resp. o ní jednat. Autor dále zvažuje, do jaké míry lze pro navýšení ceny použít § 222 odst. 6 ZZVZ (otázka nepředvídatelnosti okolností, jež si změnu vynutily).

Lukáš Pruška, Markéta Schwarzová

K nejčastějším pochybením zadavatelů : rady pro praxi. (II.)

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 10, (2022) č. 5 (září), s. 25-28

Článek rozebírá nejčastější pochybení veřejných zadavatelů, která se objevují během zadávacího řízení a po jeho skončení. Autoři se zaměřují na povinnosti zadavatelů při hodnocení a posouzení nabídek, na otázku kritérií kvality, představují písemnou zprávu o hodnocení nabídek jako zásadní dokument k zajištění transparentnosti hodnocení i výzvu k objasnění nebo doplnění nabídky dle § 46 ZZVZ. Zdůrazňují, že v případě použití postupu dle § 46 je nutné pamatovat na zásady rovného zacházení a zákazu diskriminace. Rozebírají rovněž pochybení při změně závazku ze smlouvy (ověření splnění podmínek pro využití některé z výjimek dle § 222, nesprávný postup při výpočtu hodnoty změn, uveřejňovací povinnosti). Při nedodržování pravidel pro provedení změn závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku udělují dotační orgány poměrně zásadní finanční korekce či sankce.

Jan Surý

Pobočka závodu a veřejné zakázky – co, proč a jak?

Obchodněprávní revue [OR], Sv. 14, (2022) č. 3, s. 177-182

Zákon o zadávání veřejných zakázek vnímá pobočku závodu jako „dodavatele“, který se může stát účastníkem zadávacího řízení, a to i v situaci, kdy soukromoprávní předpisy (občanský zákoník) pobočce závodu právní subjektivitu nepřiznávají. Autor v článku na tuto skutečnost navazuje a předkládá tezi, že pobočka závodu není „samostatným“ dodavatelem, nýbrž zastupuje podnikatele – svého majitele. Dále se věnuje nuancím, které musejí zadavatelé (a teoreticky i dodavatelé) v zadávacím řízení zohledňovat. - Poznámky.

Filip Melzer

Předpoklady odpovědnosti administrátora veřejné zakázky za škodu v souvislosti s veřejnoprávní odpovědností zadavatele

Bulletin advokacie, Sv. 2022, č. 9, s. 11-18

Článek se věnuje otázce civilní odpovědnosti administrátora veřejné zakázky, a to i v návaznosti na procesní aktivitu, resp. spíše pasivitu zadavatele této zakázky v rámci procesů a řízení spojených s realizací veřejné zakázky. Administrace veřejné zakázky zahrnuje zpravidla poradenství zadavateli při organizování veřejné zakázky, někdy může zahrnovat i jeho zastoupení při této činnosti. Tato podpora se může týkat jak činnosti před zahájením veřejné zakázky, např. při zpracování projektu, při přípravě zadávacích podmínek, při hledání vhodného druhu zadávacího řízení, při vytvoření zadávací dokumentace apod., tak i činnosti po zahájení veřejné zakázky, např. při vedení korektní komunikace v rámci zadávacího řízení, při přípravě podkladů pro hodnocení nabídek, při uzavírání smlouvy atd. - Poznámky.

Jan Surý

Změna rozhodných okolností před uzavřením smlouvy - kam s ní?

Veřejné zakázky, Sv. 2022, č. 4, s. 38-41

Příspěvek se zaměřuje na změnu rozhodných okolností v zadávacích a navazujících procesech zadávání veřejných zakázek v ČR. Charakterizuje situace změny rozhodných okolností před zahájením zadávacího řízení, po zadání veřejné zakázky (tj. po uzavření smlouvy) a v situaci, kdy ještě nedošlo k zadání veřejné zakázky a je potřeba změnit smlouvu před jejím uzavřením. Autor se věnuje zejména možnostem řešení třetí situace, které mají oporu v rozhodovací praxi a právních předpisech a jsou z pohledu zadavatelů i dodavatelů v praxi uplatnitelné. Zvažuje možné omezené použití § 222 zákona č. 134/2016 Sb. po uzavření smlouvy i změnu smlouvy před jejím uzavřením (nutný postup v souladu se základními zásadami ZVZ). - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 28, (2022) č. 10

Mají obce nést na svých bedrech odpovědnost za požární ochranu v národních parcích? (s. 12-13); Rozpočty a střednědobé výhledy obcí a měst opět musíme připravit s politiky a holkami v nepohodě (s. 16-18); S jakými výsledky svého hospodaření obce a kraje vstoupily do druhého pololetí letošního roku? (s. 18-19); Národní rozpočtová rada: Propast mezi příjmy a výdaji rozpočtů se zvětšuje (s. 20); Kybernetická rizika technologií chytrých měst. Na co se zaměřit? (s. 38); Kolik peněz stálo loni obce odpadové hospodářství (s. 43); Udržitelnost jako cesta i k efektivnímu řízení územních samosprávných celků (s. 53); Zadávání veřejných zakázek z pohledu legislativy (1) (s. 57-59).

Veřejná správa

Sv. 33, (2022) č. 9

Kam se ubírá české školství ve 21. století? (s. 4-5); Investice do vzdělávání jsou nezbytné (s. 6-7); Jde to i jinak (s. 8-10); Situační prevence je tou správnou volbou (s. 11-12); Kapacita ve školských zařízeních je rozsáhlé téma - anketa (s. 13); Pavel Bacík: Klíčovými aktéry v integraci cizinců jsou obce (s. 14-17); Srpen ve znamení kultury - české předsednictví Rady EU (s. 18-19); Český eGovernment stojí na prahu dalšího posunu (s. 20-21); Otevřená data mohou snížit žádosti o informace (s. 22); Jak postupovat při svolávání a konání ustavujícího zasedání zastupitelstva obce (s. 24-25); Startují nové výzvy na knihovny a kyberbezpečnost - IROP (s. 26-27); Do odpadového hospodářství směřuje 7,1 miliardy korun (s. 30-32); Chyby při zveřejňování smluv v registru smluv (4. část) (s. 33-35); Odpovědný je správce údajů - GDPR (s. 36-37); Pravidla vzdělávání státních zaměstnanců i uchazečů o státní službu (s. 38-39).

Veřejné finance. Rozpočet

Reuters

Finanzministerium sagt Anleiheauctionen ab : Russland

Ruské ministerstvo financí ruší aukce dluhopisů Rusko

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 184 (22.9.2022), S. 23

Ruské ministerstvo financí zrušilo chystané aukce dluhopisů, splatných v letech 2029 a 2036 v hodnotě 30 miliard rublů (cca 500 milionů eur). První pokus nabídnout státní cenné papíry na mezinárodním trhu od zahájení války na Ukrajině v únoru letošního roku byl ovlivněn sankcemi, které transakce tohoto typu do značné míry znemožňují. Rusko počítá se schodkem rozpočtu ve výši 1,7 % v r. 2024 a 0,7 % v následujícím roce.

Martin Greive, Jan Hildebrand

Haushalt in Schiefelage

Rozpočet na šikmé ploše

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 185 (23.9.2022), S. 3, 6-7

Blíže k aktuálnímu stavu německé politické debaty o rozdílu mezi rozpočty jednotlivých spolkových zemí a spolkové republiky jako nadřazené instance. Zatímco v 90. letech nesl spolek cca 53-54 %

státního dluhu, v současnosti se poměr posunul na bezmála 2/3. Spolkový rozpočet také nesl 90 % finančních nákladů koronavirových pomocných opatření, zejm. daňových úlev. Spolkové země jsou naopak často kritické vůči programům spolkové vlády, které financují ze svých rozpočtů (aktuálně např. devítieurová jízdenka). Autoři článku poukazují na skutečnost, že i přes stížnosti spolkových zemí postupně celospolkový rozpočet přebírá výdaje, které přísluší právě zemské úrovni, často s různou měrou politické motivace, což zavazuje současného i budoucího ministra financí.

Torsten Riecke

Im Auftrag des Wachstums

Ve jménu růstu

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 185 (23.9.2022), S. 63

Komentář k nové finanční politice britského ministra financí Kwasiho Kwartenga v souvislosti s širší politikou premiérky Liz Trussové. Její záměr podporovat růst částečně po vzoru M. Thatcherové, především snížením daňové zátěže a uvolněním regulací, se nevyhnutelně odrazí ve fiskální politice. Snížení daní se ve státním rozpočtu projeví propadem příjmů o 30 miliard liber, další oznámené programy podpory k cenám energií si pak vyžádají další náklady ve výši až 150 miliard liber. V souvislosti s výší britského státního dluhu, která přesahuje roční HDP, se tak nová programová politika tandemu premiérky a ministra financí stala terčem kritiky kvůli rozpočtové nezodpovědnosti a riziku dalšího růstu inflace.

Demian Pouzo, Ignacio Presno

Optimal taxation with endogenous default under incomplete markets

Optimální zdanění s endogenním nesplácením na neúplných trzích

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 14, (2022) No. 3, p. 1-41

Studie se věnuje vlivu nesplácení státního dluhu na optimální daňovou a dluhovou politiku státu. Zkoumá vhodný rámec pro studium politik států náchylných k nesplácení a restrukturalizaci svého dluhu. Autoři řeší tyto vlivy z normativního hlediska a výsledky ukazují, že na jedné straně nesplácení dluhu brání ve vytvoření budoucích daňových distorzí spojených s obsluhou dluhu. Na druhé straně však riziko platební neschopnosti státu vede ke vzniku endogenních úvěrových limitů, které brání vládě ve zmírňování daní. - Poznámky.

By Christian Dippel

Political parties do matter in US cities ... for their unfunded pensions

Na politických stranách ve vedení amerických měst záleží ... kvůli jejich nefinancovaným penzijním závazkům

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 14, (2022) No. 3, p. 33-54

Doposud se většina odborníků v literatuře shodovala na tom, že ve Spojených státech nesouvisí výdaje měst a obcí s politickou stranou ve vedení obce (úroveň veřejných statků lze snadno pozorovat, nespokojení voliči se mohou odstěhovat - "volí nohama", voličům záleží na fiskální disciplíně). Dle zjištění prezentovaných v článku však toto neplatí za určitých předpokladů u penzí zaměstnanců ve veřejném sektoru, kdy v případě, že je starosta z Demokratické strany, může docházet k vyšší "fiskální rozhazovačnosti". Příčinou je způsob vykazování penzijních závazků a ztížený dohled ze strany voličů. - Poznámky.

Carlo Garbarino

Tax convergence and the Next Generation European union

Daňové sblížení a program Next Generation EU

European taxation, Vol. 62, (2022) No. 8, p. 319-328

Autor popisuje regulační zásahy jednotlivých evropských států (se zaměřením na daňová opatření) v reakci na krizi způsobenou pandemií covid-19 v r. 2020 a upozorňuje na bezděčnou konvergenci těchto národních daňových opatření v EU. Jednalo se zejména o podporu likvidity podniků a domácností, odložení daňových lhůt, vrácení daní, snižování daňového břemene a ovlivnění chování zaměstnavatelů. Dále přibližuje proaktivní přístup Evropské unie, vytvoření nástroje na podporu oživení (Next Generation EU, NGEU) v červenci 2020 a finanční transfery reagující na pandemii covid-19. Autor vysvětluje, jaké je spojení mezi daňovou konvergencí a širším institucionálním procesem fiskální opory, a věnuje se inovační fiskální architektuře NGEU. - Poznámky.

The Truss government's big economic wager

Velká ekonomická sázka vlády premiérky Trussové

Financial Times, Vol. 2022, No. 41127 (24.9.2022), p. 10

Komentář kriticky hodnotí kroky nového britského ministra financí Kwasiho Kwartenga, který oznámil největší snížení daní za poslední půlstoletí. Nová britská vláda tak bude snižovat daně, omezovat regulaci a dotovat energetiku v historickém měřítku - financovanou z půjček a naděje na budoucí hospodářský růst. Fiskální disciplína bude až na druhém místě za podporou ekonomiky. Vzhledem k pomalému hospodářskému růstu od finanční krize v r. 2008 a nárůstu míry inflace, která se blíží 40letému maximu, potřebuje britský hospodářský model změnu. Tyto úvodní kroky v rámci "trussonomiky" však představují velký politický a ekonomický hazard. -- K detailům fiskálního plánu viz s. 1. -- Viz také FT z 1.10.2022 na s. 8.

Životní prostředí

Sebastian Klotz, Simeon L. Probst and Oliver Hulliger

The Carbon Border Adjustment Mechanism - a tax in disguise?

Přeshraniční uhlíkový vyrovnávací mechanismus - skrytá daň?

European taxation, Vol. 62, (2022) No. 8, p. 350-353

Klíčovou součástí Zelené dohody pro Evropu je přeshraniční uhlíkový vyrovnávací mechanismus (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM), který by měl začít fungovat v lednu 2023. Příspěvek představuje pozadí vzniku mechanismu uhlíkového vyrovnávání na hranicích, tj. evropského environmentálního opatření směřujícího k tomu, aby snaha o snižování emisí skleníkových plynů nebyla kompenzována nárůstem emisí za hranicemi EU, a to přesunem výroby do třetích zemí nebo zvýšením dovozu výrobků spojených s vysokými emisemi uhlíku. CBAM má fungovat souběžně se systémem EU pro obchodování s emisemi (EU ETS) tak, aby odrážel a doplňoval jeho fungování, pokud jde o dovážené zboží. Autoři přibližují účel a fungování CBAM a rozebírají, kdo a jakým způsobem bude opatřením ovlivněn. Zvažují také, zda je možné CBAM považovat za skrytou zelenou daň. - Poznámky.

Životní úroveň

Siddharth Venkataramakrishnan

Credit crunch bites

Úvěrová krize zasahuje

Financial Times, Vol. 2022, No. 41088 (9.8.2022), p. 15

Neziskoví poskytovatelé půjček se snaží uspokojit rostoucí poptávku nejchudších obyvatel Velké Británie hledajících půjčky na pokrytí základních výdajů. Ekonomové se obávají, co se stane tuto zimu, kdy prudce vzrostou ceny energií. Vzhledem k rostoucím životním nákladům, které napínají rozpočty domácností, může jediná změna okolností stačit k tomu, aby se domácnost ocitla na pokraji finančních sil. Pro chudé lidi jsou jedním ze záchraných bodů komunitní věřitelé, kteří podporují osoby čelící finančnímu vyloučení z běžného úvěrového trhu. Tento sektor se však potýká s rostoucí poptávkou. V porovnání s komerčními věřiteli je jejich finanční fond podstatně menší a navíc dodržují kritéria dostupnosti půjček, která stále více zákazníků není schopno splnit.

Ostatní

Quentin Peel

Kremlin's charismatic pragmatist whose policies ended an empire and the cold war

Kremelský charismatický pragmatik, jehož politika ukončila impérium i studenou válku

Financial Times, Vol. 2022, No. 41108 (1.9.2022), p. 3

Michail Gorbačov, který zemřel ve věku 91 let, byl posledním vůdcem Sovětského svazu a jeho prvním a posledním prezidentem. Přestože v Moskvě vládl necelých sedm let, důsledky jeho působení přepsaly globální uspořádání na konci 20. století. Během svého působení v Kremlu v letech 1985-1991

ukončil v Sovětském svazu vládu jedné strany, zastavil celosvětové závody ve zbrojení a umožnil mírové osvobození států střední a východní Evropy. Jeho politika ukončila "diktaturu proletariátu" a studenou válku, ale zároveň vedla k rozpadu sovětského impéria.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 66, (2022) č. 38

Česko i EU stanovily stropy pro energie (s. 8); Tuzemská inflace mírně zpomalila (s. 8); Do Česka se plíží recese. Potopí firmy, jež přehlídí své nedostatky - téma čísla (s. 10-13); Jak odvrátit úpadek? Dlužník musí hlavně s věřiteli komunikovat - rozhovor s insolvenčním správcem L. Loudou (s. 14-16); Stát je jako narkoman, který je výlučně závislý na dotacích a daních - rozhovor s předsedou představenstva České spořitelny T. Salomonem o dani z neočekávaných zisků (s. 18-23); Británie v éře Alžběty II.: od obřího impéria k malé, ale blahobytné zemi (s. 24-29); Evropa otvírá nové brány zemnímu plynu. Česko sází na LNG ze zámoří (s. 30-33); Petschkové: boháči, kteří kvůli nacismu a znárodnění skoro o všechno přišli - seriál České podnikání - hnědouhelne impérium (s. 40-43); Raketový vzestup "finfluencerů", finančních guruů ze sociálních sítí (s. 46-47).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 66, (2022) č. 39

Čistý zisk bank se zvýšil o tři čtvrtiny (s. 11); Kvalitu vzdělání mohou firmy ovlivnit mnohem víc, než si myslí - téma čísla (s. 12-18); Covid prodloužil pobyt v "mamahotelech". Mladí se více drží u rodičů - evropské země a věk odcházení od rodičů (s. 26-27); Jak získat garanci úspor energií a předem nevydat ani korunu - seriál Jak ušetřit na energiích - EPC kontrakty a úspory (s. 32-34); Výše úroků u hypoték už naráží na strop. Příští rok snad začnou klesat (s. 36-37); Firmy stále stojí před volbou, zda dodržovat zákon, či dělat byznys: různé typy regulace podnikání, jak je zavádí EU, musí podnikoví právníci zvládnout - rozhovor s vítězem soutěže o podnikového právníka roku v oboru technologického práva O. Kramolišem z Avastu (s. 45-47).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 66, (2022) č. 40

Akciové eldorádo skončilo, na trzích lze ale vydělat i nyní: americké akcie spadly od počátku roku o čtvrtinu a dluhopisy mají nejhorší výkonnost za 50 let - téma čísla (s. 10-17); Obchodní embarga často vedla k válkám i pádům mocných vládců (s. 30-33); Boj o neustálé zlepšování. Prostor k úsporám existuje v každé fabrice - seriál Jak ušetřit na energiích - energetický management, chytré firmy a domy (s. 38-41); Pod tíhou konfliktu. Čeští zemědělci se potýkají s drahou energií i hnojiv: Unie chce podporovat ještě víc péči o krajinu a životní prostředí, a ne samotnou produkci. Velkým zemědělcům vadí změny v rozdělování dotací (s. 42-45); Stát podpoří vznik zkrácených úvazků slevou na pojistném a dotační výzvou (s. 52-53); Síla stran na radnicích - po komunálních volbách - infografika (s. 58).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 66, (2022) č. 41

Spotřeba plynu klesla téměř o pětinu (s. 8); Česko kupí dluhy hlava nehlava, řešení je v nedohlednu - téma čísla o zvyšujícím se státním dluhu a o důsledcích pro ekonomiku i pro občany (s. 10-16); Z domů budou elektrárny. Fotovoltaika se stane běžnou součástí fasád - rozhovor s L. Barešem z holdingu LBŠH (s. 18-23); Pořadníky na panely i tepelná čerpadla. Ne každému se čekání vyplatí - seriál Jak ušetřit na energiích (s. 30-32); Jak lepší auta, počítače, džiny a videa porazily komunismus - seriál Dějiny ekonomiky: vítězství liberalismu (s. 38-41); Finanční obtíže si musí podnikatelé umět přiznat a řešit je co nejdříve - rozhovor s advokátem P. Sprinzem (s. 46-49).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2022, č. 36

Hypotéky mírně zlevnily (s. 11); Teleshopping bojuje o přežití. Budoucnost patří onlinu - téma čísla o televizním a internetovém nakupování (s. 14-18); Sociální sítě sázejí na revoluci: nakupovat se bude v živém přenosu: internetové platformy, jako jsou TikTok, YouTube a Amazon, vidí budoucnost v přímo vysílaných nákupech. První pokusy ve Velké Británii a USA ale naznačují, že trend ještě čeká dlouhá

cesta - ve spolupráci s Financial Times (s. 20-25); Zhrouť se kvůli válce na Ukrajině české zdravotnictví? (s. 26-27); Stahuje americké akcie už jen "blbá nálada?" Obava z růstu úrokových sazeb je tak palčivá, že ani představení nových iPhoneů trh příliš nepovzbudilo - seriál Kované investice (s. 31); Nemůžeme teď lidem říct, plaťte víc za televizi - rozhovor s ministrem kultury M. Baxou (s. 32-37); Střet USA s Čínou se jeví daný: Peking i Washington začínají válku o Tchaj-Wan vnímat jako možný krok - ve spolupráci s Financial Times (s. 46-47); Čína stárne. Dosáhla už populačního stropu?: demografové se sázejí, kdy začne počet Číňanů klesat, přičemž tenhle proces možná již začal (s. 48-52); Nebezpečná doba nahrává nebezpečným daním - windfall tax (s. 58).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2022, č. 37

Tempo růstu inflace zpomalilo (s. 9); Pevné hradby komunálu: vyplaví současná kalná vlna radnice českých a moravských obcí a měst? Frustraci z energetické krize může v komunálních volbách utlumit řada bariér - téma čísla o obecních volbách v ČR, jejich prioritách i rozhovory s kandidáty na primátora Prahy (s. 12-28); Modernizace, která bolí - železnice (s. 30-31); Malá recese, nižší inflace: USA a Evropa by se měly připravit, že na konci letošního roku začne utahování měnové politiky (s. 34-35); Kryptoměna ether odstartovala svou malou revoluci - seriál Kované investice (s. 36-37); V Itálii míří k moci ultrapravice a populisté - volby (s. 38-40); Nová éra Chelsea: klub jako atraktivní investice - ve spolupráci s Financial Times (s. 42-47); Energetická krize odhalila slabá místa (s. 54).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2022, č. 38

Miliardy eur versus drahé energie - vládní pomoc v energetické krizi v evropských zemích (s. 8); Daňové váhání - komentář (s. 10); Velká jízda českých miliardářů: stovka nejbohatších Čechů a Slováků má za sebou velmi úspěšný rok. V součtu zbohatli o 395 miliard korun neboli o 23 procent. Pomohlo jim oživení ekonomiky po ukončení restriktivních opatření kvůli covidu-19, ale také odvaha investovat a expandovat v zahraničí - téma čísla (s. 12-18); Do nitra kontinentu: českému exportu v Africe se začíná dařit, poráží i všudypřítomnou konkurenci z Číny (s. 20-23); Není voda, netečou peníze - sucho a německá ekonomika (s. 26-27); Proč je koruna mimořádně slabá: česká měna oslabuje nad hranici 25 korun za dolar i přesto, že ČNB na její obranu poměrně masivně intervenuje - seriál Kované investice (s. 28-29); Rusko by mělo hospodářsky poklesnout (s. 30-32); Oligarchové propadají melancholii: ruské magnáty sužují sankce, kvůli nimž jsou na Západě ostrakizováni a v Rusku mají svázané ruce - ve spolupráci s Financial Times (s. 34-39); Centrální banky nedokážou předpovědět vůbec nic - esej P. Kohouta (s. 46-50); Drahé energie ohrožují automobilový průmysl (s. 54).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2022, č. 39

Eurozóna "pokořila" desítku - meziroční inflace (s. 8); Dům není hrad ani jistota: nemovitosti jsou v Česku považované za jistou investici, dokonce i po světové finanční krizi, která zničila tuto představu v anglosaském světě. Teď jejich ceny u nás klesají. Přijde velká nemovitostní krize? - téma čísla o hroutícím se trhu s nemovitostmi (s. 12-17); Volt chce Evropu nabít novou energií: nové panevropské hnutí Volt působí v 31 zemích. Má za sebou volební premiéru v Česku, kandidovalo na pražský magistrát (s. 22-23); Zlato ztratilo lesk - bezpečný přístav jménem zlato nové zájemce nijak zvlášť nepřitahuje (s. 24); Amerika panikaří. Ovšem ne kvůli válce: akciové investory za oceánem děsí v prvé řadě odhodlanost Fedu zkrotit inflaci za každou cenu. A pak dějinně nebyvalé zhroucení britské libry - seriál Kované investice (s. 26-27); Když se hudba mění v cenné papíry - ve spolupráci s Financial Times (s. 40-45); Zbrojení na války budoucnosti - vojenský průmysl (s. 46-50).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2022, č. 40

Mzda učitelů je v průměru 47 tisíc (s. 9); -295 000 000 000: ještě větší schodek, než jsme mysleli, naplánovala vláda Petra Fialy v rozpočtu státu na příští rok - téma čísla o rostoucím státním zadlužení včetně rozhovoru se členem Národní rozpočtové rady M. Hamplm (s. 12-20); Italové se ke krajní pravici nepřiklonili (s. 22-23); Směřuje Si Ťin-pching k doživotní vládě? - Čína (s. 24-26); Čínská bublina nespľaskne. Teď ještě ne: z krátkodobého hlediska Čína dává přednost drastickému zásahu, který však dlouhodobě zamezí fatální destabilizaci a rozvratu celé země - seriál Kované investice (s. 28-29); Na podvody s kryptoměnami jsou zákony krátké - ve spolupráci s Financial Times (s. 30-35); Padesát

let klimatických omylů: podle vědců měla již po roce 1925 světu začít docházet ropa. V Evropě měla již také asi 20 let být doba ledová, jak v sedmdesátých letech předvídali klimatologové. Tedy vědci stejného oboru, který nyní tvrdí, že se planeta otepluje (s. 36-40).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 182 (19.9.2022)

Peníze na energie mohou firmám přijít až příští rok. To už může být pozdě (s. 3); Vláda v boji s inflací centrální bance nepomůže. Utrácení státu vytláčí úrokové sazby nahoru (s. 4); Které firmy na podporu dosáhnou a kdy dostanou peníze? (s. 5); Úvěry padlé Sberbank by měla koupit jiná banka. Je to nejlepší pro všechny - rozhovor s J. Lužovou, insolvenční správkyní tuzemské Sberbank (s. 12-13); "Oholit" banky? Zvednout daň ze zisku všem? Dočasně, jak jinak - komentář k energetické krizi a rozpočtu (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 183 (20.9.2022)

Češi začali letos razantně šetřit plynem. Na vládní stropy a doporučení nečekali: spotřeba plynu letos spadla již o 15 procent (s. 1 a 2); ČNB: Čistý zisk českých bank stoupl v prvním pololetí na 54,6 miliardy korun (s. 2); Pražan dá za měsíční hypotéku celou mzdu. Hůř je jen ve Varšavě a Budapešti (s. 10); Evropský trh s firmami se ochlazuje. Deloitte odhaduje ve třetím čtvrtletí další pokles - fúze a akvizice (s. 11); Pád cen nemovitostí ukazuje cestu k recesi přesněji než akcie - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 188 (27.9.2022)

Už to není zelené šílenství, firmy vidí, že na Green Dealu můžou vydělat - Green Deal Summit (s. 1,2); Amerika čeká recesi. Velcí investoři hromadí hotovost, ti drobní stále chytají padající nůž (s. 11); Britská libra se vůči dolaru propadla na rekordní minimum (s. 11) a související komentář na s. 16; Fašisté? Itálii víc ohrožují lidé, kteří ji téměř přivedli k bankrotu (s. 17); Nové kanalizace, čistírny vod i zdravější řeky. Na českou vodu míří 14 miliard z EU - dotace pro vodní hospodářství (přil. Budoucnost vody a vodárenství, s. 6-7).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 190 (30.9.2022)

Strop na elektřinu a mimořádná daň. Ministři financí budou spokojeni: energetická rada v Bruselu v pátek potvrdí zastropování výrobních cen elektřiny. Snaha vtáhnout znovu do hry zastropování cen plynu, po kterém volá průmysl, podporu zatím nemá (s. 1, 3 a 11); Obchod odolává válce, inflaci i pandemii. Role Číny oslabí, vpřed se dere Vietnam, uvádí šéf DLH Express - rozhovor o globální ekonomice a obchodu (s. 10); Britský ministr financí se dal na voodoo ekonomiku. Kwarteng slibuje růst, ale zatím jen drtí libru (s. 13); Pronájem výrazně zdražují, před inflací to majitele bytů stejně neochrání - komentář (s. 15); Michl: Sazby ČNB budou relativně vysoko delší dobu (s. 18).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 192 (4.10.2022)

Velký přehled hypoték. Nejvýhodnější fixace nabízejí banky na tři až pět let - trh s bydlením (s. 1-2); Síkela navrhne změnu v úsporném tarifu. Další pomoc domácnostem už by neměla být plošná - drahé energie (s. 3); Putin v úzkých: čtyři chyby, které ho přiblížily k porážce - válka na Ukrajině (s. 7); Česko krůček od recese. Zatím ekonomiku podržel autoprůmysl (s. 14); Politici hýří optimismem, průmysl se chystá na katastrofu - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 195 (7.10.2022)

Výnos 85 miliard za příští rok. Daň ve výši 60 procent mají platit rafinerie, banky i těžaři - mimořádná daň (s. 4) a související komentář na s. 16; Co blbnete, proč daň? Jak si Češi málem dali vlastňáka - předsednictví EU (s. 4); Banky zaplatí jen miliardy, méně, než vláda čeká, tvrdí experti (s. 5); Ropná aliance vedená Saúdskou Arábií a Ruskem přiškrtí těžební kohouty. Tento krok ostře kritizují hlavně USA - těžba ropy (s. 12); Evropa má na výběr. Reformu energetiky, nebo odliv výroby, varuje miliardář Pudil - rozhovor (s. 14-15).

Hrot**Sv. 2022, č. 37**

Nejistý král do nejisté doby: Karel III. a jeho říše budou potřebovat ochranu naléhavěji, než britský smutek nad odchodem jeho matky naznačuje - téma čísla (s. 6-10); Sankce fungují. A bolí - komentář k účinnosti ekonomických sankcí proti Rusku (s. 17); Z pojistky se stala hrozba: rostoucí zálohy na elektřinu netrápí jen spotřebitele. Kvůli garancím burze se nejeden výrobce dostal do problémů a musí ho zachraňovat stát - energetika (s. 24-27); Cool Britannia v časech Železné lady 2.0: nová britská premiérka musí postupovat rychle a razantně. A celou dobu bude balancovat na ostří recese - makropohled M. Zámečnicka (s. 32-33); Máme terminál, radujme se: v Nizozemsku odstartoval provoz terminálu na zkapalněný zemní plyn, který bude využívat i Česko (s. 34); Norsko cynicky vydělává na válce v Evropě: vyšponované ceny energií zajistily severské zemi mimořádné příjmy. Měla by být se zbytkem kontinentu solidárnější - ve spolupráci s The Economist (s. 40-41).

Hrot**Sv. 2022, č. 38**

Soláry a větrníky: (ne)obnovitelný odpad: v brzké době skončí životnost velkého počtu větrných a solárních elektáren. Stále ale není jasné, jak se podaří recyklovat miliony tun "obnovitelného" odpadu - téma čísla (s. 6-9); Potkali se v Samarkandu: Rusko se snaží předstírat ničím neomezené partnerství rovných s Čínou, ale pro jistotu pěstovat tradiční "kamarádšofty" - komentář M. Zámečnicka (s. 15); S robotem proti rakovině (s. 22-25); Kdo zaplatí strop? Dotace na energie spotřebitelům mají zaplatit ziskoví výrobci elektřiny. Zda opatření klapne, záleží na tom, jestli se státu podaří peníze vybrat a nerozházet (s. 30-31); Jak nejet na dluh a pomoci podnikům: energetická krize není covid. Podporu od státu by měly firmy splácet, až se z krize dostanou - makropohled M. Zámečnicka (s. 32-33); Proč je dobré mít krále: britská monarchie je anachronismus, přesto za vlády Alžběty II. vzkvétala - ve spolupráci s The Economist (s. 40-41); ESG jako další papírování? Naopak benefit: kvalitní ESG reporting může rozhodovat o tom, kdo bude v budoucnu úspěšný a kdo ne (s. 47).

Hrot**Sv. 2022, č. 39**

Dravci na solární střeše: ambiciózní energetický holding Malina Cyrila Regnera chce dominovat tuzemskému trhu solárních panelů pro domácnosti. Není však zdaleka sám, kdo se chce na rychle rostoucím odvětví svést - téma čísla (s. 6-9); Od Kanta k nové Praze: developer Luděk Sekyra po letech čekání rozjel své životní projekty za desítky miliard. Staví nové čtvrti na Smíchově a na Rohanském ostrově a chystá se na Žizkov - rozhovor (s. 16-21); Příliš přísná legalizace - marihuana v Česku (s. 22-24); Jedna velká nula: blíží se třetí covidový podzim, a tak je čas rekapitulovat: stát dosud nevyhověl ani jedné žádosti o náhradu za škody způsobené covidovými opatřeními a soudy mu zatím dávají za pravdu (s. 26-27); Deglobalizace: špatně pro svět, špatně i pro Česko?: poměr světového vývozu k HDP naznačuje, že globalizace je za svým vrcholem - makropohled M. Zámečnicka (s. 30-31); Pohádka tisíce a jednoho petrodolaru: energetická krize a geopolitika mění tvář Perského zálivu. Bude bohatší, mocnější a nestabilnější - ve spolupráci s The Economist (s. 32-33); Když prohráváš, zvyš sázky: Putin hraje globální jaderný poker. Západ by měl Ukrajině pomoci rychle získat co největší kus okupovaného území, než dorazí ruské posily (s. 34); Ostrov odstátého piva a tabákových knih - Irsko (s. 42-45).

Hrot**Sv. 2022, č. 40**

Políbek na rozloučenou: Vladimir Putin si dramaticky snížil možnost odejít z ukrajinské války jako vládce svrchované země. S sebou však může vzít i úhlavního nepřítele - svobodný západní svět - téma čísla (s. 6-11); Rozpočet dál, kol bílých skal - komentář k důsledkům rostoucího státního dluhu (s. 16); Už ani šluka? Letos to bude 530 let, co si první Evropan zapálil cigáro. O škodlivosti tabáku se ale začalo mluvit až teprve v polovině minulého století (s. 24-26) a související rozhovor s prof. Koziar Vašákovou na s. 18-23; Pyrrhovo vítězství Spolu?: nepřehlednost je hlavním jmenovatelem letošních voleb v Praze (s. 30-31); Vabank ve Sberbank (s. 32-33); Ta, co u toho nebyla. K plnění nepopulárních reforem výměnou za pomoc z EU se zavázali prakticky všichni italské politici - kromě Giorgii Meloniové a jejích Bratrů Itálie. A voliči je za to odměnili - makropohled M. Zámečnicka (s. 36-37); A vítězem deglobalizace se stává... Vietnam! - ve spolupráci s The Economist (s. 38-39); Sebevražedná mise na obranu Země uspěla: pokud se nebezpečný asteroid podaří objevit včas, dokážeme ho odklonit mimo dráhu naší planety - ve spolupráci s The Economist (s. 40).

Hrot**Sv. 2022, č. 41**

Bruslaři bez ledu, plavci bez vody: vláda schválila zastropování cen energií na příští rok pro velkou část ekonomiky. Pomoci se má dočkat i sport, zimní stadiony ale zůstávají v ohrožení - téma čísla (s. 6-11); Mimořádná daň pro banky (s. 12); Olga už umí česky: na českých školách se ukrajinská krize zatím tolik nepodepsala. Nastoupila totiž ani ne polovina dětí uprchlíků (s. 22-24); Prašivá past na investory a podvody od počátku: čerstvá studie zaměřená hlavně na oblast podlimitních podnikových dluhopisů varuje: část firem přistoupila k tomuto způsobu financování od počátku s podvodným úmyslem (s. 26-27); Osm miliard lidí na jednu planetu: Indie příští rok předběhne Čínu a stane se nejlidnatějším státem na světě - makropohled M. Zámečnicka (s. 28-29); Sebevražda na Temži: kdo umí vládnout Británii hůř než Boris Johnson? Liz Trussová a její ministr financí dosáhli na vzdálenou metu během deseti dnů (s. 34-35); Co si Rusové opravdu myslí o válce na Ukrajině - ve spolupráci s The Economist (s. 36-37).

Účetnictví**Sv. 2022, č. 9**

Factoring (účetní a daňové souvislosti) (s. 2-4); Factoring vs. bankovní úvěr (s. 5-6); Historický vývoj - zdroj inspirace (?) - zákon o stabilizačních bilancích (s. 16-18); Oceňování dlouhodobých hmotných a nehmotných aktiv při pořízení podle IFRS versus oceňování podle českých účetních předpisů (s. 19-28); Biologická aktiva v mezinárodních účetních standardech IAS/IFRS (s. 29-32); Stanovení místa plnění u služeb II. (s. 33-36).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	53
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	53
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	54
Informatika. Počítače	54
Právo.....	54
Statistika. Demografie. Sociologie	55
Ostatní	55

Daně

30077

Petra Hrubá Smržová a kolektiv

Daňové právo de lege lata

Plzeň : Čeněk, 2022, 150 stran

Ucelený přehled o podobě a stavu daňového práva v ČR v širších souvislostech z čistě právního hlediska. Postupně je zpracována materie daňového práva, daňového systému ČR a problematika přímých a nepřímých daní. Poslední část publikace je věnována bilančnímu právu, tj. souhrnu právních norem, které se vztahují k vedení účetnictví. Publikace vychází z platných a účinných předpisů k 1.1.2022. - 3. aktualizované a doplněné vydání - ISBN: 978-80-7380-881-5 (brožováno)

30071

Michael Keen, Joel Slemrod

Rebellion, rascals, and revenue : tax follies and wisdom through the ages

Vzpouza, darebáci a příjmy : daňové pošetilosti a moudrost v průběhu věků

Princeton and Oxford : Princeton University Press, 2022, xiii, 511 stran : obrázky

Vlády se vždy snažily zdanit způsobem, který by byl efektivní a snesitelně spravedlivý. Někdy se jim to nepodaří, jako když v roce 1898 Britové vyvolali povstání v Sieře Leone tím, že zavedli daň z chatrčí - a při jeho potlačování nakonec vypálili právě ty chatrče, které chtěli zdanit. Někdy se jim to podaří překvapivě, jako když v Británii v 18. století snížení daně z čaje masivně zvýšilo příjmy. Dvě přední autority v oblasti daní, M. Keen a J. Slemrod, v této zábavné knize provázejí vrcholy a pády daňové historie, osvětlují věčné problémy a nadčasové principy zdanění - a ukazují, jak minulost obsahuje vodítka k řešení dnešních daňových problémů. - Poznámky. - ISBN: 978-0-691-23402-1 (brožováno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

30076

Lukáš Pfeifer

Finanční stabilita bankovního sektoru a možnosti jejího prosazování

Plzeň : NAVA - Nakladatelská a vydavatelská agentura, 2020, 202 stran : ilustrace

Analýza problematiky finanční stability v bankovním sektoru, o kterou pečuje zejména makrobezpečnostní politika. Kniha popisuje legislativní ukotvení této politiky dle pravidel CRD V/CRR II platné od roku 2021 i její praktický vývoj od doby založení. Názvy jednotlivých kapitol: Úvěrové a likviditní riziko během finančního cyklu; Rizika plynoucí z regulace a její dopad na odolnost bankovního sektoru; Makrobezpečnostní politika a systémové riziko; Nástroje makrobezpečnostní politiky; Výzvy pro makrobezpečnostní politiku plynoucí z připravované regulace; Reakce hospodářské politiky na koronavirovou krizi a výzvy pro finanční stabilitu. - Vydání první - Terminologický slovník. - ISBN: 978-80-7211-585-3 (brožováno)

E-9640

Ministerstvo financí

Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2021

Praha : Ministerstvo financí ČR, 2022, 87 stran : tabulky, grafy

Každoroční zpráva analyzuje nejdůležitější změny v jednotlivých sektorech finančního trhu v kontextu delšího sledovaného období a naznačuje trendy pro další období. Po úvodním shrnutí vývoje v roce 2021 následuje přehled v těchto částech: makroekonomická situace a vnější vztahy, umístění prostředků na finančním trhu, struktura úspor domácností, institucionální pohled na finanční trh, úvěrové instituce a ostatní poskytovatelé financování aktiv, kapitálový trh, pojišťovnictví, soukromý penzijní systém, aktivity MF a legislativa v oblasti finančního trhu. - Příloha obsahuje přehled legislativy a doplňující tabulky. - ISBN: 978-80-7586-053-8 (brožováno) Plný text dostupný z: <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/financni-stabilita-a-dohled/vyvoj-financniho-trhu/2021/zprava-o-vyvoji-financniho-trhu-v-roce-2-48061>

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

E-9639

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Abeceda fondů 2021-2027 : jak fungují evropské fondy? Jak a na co lze žádat dotaci? Kam se obrátit pro radu?

Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2022, 55 stran : ilustrace

Informační brožura s rámcovým výčtem podporovaných aktivit v období 2021-2027. Základní informace o fondech EU v ČR, přehled programů mezinárodní a přeshraniční spolupráce a programů řízení přímo Evropskou komisí. Systém čerpání z fondů EU. Cyklus projektového řízení. - 1. vydání - ISBN: 978-80-7538-420-1 (brožováno)

30070

Nicholas Mulder

The economic weapon : the rise of sanctions as a tool of modern war

Ekonomická zbraň : vzestup sankcí jako nástroje moderní války

New Haven and London : Yale University Press, ©2022, xiv, 434 stran : tabulky, obrázky

Hospodářské sankce dnes dominují světové politice. Poprvé byly vyvinuty na počátku dvacátého století jako způsob, jak využít globalizačních toků k obraně liberálního internacionalismu, a jejich přitažlivost spočívá v tom, že fungují jako alternativa k válce. Tento pohled však ignoruje temný paradox, který je jejich jádrem: ekonomické sankce, které mají zabránit válce, jsou vytvořeny podle vzoru ničivých válečných technik. Autor sleduje používání hospodářských sankcí od blokády za první světové války až po policejní opatření v koloniálních říších a meziválečnou konfrontaci s fašismem a na základě rozsáhlého archivního výzkumu zpracovává politickou, ekonomickou, právní a vojenskou historii, která odhaluje, jak byl donucovací válečný nástroj přijat jako nástroj udržování míru Společností národů. Tato aktuální studie osvětluje, proč jsou sankce obecně považovány za formu války a proč jsou jejich nezamýšlené důsledky tak obrovské. - Poznámky. - ISBN: 978-0-300-25936-0 (vázáno)

Informatika. Počítače

30078

Karel Klatovský

Windows 11 : průvodce uživatele

Praha : Grada, 2022, 191 stran : ilustrace

Operační systém Windows 11 - základní pojmy, novinky systému. Obsah příručky je rozdělen do těchto částí: instalace Windows 11, základní práce s operačním systémem, aplikace, multimédia, uživatelské účty, internet a sdílení, hardware, diskové jednotky, zálohování a obnovení a pokročilá práce se systémem. - První vydání - Rozsáhlý přehled klávesových zkratk. - ISBN: 978-80-271-3617-9 (brožováno)

Právo

Úplné znění zákonů (ÚZ)

29950/1498

Ukrajina : soubor právních předpisů souvisejících s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace : redakční uzávěrka 18.7.2022

Statistika. Demografie. Sociologie

30063

Tim Harford ; přeložil Jan Kalandra

Jak číst čísla : deset pravidel pro orientaci ve statistikách

Praha : Argo : 2022, 246 stran : ilustrace

Autor vychází z praktických zkušeností a na historických příkladech vysvětluje srozumitelnou formou význam statistik. Kvalitní statistické údaje slouží jako nepostradatelná opora při orientaci ve světě. Navzdory tomu, co se mezi lidmi traduje, a jak jsou často zpochybňovány. Pomocí deseti jednoduchých pravidel jak rozumět statistikám autor ukazuje, že je potřeba prověřovat, odkud získané údaje pocházejí, jak jsou veřejnosti předkládány a jak zveřejněná tvrzení vyhodnocovat. Emoce, předem utvořené názory a politická stanoviska dokáží deformovat schopnost tvrzení objektivně vykládat. - První vydání v českém jazyce - How to make the world add up (originál). - ISBN: 978-80-257-3831-3 (Argo ; vázáno) - ISBN: 978-80-7675-056-2 (Dokořán ; vázáno)

Ostatní

30064

přeložil autorský kolektiv pracovníků Lingea s.r.o.

Černá Hora : inspirace na cesty

V Brně : Lingea, 2017, 141 stran : ilustrace (převážně barevné), mapky

Kapesní průvodce obsahuje stručnou historii, přehled nejzajímavějších turistických oblastí, tipy na volnočasové aktivity (nakupování, zábava), stravování a ubytování. Praktické rady pro turisty. - 1. vydání - Přeloženo z anglického originálu Montenegro. - ISBN: 978-80-7508-256-5 (brožováno)

30065

přeložil autorský kolektiv pracovníků Lingea s.r.o.

Edinburgh : inspirace na cesty

V Brně : Lingea, 2018, 141 stran : ilustrace (převážně barevné), mapky

Kapesní průvodce obsahuje stručnou historii, přehled nejzajímavějších turistických oblastí, tipy na volnočasové aktivity (nakupování, zábava), stravování a ubytování. Praktické rady pro turisty. - 1. vydání - Přeloženo z anglického originálu Edinburgh. - ISBN: 978-80-7508-405-7 (brožováno)

Odbor Vnější vztahy a komunikace Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>